

Van: 5.1.2.e
Verzonden: zaterdag 30 juni 2018 07:41
Aan: Ollongren, Kaja; 5.1.2.e
Onderwerp: FW: Groningen komende dagen
Bijlagen: 2018-06-29 Advies Mijnraad veiligheidsrisico's en versterkingsopgave Gro....pdf; Conceptprogramma 2 juli rijk.docx

Hierbij verslag gesprek Wiebes. Eric is mn bevreesd dat discussie nu ook snel zal gaan over batch 1581 nav advies Mijnraad. Overigens is in onze contacten cf motie Jetten cs het altijd gegaan over batch 1588. Hgrt

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e @minbzk.nl>
Datum: vrijdag 29 jun. 2018 10:30 PM
Aan: 5.1.2.e @minbzk.nl>
Kopie: 5.1.2.e @minbzk.nl>, 5.1.2.e @minbzk.nl>
Onderwerp: FW: Groningen komende dagen

Ha 5.1.2.e, hierbij aantekeningen nav overleg met Wiebes. Eventueel commentaar verwerk ik. Stuur jij (daarna) tekst door naar m en 5.1.2? Grt, 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e @minbzk.nl>
Datum: vrijdag 29 jun. 2018 9:01 PM
Aan: 5.1.2.e @minbzk.nl>
Onderwerp: Groningen komende dagen

**AANTEKENINGEN NAV OVERLEG OLV MEZK OVER GRONINGEN OP VRIJDAG 29 JUNI
 VAN 16.00 TOT 19.00; AANWEZIG NAMENS BZK 5.1.2.e EN 5.1.2.e
 (UITGEBREIDER EZK-VERSLAG VOLGT)**

In het overleg heeft mezk teruggekoppeld uit mr (waaronder goede/nauwe samenwerking met mbzk), heeft hij -na lezing- zijn appreciatie van het mijnraadadvies, varianten voor de rijksinzet in het bo (inclusief kosten en dekkingsmogelijkheden) en het proces/de logistiek t/m 5 juli. Voor de goede orde zijn bijgevoegd het meest actuele concept van het mijnraadadvies en het programma voor maandag 2 juli (waarin nog het coalitie-overleg om 8.30 uur ontbreekt).

Eerste appreciatie van mezk van Mijnraadadvies

Door mezk werd het advies omschreven als het “slechtste scenario”. Dit omdat het advies lijkt te zeggen, dat daar waar veiligheid niet in het geding is bij de batches 1588 en 1581 door bewoners gekozen moet kunnen worden voor dure sloop-nieuwbouw (overeenkomstig achterhaalde veiligheidsadviezen, zoals ook de Mijnraad aangeeft). Dit op grond van gewekte verwachtingen. Mezk verwacht dat het rijk hiermee moet opdraaien voor circa € 700 mln (€ 200 mln batch 1588 en € 500 mln batch 1581). En dat terwijl in de oorspronkelijke opzet de kosten van de batches 1588 en 1581 (net zoals de kosten van batch 1467) geheel voor rekening zouden komen en in recente overleggen met de regio alleen gesproken is over batch 1588 en mbt batch 1581 nog allerlei (goedkopere) opties open lagen.

Aangezien de mijnraadteksten ter zake niet geheel duidelijk zijn, zal aan Co Verdaas (vz Mijnraad) door ambtelijk EZK worden gevraagd hoe betreffende teksten precies moeten worden geduid.

Varianten rijksinzet, kosten en dekkingsopties

Vervolgens is verkennend gesproken over mogelijke varianten voor de rijksinzet alsmede de bijbehorende kosten en dekkingsmogelijkheden. Hierbij is ook gesproken over het voorstel van BZK mbt batch 1588 (conform nota voor mbzk dd 29 juni). Afgesproken is dat ezk en bzk eea nader uitwerken tbv overleg tussen mezk, mbzk en mfin op zondagmiddag 1 juli.

Planning overleggen

Zondag 1 juli

Op zondag 1 juli zal na 15.30 overleg plaatsvinden tussen mezk, mbzk en mfin (inclusief twee ondersteunende ambtenaren per bewindspersoon). Dit overleg vindt naar verwachting plaats op Schiphol

Ten behoeve van dit overleg stelt ezk ism bzk zaterdag 30 juni een aantal memo's op: a) appreciatie advies Mijnraad, b) varianten rijksinzet tbv BO Groningen en c) kosten en dekkingsmogelijkheden.

Ook kan een eerste versie van de kabinetsreactie op het mijnraadadvies worden besproken, evenals de stand van zaken mbt

de perspectiefontwikkeling (Groningen Op Volle Kracht en Nationaal Programma Groningen).

Meerk zal cdK Groningen zondagavond spreken nav dit overleg. Ook is ambtelijk overleg voorzien tussen ezK en regio (provincie).

Direct voorafgaand aan genoemd overleg met de drie bewindslieden op Schiphol spreken Co Verdaas en meerk elkaar over het advies van de Mijraad. BzK zal ambtelijk bij dit gesprek aanwezig zijn

Maandag 2 juli

Op maandag 2 juli zal vanaf 08.30 uur -in aanwezigheid van meerk en mfin- een coalitieoverleg plaatsvinden. Voor dit overleg zal ezK een notitie opstellen nav uitkomst overleg zondag. BzK leest mee en levert input.

Vervolgens presenteert Co Verdaas om 10.00 uur het advies van de Mijraad en vindt vanaf 12.30 het bo Groningen plaats. MbzK is aanwezig bij presentatie advies Mijraad en bo Groningen. MbzK is verhinderd deel te nemen aan de persconferentie in Nieuwspoor

Dinsdag 3 juli

Op 3 juli zal een extra mr plaatsvinden. Na deze extra mr zal de kabinets-reactie op het mijraadadvies aan de Tweede Kamer worden gezonden.

Donderdag 5 juli

Het ao vindt op donderdag 5 juli plaats.

Programma 2 juli 2018

- 09.45 Inloop koffie/thee
EZK – Veegenszaal
- 10.00 Presentatie rapport Mijnraad door Co Verdaas aan minister EZK, minister BZK, regiobestuurders en stakeholders + verduidelijkende vragen
EZK – Veegenszaal
- 11.00 Vertrek minister EZK en Co Verdaas naar Nieuwspoort
- 11.00 Voorbespreking regio met livestream van persconferentie
EZK – Zijlstrazaal (voor lunch wordt gezorgd)
- 11.15 Presentatie Co Verdaas voor pers
Nieuwspoort
- 11.25 Overhandiging rapport aan minister met dankwoord minister EZK
Nieuwspoort
- 11.30 Minister terug naar EZK
- 11.30 Vragenronde journalisten voor Co Verdaas
Nieuwspoort
- 11.45 1- op 1-interviews met Co Verdaas voor radio en tv
Nieuwspoort
- 11.45 Voorbespreking bestuurders rijk
Kamer minister
- Aanwezig: MBZK, MEZK, SG, pDGGB
- 12.20 Delegaties opgehaald en naar Tinbergenzaal gebracht
- 12.30 Plenaire overleg appreciatie Advies Mijnraad
EZK – Tinbergenzaal
- Aanwezig: ministers BZK en EZK, bestuurders regio, NCG, MO's, Co Verdaas, Kockelkoren, ambtelijke ondersteuning
- 14.00 Schorsing
Biesbosch en Zijlstrazaal beschikbaar voor delegaties

14.15 Bestuurlijk overleg
Tinbergenzaal

Aanwezig: bestuurders

16.15 Plenair overleg over uitkomsten
Tinbergenzaal

Aanwezig: **bestuurders, MO's, NCG**

17.00 Schorsing
Zijlstraal en Biesbosch beschikbaar voor delegaties

Mogelijkheid raadplegen achterban, persverklaring opstellen

18.00 Afronding overleg
Tinbergenzaal

Aanwezig: bestuurders

18.45 Mogelijkheid om media te woord te staan
Ontvangsthal EZK

Aanwezig: minister EZk en BZK, CdK, vertegenwoordiger burgemeesters en
MO's (indien gewenst)

To: 5.1.2.e @minez.nl]; 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e @minbzk.nl]

5.1.2.e

5.1.2.e

@minfin.nl];

3

5.1.2.e @minaz.nl];

5.1.2.e

5.1.2.e

From: 5.1.2.e

Sent: Sun 7/1/2018 9:43:57 AM

Subject: RE: Voorbereiding presentatie advies Mijnraad

Received: Sun 7/1/2018 9:43:59 AM

[Strategie en inzet Rijk versie minister EZK.docx](#)

[Geactualiseerde nota Mijnraad en batches versie BZK.docx](#)

[Financiële bijlage advies Mijnraad versie minister EZK.docx](#)

Beste allen,

Bij deze de stukken die net naar minister EZK zijn verstuurd. Daarnaast nog het stuk dat BZK heeft opgesteld ter voorbereiding.

BZK heeft de laatste stand van zaken verwerkt van gesprekken woco's in mogelijke 1588 deal. BZK gaat bij haar berekeningen van een hoger bedrag uit (420 mln) voor de deal 1588 dan EZK (335 mln), op basis van de laatste inzichten. Zie notitie BZK voor laatste stand van zaken op dit vlak. Wij zullen dit nog aanpassen.

Mogelijk worden de stukken van EZK ook nog aangepast naar aanleiding van opmerkingen minister EZK.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: zaterdag 30 juni 2018 18:47

Aan: 5.1.2.e

5.1.2.e

Onderwerp: Voorbereiding presentatie advies Mijnraad

Beste allen,

In aanloop naar het overleg dat morgen plaatsvindt tussen de bewindspersonen van EZK, BZK en Financiën en de presentatie van het advies van de Mijnraad a.s. maandag, ontvangen jullie hierbij:

- Een samenvatting van het concept-advies en de onderliggende rapporten;
- Het voorziene programma (intern) voor a.s. maandag;
- Intern draaiboek 30/6-3/7.

Op dit moment wordt nog gewerkt aan de afronding en afstemming van de memo's ter voorbereiding van het overleg morgen, waarin verschillende scenario's zijn uitgewerkt. Deze worden later vanavond nagezonden.

Groet,

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

T 5.1.2.e @minez.nl
E

Strategie en inzet Rijk

Hieronder worden achtereenvolgens de volgende onderdelen behandeld:

- 1) Verwachte inzet regio
- 2) Inzet Rijk

1. Advies Mijnraad

- De Mijnraad adviseert keuzevrijheid te bieden aan bewoners/eigenaren van woningen in de batches 1.467, 1.588 en 1.581 die voldoen aan de veiligheidsnorm.¹
- Afhankelijk van nadere duiding van dit advies door de Mijnraad, kan voor alle woningen in de batches 1.467, 1.588 en 1.581 ingrijpende versterking op basis van de huidige versterkingsadviezen (veelal sloop/nieuwbouw) nog een mogelijkheid zijn – ook al is dit voor de veiligheid niet noodzakelijk.
- Regionale bestuurders en woningcorporaties zullen aansturen op het doorzetten van de oorspronkelijke plannen.

Consequenties

- Dit komt in het uiterste geval neerkomen op ingrijpende versterking (c.q. sloop/nieuwbouw) van ca. 9.400 gebouwen inclusief alle gebouwen in de batches 1.467, 1.588 en 1.581, terwijl voor de veiligheid de versterking van slechts ca. 1.600 woningen (volgens de verwachtingswaarde P 50) in totaal noodzakelijk is.
- Dit staat op gespannen voet met het zo snel mogelijk realiseren van de veiligheid. Er worden in dat geval meer woningen dan nodig ingrijpend en nodig versterkt, terwijl op dit moment ca. 1.000 onveilige gebouwen nog geen onderdeel uitmaken van de huidige werkvoorraad.
- Versterking van woningen die veilig zijn valt (m.u.v. al gemaakte afspraken) niet onder de aansprakelijkheid van NAM. Inschatting is dat NAM bereid gevonden kan worden om voor woningen in batch 1.588 die alleen bij conservatieve schatting (P 90) niet aan de veiligheidsnorm voldoen de versterking volgens bestaande versterkingsadviezen te bekostigen. Voor de financiering van maatregelen voor de overige woningen zal naar het Rijk worden gekeken. De niet op NAM verhaalbare kosten kunnen daarmee oplopen tot ca. 200 miljoen voor batch 1.588 en zo'n 550 miljoen euro voor 1.581.
- De tekst van de Mijnraad laat ruimte voor twijfel over of sloop-nieuwbouw voor alle woningen in deze batch tot een optie gemaakt moet worden. Dit hangt af van de interpretatie van de termen 'concrete toezeggingen' en 'gewekte verwachtingen'. De regio zal de teksten van de Mijnraad zeker interpreteren als dat de batches 1588 en 1581 volledig doorgezet moeten worden op basis van gewekte verwachtingen.

2. Verwachte inzet regio

- Inzet zal zijn: 1588 en 1581 moeten doorgaan vanwege verwachtingen/toezeggingen en behoorlijk bestuur. Daarnaast moet er een flinke extra bijdrage voor het regiofonds komen.
- Fall-back: Regio ziet in dat bijdrage aan veiligheid van met name batch 1581 laag is en schakelt op haar fall-back over.
- Inschatting is dat Regio onder drie voorwaarden akkoord zal gaan met afzien van onverkort doorzetten van de batches:
 1. 1588 gaat onder andere titel door (BZK-plan);
 2. Een extra bijdrage voor vernieuwde aanpak (bovenop de 1,15 miljard);
 3. Aantal inrichtingseisen voor nieuwe aanpak, waaronder regie regio.

Ad 1. 1588

Kosten om naast bijdrage NAM (afsprake 25k en aansprakelijkheid) 1588 gebiedsgerichte inzet mogelijk maken bedragen ongeveer 200 mln. euro. Inzet voor dekking:

¹ Een deel van deze woningen voldoet bij conservatieve schatting niet aan de veiligheidsnorm, een deel van deze woningen is in alle gevallen veilig.

- a) EZK kan het aanbod doen om 50 mln. euro (extra uit mandaat) + 24 mln. (NAM, 25k afspraak) als startkapitaal voor een nieuwe aanpak.
- b) Gezamenlijke aanpak: BZK (korting Verhuurdersheffing en subsidie aardgasvrij), Woco's (investeringsbudget), Provincie (bijdrage uit reserves) en EZK (budget Waardevermeerderingsregeling, duurzaamheidssubsidie en mandaat). Regio zal naar inschatting een flinke bijdrage uit de 1,15 miljard moeten doen om dit sluitend te krijgen.

Ad 2. Extra bijdrage Rijk

Inschatting is dat regio een extra bijdrage verwacht om nieuwe aanpak te laten landen. Eerder op de versterkingstafel is dit geformuleerd als 20% gebiedsplus en 20% individuele plus. Binnen 1,15 miljard is door regio zelf 250 mln. euro uitgehoekt voor een plus op versterken; regio kan dit aanwenden voor gebiedsgerichte versterking.

Standpunt Rijk: De extra bijdrage zit verdisconteerd in 1,15 miljard. Het staat de regio vrij een groter deel dan 250 mln. euro in te zetten binnen dit budget.

Standpunt Regio: Er is naast geld voor toekomstperspectief een extra bijdrage nodig bij nieuwe aanpak. Inschatting van gevraagd extra budget: 400 mln. (op basis van +/- 25% extra op 7000 huizen.)

Ad 3. Inrichtingseisen zijn:

- NAM uit het systeem.
- Regie regio bij gebiedsaanpak.
- Regie regio bij besteding middelen toekomstperspectief.
- Geen tijdelijke maatregelen voor versterken.

Appreciatie:

- Hoewel het voor de veiligheid niet strikt noodzakelijk is zal de regio het stopzetten van de batches niet accepteren. De enige acceptabele uitweg voor de regio is de BZK-optie waarbij in ieder geval de 1588 wordt binnengehaald. Daarnaast is de regio er van overtuigd dat een nieuwe aanpak alleen zal werken als er ondubbelzinnig een bijdrage wordt gedaan. De verwachting van de regio is ook dat het Rijk rekening houdt met nog extra bijdrage om afspraak te kunnen maken (deze verwachting is mogelijk deels gestoeld op het AoH en de daarin genoemde 500 miljoen euro NAM).
- De inrichtingseisen van regio zijn voor Rijk in beginsel acceptabel: NAM op afstand is ook ons doel, regie regio bij gebiedsgerichte aanpak idem, mits de aanpak de veiligheid voorop stelt. Regie regio bij besteding middelen is ook akkoord, maar daar geldt wel dat de governance goed geregeld moet zijn voordat geld kan worden overgeheveld naar de regio.
- Individuele bestuurders zullen meer willen dan de inzet regio zoals hierboven besproken. De invloed is dusdanig groot dat zij mogelijk regio in activistische stand dwingen. Risico is dat als Rijk niet mee zal bewegen in bovenstaande opties dat alsnog via media en politiek extra druk op aanvullende toezeggingen zullen komen.

3. Inzet Rijk

Basisinzet, onderdeel van openingsbod

- a) Basis: voorop staat dat, ongeachte welke uitkomst ook, de onveilige huizen allereerst worden aangepakt. Ook in de batches. Dat betekent dat woningen in de batches 1.467 (voor zover nog niet in uitvoering), 1.588 en 1.581 die veilig zijn, pas worden aangepakt nadat alle meest risicovolle woningen zijn versterkt.
- b) Basis: Met de BZK variant kan tegemoet worden gekomen aan verwachtingen van batch 1588. Hierbij hoort een bijdrage van Woco's en Provincie.
- c) Basis (ter overweging): Bij huizen in batches die veilig zijn, kan overwogen worden om tegemoet te komen aan veiligheidsbeleving van de inwoners door lichte versterkingsmaatregelen aan te bieden. (Dit aanbod is nog niet uitonderhandeld met NAM)
- d) Basis: aan bewoners/eigenaren van veilige woningen die afzien van versterking, kan voor rekening van NAM tot 10% van de oorspronkelijk beoogde kosten per woning worden geboden

ter compensatie (ca. 25.000 euro per woning – aanbod staat nu alleen voor batch 1588, niet voor 1581).

- e) Basis: het advies is niet overal helder over waar grenzen getrokken moeten worden tussen de verschillende batches. Naarmate de teksten meer uitgelegd worden in de richting van onderscheid tussen batches 1467, 1588 en 1581 komen er meer mogelijkheden om hier niet onnodig veel te versterken.
- f) Basis: het Rijk neemt verantwoordelijkheid voor alle versterking die volgens het SodM voor de veiligheid noodzakelijk is.² De regio wordt verantwoordelijk voor de aanpak van de overige woningen in het kader van gebiedsontwikkeling.

Fall Back

- g) Fall Back: Rijk zet overgebleven middelen binnen mandaat EZK in om regio tegemoet te komen. Dit is (inclusief hierboven genoemde middelen) 214 mln. euro (mandaat is 1,364 miljard.) Deze worden ingezet voor een bijdrage aan lichte versterking 1581, en/of voor een bijdrage aan het toekomstfonds. Totale inzet van mandaat zal niet voldoende zijn om aan wens van regio tegemoet te komen.

Ad b) Er is nog geen overeenstemming tussen FIN en EZK om 50 mln. euro uit mandaat EZK in te zetten voor batch 1588, omdat MEZK heeft aangegeven binnen de 1,15 te blijven.

Ad c) Aangezien dit punt niet eerder opgebracht in gesprekken NAM is het onwaarschijnlijk dat dit op zeer korte termijn tot overeenstemming zal leiden. Ditzelfde geldt voor 25.000 euro per huis in batch 1581.

Ad g) Er is geen overeenstemming tussen FIN en EZK om de rest van het mandaat te gebruiken om regio tegemoet te komen.

4. Verwachte consequenties inzet Rijk

- Bovenstaande basisinzet zal voor de regio zeker een onacceptabele uitkomst zijn: zij zullen vinden dat 1.588 en 1.581 direct door moeten gaan omdat deze bewoners al het langst wachten. Ook bekostiging van versterkingsmaatregelen voor al deze woningen uit de verwachte 1,15 mld. euro voor het toekomstperspectief zal slecht landen.
- Op basis van bovenstaande uitgangspunten is een constructief gesprek met de regio onmogelijk. De discussie verplaatst zich van de bestuurlijke tafel naar de lokale en waarschijnlijk landelijke media zonder enige nuancering.
- Of de regio de samenleving aan haar kant krijgt (en bijv. de coalitiepartijen) valt te bezien. De variant waarin de veiligheid met voorrang wordt aangepakt, samen met 1,15 miljard euro is maatschappelijk uitlegbaar.
- Wanneer in alle gevallen wordt gekozen voor ingrijpende versterking en NAM enkel haar aansprakelijkheid betaalt, resteert een financieel gat van ruim 500 miljoen euro.

Mogelijke uitkomsten

- Deal met de regio. Dit zal naar verwachting een forse inzet van de fallback middelen vereisen, en mogelijk nog aanvullende middelen.
- Deal met de regio over doorzetten batch 1588 en overige versterkingsopgave. Over batch 1581 en toekomstvisie zal de komende weken verder gesproken worden onder grote maatschappelijke druk en druk van de Kamer.
- Volledig financiële deal met de regio, waarbij regio volledige regie krijgt over uitvoering. Dit zal naar verwachting een forse inzet van de fallback middelen vereisen.
- Geen deal. Grote maatschappelijke druk en onrust vanwege onduidelijkheid voor huidige batches. Grote politieke druk richting het debat aankomende donderdag.

² Het SodM houdt rekening met het feit dat door de afbouw van de gaswinning 2.100 woningen binnen twee jaar aan de veiligheidsnorm voldoen. De Mynraad doet dit niet, en komt daardoor op een hoger aantal te versterken woningen.

Advies Mijnraad en de batches: geactualiseerde nota

Deze nota is een actualisatie van de nota over batch 1588 die vrijdag jl naar MBZK is gezonden. Dit omdat BZK een nieuwe versie van het advies van de Mijnraad heeft ontvangen. Ook heeft EZK notities gemaakt voor het overleg vandaag tussen MEZK, MFIN en MBZK.

Advies Mijnraad

Onveilige gebouwen

- In totaal zijn circa 1.500 gebouwen niet op norm. Deze moeten onverkort en zo snel mogelijk worden versterkt.
- Binnen de drie batches gaat het om de volgende aantallen **onveilige** adressen.
 - Batch 1456: 501 adressen (35%)
 - Batch 1588: 641 adressen (40%)
 - Batch 1581: 156 adressen (10%)

Veilige gebouwen

- De overige gebouwen voldoen wel aan de norm en zijn daarmee veilig (ruim 8.000 gebouwen binnen en buiten de batches).
- In verband met gewekte verwachtingen geeft de Mijnraad het volgende aan (Co Verdaas licht vandaag het advies toe):
 - De veiligheidsadviezen zijn ivm de nieuwe inzichten achterhaald; immers de gebouwen voldoen aan de norm. Ze zijn daarmee van tafel.
 - Wel moet er een dialoog starten met bewoners/eigenaren vanwege gewekte verwachtingen. Deze dialoog gaat in eerste instantie niet over veiligheid, maar over andere maatregelen of juist geen maatregel.
 - Bij andere maatregelen legt de Mijnraad een relatie met perspectief: herstructurering, verduurzamen, levensloopbestendig etc. (ligt in lijn motie Jetten)
 - Bewoners kunnen ook vragen om een onderzoek tbv bevestiging van veiligheid ivm een subjectief onveiligheidsgevoel /onzekerheidsmarge. Zij kunnen vragen om een vorm van versterking, gerelateerd aan de nieuwste inzichten.
- Binnen de drie batches gaat het om de volgende aantallen **veilige** adressen:
 - Batch 1456: 966 adressen (65%)
 - Batch 1588: 947 adressen (60%)
 - Batch 1581: 1425 adressen (90%)

BZK scenario voor de batches

Mbt de veilige huizen - in combinatie met gewekte verwachtingen bij bewoners/eigenaren – ligt het in de rede om irt het advies van de Mijnraad te kiezen voor een gedifferentieerde aanpak per batch, met als uitgangspunt dat de 'on hold' gezette batch 1588 kan doorgaan.

Batch 1467

- Er zijn veiligheidsadviezen, deze zijn vrijgegeven, de versterking is gestart en MEZK heeft eerder aangegeven dat deze batch doorgaat. Een andere optie dan voortzetten is politiek onmogelijk, tenzij bewoners/eigenaren daar zelf voor kiezen. EZK deelt dit.

Batch 1588

- Er zijn veiligheidsadviezen, deze zijn aangehouden en nog niet gedeeld met bewoners/eigenaren. Daarin onderscheidt deze batch zich van batch 1467.
- Wel is er maandag in het kader van het BO een oplossing nodig voor de batch 1588: zie ook motie Jetten.
- Binnen de batch zijn 641 adressen onveilig en 947 adressen veilig.

- Voor de 947 veilige adressen zou het Mijnsraadadvies kunnen worden gevolgd (zie hierboven)
- **Echter** bij batch 1588 is het nodig om vanwege rumoer in de regie én politieke context (motie **Jetten**) de versterkingsaanpak uit de veiligheidsadviezen tóch uit te voeren (sloop-nieuwbouw).
- Wel moet batch 1588 dan worden gepositioneerd als een overgangsbatch: van versterken naar perspectief. Daarmee onderscheidt deze batch zich van batch 1581 (zie hierna).
- Kosten van batch 1588 zijn ca. 420 mln: per woning 210K obv veiligheidsadvies + 55K ambitie/particulieren/BTW: 265 K per woning x 1588 = € 420 mln voor gehele batch.
- De bekostigingsopties voor een alternatieve aanpak 'van versterken naar perspectief' zijn:

NAM aansprakelijkheid	134	Obv 40% aansprakelijkheid, uitgaande van 201 K per woning
Mandaat	50	Restant mandaat is 1,364 – 1,150 – 0,005 = 164 mln
NAM 25K per woning	24	947 adressen x 25K
Verhuurderheffing	37	Korting VHH is aangevraagd; bedrag is maximum
Subsidie EZK	11	Verduurzamen bij versterken (7.000 per woning)
Subsidie BZK	10	Aardgasvrij
Woco's	20	50% investeringsruimte Woco's
Provincie	40	Uit provinciale reserve
Regio-envelop	40	Discussie met LNV
Aanwending Regiofonds	27	Keuze regio; voor batch 1467 wordt soortgelijk bedrag aangewend
Totaal	393	
Te dekken gat	27	Optie: extra uit Regiofonds
Totaal	420	

Batch 1581

- De veiligheidsadviezen voor deze batch zijn niet beschikbaar. Daarmee onderscheidt deze batch zich van de transitiebatch 1588. De motie **Jetten** gaat evenmin over batch 1588.
- Wel zijn ook hier verwachtingen gewekt. Daarom kan voor de veilige huizen het advies van de Mijnsraad worden gevolgd: dialoog met bewoners/eigenaren over maatregelen (zie hiervoor).
- De kosten van deze maatregelen kunnen vanuit 'perspectief' worden gedekt uit het Regiofonds (1,15 mld). Hierin is € 250/200 mln beschikbaar voor dorps- en wijkvernieuwing.
- Voor de onveilige huizen in deze batch is NAM aansprakelijk: 156 adressen.
- EZK brengt nog de kosten in beeld van deze batch, evenals voor de woningen buiten de batch.

Perspectief

- De beschikbare middelen voor perspectief, onderdeel dorps- en wijkvernieuwing zijn:

Regiofonds	200	Nog onverplicht
Projectsteun woco's	Pm	Bijzondere projectsteun vereist overleg Aedes/sector
Mogelijkheden via GF/PF	Pm	Vereist nader overleg met VNG en IPO
Subsidie EZK	29	Verduurzamen bij versterken (7.000 per woning)
Subsidie BZK 2019	Pm	Aardgasvrij
DU Krimp (2019-2020)	4	Alleen voor Medal. Na evaluatie mogelijk voortzetting

- Aanvullend kan voor stads- en dorpsvernieuwing worden geput uit de middelen ad € 900 mln in het Regiofonds voor energietransitie en economische structuurversterking (tbv bijvoorbeeld verduurzaming gebouwde omgeving, versterking detailhandel).

- Voor perspectief ligt het in de rede een Nationaal Programma Groningen in te richten en ook private financiers te verleiden om te investeren.
- Bij een Nationaal Programma Groningen kan een rol voor BZK zijn weggelegd, zoals de Mijnsraad adviseert.

Financiële bijlage

Overzichtstabel kosten Mijnraadadvies

Mandaat	1,364
- waarvan nodig voor regiodeal	1,150
Restant	0,214
- waarvan nodig voor BZK-1588	0,050
Restant	0,164
- waarvan nodig voor 1581	0,540
Restant	-/- 0,376
Beschikbaar voor individuele plus op versterken	0

- N.b. FIN kan niet instemmen met inzetten overgebleven mandaat voor versterken.

1588

- De kosten van uitvoeren van batch 1.588 conform de huidige versterkingsadviezen (sloop-nieuwbouw) zijn geraamd op 335 miljoen euro, met een gemiddelde P van 210 duizend euro per woning. Dit is fors lager dan sloop-nieuwbouw kosten tot nu toe. Deels doordat inspectie- en engineering al afgerond zijn, deels doordat er een groot contingent corporatiewoningen in de batch zit (in uitvoering goedkoper).
- Aansprakelijkheid NAM wordt op basis van het advies van de Mijnraad gesteld op 40% van de batch 1588.
- Mogelijkheid is om op korte termijn principe afspraken te maken met NAM. Deze bestaan uit:
 - Nam betaalt alle huizen binnen batch 1588 en 1581 (NPR 2015) op basis van P90 scenario Sodem (inclusief rafelranden).
 - Nam levert bijdrage van 10% van woningwaarde als van versterken in batch 1588 wordt afgezien.
- Alternatief is een lump-sum deal met NAM. Als NAM hiermee volledige vrijwaring van juridische aansprakelijkheid krijgt en uitvoering publiek wordt belegd, vergt dit een bedrag bovenop NAM's aansprakelijkheid vanwege risico's. Deze risico's zijn:
 - Kosten tijdelijke huisvesting;
 - Slechte kwaliteit opgestelde versterkingsadviezen;
 - 20% kostenoverschrijding cf. Scholenaanpak;
 - Rafelranden: extra woningen die vanwege uitvoeringsaspecten of uitlegbaarheid meegenomen moeten worden, ook al hoeft dit niet vanuit veiligheid.
- Gesprekken met NAM lopen. De verwachting is dat beide type oplossingen voor NAM acceptabel zijn.

Voorbeeld onderverdeling om 1588 mogelijk te maken (BZK-optie):

NAM aansprakelijkheid	134	Obv 40% aansprakelijkheid
Mandaat	50	(restant mandaat: $1,364 - 1,150 - 0,050 = 164$ mln.)
NAM 25k per woning	24	60% van 1.588 * 25 duizend euro
Verhuurdersheffing	37	Korting op VHH is door woco's aangevraagd.
Subsidie EZK	11	Verduurzaming bij versterken
Subsidie BZK	2,5	Aardgasvrij
Woco's	20	Investeringsruimte woco's (helpt daarvan)
Provincie	30	Uit provinciale reserve (Essent)
Regio-envelop	0	Discussie met LNV
Aanwending 1,15 miljard	27.5	Keuze regio
	336	

Opmerkingen bij tabel:

- BZK rekent op basis van de laatste informatie van de woco's met 420mln voor de gehele batch. Dit zou betekenen dat het beslag op de 1,15 miljard fors groter wordt (+/- 100 mln)
- BZK wil ook middelen regio enveloppe aanwenden voor dekking van het voorstel. Aangezien dit tot discussie zal leiden met LNV is de bijdrage dit vooralsnog op 0 gezet.

Volledige doorgang 1588 en 1581

- Beide batches vinden 100% doorgang op basis van NPR2015, dus overgrote deel sloop-nieuwbouw.
- Een groot deel (resp 60% en 85%) valt niet onder aansprakelijkheid NAM. Regio zal zeer beperkte bijdrage willen leveren.
- Het restant van Batch 1588 en 1581 zal zelf gefinancierd moeten worden.
- Voor batch 1588 betaalt NAM aansprakelijkheid op basis van P90, wat om 40% van de adressen gaat. Het restant bedraagt op basis van inschatting NCG (totaal 336 mln. euro) ca. 200 mln. euro.
- Voor batch 1581 betaalt NAM aansprakelijkheid op basis van P90, wat om slechts 15% van de adressen gaat. Uitgaande van een P van 400 duizend euro (veel corporatiewoningen), bedragen de ongedekte kosten ca. 540 miljoen euro.
- Na inzet van restant mandaat resteert een gat van ca. 400 miljoen euro.

NB: Hoe werken versterkingskosten door in de begroting?

- De Mijnraad adviseert om in totaal 9.414 gebouwen te betrekken in de versterkingsoperatie.
- Hierboven is beschreven tot welke budgettaire problemen de grofweg 3200 gebouwen uit de batches kunnen leiden.
- De resterende versterkingsopgave levert geen budgettaire problemen op. Weliswaar gaat het om meer gebouwen dan waarmee eerder rekening werd gehouden, maar naar verwachting zijn de kosten per gebouw lager.
- In de begroting is voor deze kabinetsperiode (2018 – 2021) via de afdrachten die de Staat van NAM ontvangt rekening gehouden met een versterkingsoperatie van 3.000 woningen. Echter, doordat in die raming is gerekend met 50% sloop-nieuwbouw (zeer kostbaar) en daardoor hoge gemiddelde kosten per woning, lijken de nieuwe inzichten op voorhand niet tot een tegenvaller te leiden. Daarvoor zijn drie factoren relevant:
 - Grotendeels wegvallen indirecte kosten van versterking: de Mijnraad adviseert zo veel mogelijk standaardmaatregelen door te voeren en waar mogelijk af te zien van inspectie en engineering. Doordat sloop-nieuwbouw zelden nog aan de orde zal zijn en de intensiteit van versterking fundamenteel kleiner, zijn ook kosten voor wisselwoningen, verhuizen, opslag etc. verwaarloosbaar klein.
 - De directe kosten van versterking zijn fors lager: ankers aanbrengen is goedkoper dan een fundering vervangen (laat staan sloop-nieuwbouw).
 - SodM adviseert 2.100 woningen die nu nog niet op norm zijn desondanks niet te versterken, omdat deze binnen de Meijdam-termijn 'vanzelf' op norm komen als gevolg van de lagere gaswinning. Weliswaar neemt de Mijnraad dit advies niet expliciet over, maar als in de uitvoering met de meest risicovolle woningen wordt begonnen, is er gerede kans dat deze groep woningen pas aan de beurt is als het niet meer nodig is.
- Voor de raming van de gasbaten is voor de 3.000 woningen uitgegaan van een P van 463 duizend euro per woning (totaal ca. 1,4 miljard euro). Op basis van bovenstaande schatten wij in dat deze P kan dalen tot ca. 80 duizend euro per woning, bestaande uit ca. 50 duizend euro directe kosten en 30 indirecte kosten.
- Als de 1467 woningen van de eerste batch ongewijzigd (= P van 463k) door gaan en de te versterken woningen 1588 en 1581 volgens de nieuwe P van 80k lopen, komen de nieuwe kosten van 9.414 woningen uit op ca. 1,3 miljard euro.
- Besluitvorming over de 1588 en 1581 heeft invloed op deze plaat.

Afspraken bestuurlijk overleg 2 juli 2018

Aanwezig: Wiebes, Ollongren, Paas, Eikenaar, Gräper-van Koolwijk, Beukema, Schollema, Van Beek, Den Oudsten, Munniksma, Woortman, Hiemstra, De Vries

Datum: 2 juli 2018 te Den Haag

1. Er wordt afgesproken dat er een bewindslidenoverleg (BWO) wordt georganiseerd met meerdere betrokken bewindspersonen om commitment voor Toekomstperspectief zo concreet mogelijk in te vullen. Dit zal plaatsvinden in september as. Omtrent de agenda van dit overleg werkt de regio een voorstel uit in relatie tot de drie transitiepunten genoemd in het concept startdocument Nationaal Programma Groningen. In het bijzonder komt in de agenda aandacht voor de kansrijke propositie Wind op Zee en Waterstofeconomie, maar ook stads- en dorpsvernieuwing in de meest brede zin (de sociale agenda, woningmarkt gerelateerde maatregelen, waaronder de garantieregeling). Minister EZK benadrukt dat de regio ook tempo moet maken met het ontwerpen van de uitvoeringsorganisatie. Een Projectboard met een hoge mate van deskundigheid en professionaliteit kan de kansen mbt het lostrekken van private investeringen vergroten.
2. De batch 1467 (thans 1725) gaat door, conform eerdere afspraken, tenzij de bewoner aangeeft dat hij/zij bezwaar heeft. Er komt een overzicht van NCG welke versterkingsplannen hierin bevinden een en ander ook in overleg met de Stuurgroep Zorg.
3. De Batch 1588

Het financieel overzicht van deze batch ziet er indicatief als volgt uit:

1588 adressen * € 265.000 = €		420 mln
Dekking:		
NAM	213	
25.000 pw (voormalig aanbod)	19	
Aardgas loze wijken	10	
Verhuurdersheffing	37	
Energiebesparing p woning	11	
Woco's + match Minister (20+20)	40	
Toekomstperspectief*	45	
Rijk	<u>45</u>	
		420 mln
* Taakstellend 20 mln, als die niet gehaald wordt vult provincie Toekomstperspectief voor max 20 mln aan in 10x 2 mln.		

Met het bovengenoemde overzicht kan gesteld worden dat de batch 1588 door kan, deels op grond van veiligheid, deels op basis van gewekte verwachtingen en als gevolg daarvan de

uitkomsten van de dialoog. E.e.a. onder goedkeuring van Ministerraad en college van Gedeputeerde Staten d.d. 3 juli 2018

4. De batch 1581

- Het advies van de Mijnraad wordt in deze gevolgd, daarbij wordt de veiligheidsbeleving ook meegenomen.
- Voor het 'veilige deel' van deze batch i.c. 85%, kunnen bewoners kiezen voor een risico analyse obv de NPR 2018 (indien uit risicoanalyse blijkt dat versterking noodzakelijk is wordt die uitgevoerd)

5. In september 2018 ligt ter vaststelling een actieplan voor hoe met voorrang aan de slag wordt gegaan met de 1500 meest onveilige gebouwen. Gezamenlijke overheden komen, met ondersteuning van NCG, samen met een plan.

6. Ten aanzien van de inspecties wordt een ondergrens vastgesteld dat risico-inspecties op aanvraag mogelijk zijn. Als uit de risicoanalyse obv NPR 2018 blijkt dat versterking aan de orde is, wordt dit gerealiseerd. In september 2018 wordt een verdere inrichting van een inspectieprogramma vastgesteld. Belangrijk aandachtspunt bij de verdere inspecties is aandacht voor validatie van het gehanteerde model.

7. Er wordt gewerkt aan een compleet overzicht van gebouwen op adresniveau zodat er geen onduidelijkheid bestaat in welke categorie c.q. fase van inspectie, engineering, versterking dan wel risicoanalyse, de gebouwen zich bevinden. Hierbij horen ook de gebouwen met een status aparte, zoals Heft in eigen hand en zorggebouwen. Dit wordt met de hoogste mate van zorgvuldigheid gedaan.

To: 5.1.2.e @minez.nl; 5.1.2.e

5.1.2.e

From: 5.1.2.e

Sent: Mon 7/2/2018 8:47:22 PM

Subject: Afspraken na overleg met regio over advies Mijnraad

Received: Mon 7/2/2018 8:47:23 PM

[Afspraken na overleg met regio over advies Mijnraad.docx](#)

5

Ha allen,

In de bijlage nog een samenvatting van de afspraken. Deze worden nu verwerkt in notities en een Kamerbrief voor de MR morgen.

Groet,
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: zondag 1 juli 2018 19:42

Aan: 5.1.2.e

5.1.2.e

Onderwerp: Re: Team versterking: draaiboek + eerste acties

Ha allen,

Hieronder met dank aan 5.1.2.e een terugkoppeling van het BWO. Komt ook nog een interdepartementaal deelbare versie, daarvoor moet eerst nog wat zelfcensuur plaatsvinden.

Groet,
5.1.2.e

Terugkoppeling van BWO zojuist op Schiphol.

Redelijk goed verlopen. Op 1588 binnen gehaald wat nodig was. FIN was later, in voorbespreking met BZK zaten minEZK en minBZK snel op 1 lijn. FIN was met name in begin fel, oa. Vanwege cijfers BZK over 1588 batch die op het laatste moment werden aangeleverd en afwijken van eerdere schattingen.

Uitkomst op hoofdlijnen:

- Maandag moet een afspraak worden gemaakt over 1588 batch.
- De maximale kosten en risico hiervan moeten we helder en scherp melden aan coalitie en met name MR/REFEZIL. 5.1.2.b
- Maandag inzetten op bijdrage van woco's en provincie.
- Maandag inzetten dat particulieren zelf mogen kiezen voor substantieel bedrag (bijv. 50-75k) per woning als ze van versterking afzien. (Kan ingewikkeld liggen als dit gespikkeld bezit is, actiepunten: uitzoeken om hoeveel woningen het gaat in Ten Boer en Overschild.
- Nog een extra appel doen op redelijkheid en billijkheid NAM, ook voor veilige huizen. NAM had immers al voorzieningen getroffen voor gehele batch 1588. MinBZK wilde dit, en werd later ondersteunt door MinFIN. 5.1.2.b
- Specifieke uitwerking en nieuwe strategie versterking volgt na besluitvorming deze week.
- Risico van 1581 dient ook op hoofdlijnen in kaart gebracht te worden. Inzet is om deze beslissing voorruit te schuiven naar september. Wel kunnen afspraken gemaakt worden over actieplan om dit in gang te zetten.
- Bij 1581 zal maximaal worden ingezet op keuzevrijheid voor bewoner.
- Na 1581 nieuwe aanpak: eenvoudig, snel, lichte maatregelen waar het kan.
- Minister heeft aangegeven mogelijkheden te zien om zowel P als Q naar beneden te brengen. P90 kritisch bekijken (impact op Q), geen inspectie, geen sloop nieuwbouw (impact op P).
- Belangrijk is wel om te vermelden dat Regio juist hogere Q wil (extra plus).
- Er is eigenlijk niet gesproken over extra vraag Regio (van 400mln) en evt toezeggingen op nieuwe inrichting. Regio wil uiteraard ook over Nationaal Plan afspraken maken. In principe wordt ook deze discussie voorruit geschoven, de vraag is of regio hierin mee gaat.

Actiepunten:

A4 voor coalitieoverleg (voorzet EZK). Vanavond nog.

Rest zo snel mogelijk:

A4 265k per woning ipv 210k per woning (voorzet BZK, voor REFEZIL)

Financiële data updaten en met FIN delen (EZK, voor REFEZIL)

Adressen versus gebouwenlijst (pakt NCG op met NAM, en Sodm en Mijnraad: coördinatie voorlopig bij EZK)

Actielijst: wat moeten we allemaal in gang zetten om nieuwe aanpak te ontwikkelen. (Voor zomerreces eerste aanzet).

Op 29 jun. 2018 om 21:57 heeft

5.1.2.e

@minez.nl> het volgende geschreven:

Ha allen,

Samen gaan we er weer iets moois van maken dit weekend en volgende week. Laten we elkaar goed op de hoogte houden. Volgens mij zijn dit de mensen van het EZK-interne team voor dit weekend, maar als ik iemand mis voeg die dan vooral toe.

In de bijlage, met dank aan 5.1.2.e het draaiboek voor het advies Mijnraad tot aan dinsdag, en de interdepartementale maillijst (ter aanvulling). Ondertussen zijn ook de eerste acties opgepakt:

- ✓ Minister heeft MFIN gesproken. MFIN is zondag beschikbaar voor overleg, is maandagochtend bij coalitieoverleg, en moet nog gevraagd worden beschikbaar te zijn voor korte bespreking na overleg met bestuurders. Dat kan nu telefonisch, aangezien het kabinet dinsdag bij elkaar komt voor bespreking van de kabinetsreactie.
- ✓ 5.1.2.e heeft 5.1.2.e gesproken. FIN helpt morgen mee met stukken, en zal maandag de hele dag op niveau aanhaken. Ook worden 5.1.2.e en 5.1.2.e toegevoegd aan maillijst.
- ✓ AZ organiseert coalitieoverleg maandag. Zij gaan ervanuit dat een MR-besluit ook door de RFEZIL dinsdag kan worden genomen, dat alle bewindspersonen daarbij aanwezig kunnen zijn en gaven aan nooit doordeweeks een MR te beleggen, dus bespreking kabinetsreactie wordt in RFEZIL dinsdag. 5.1.2.e en 5.1.2.e worden toegevoegd aan maillijst.
- ✓ Secretariaat Minister gaat aan de slag met planning zondagmiddag.

Groet,
5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken & Klimaat

5.1.2.e

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

T 5.1.2.e
5.1.2.e @minez.nl

<DRAAIBOEK 30-6 - 3-7.docx>

<Maillijst interdepartementaal 29-6.xlsx>

Afspraken met regio

Afspraken die we willen opnemen in de Kamerbrief

- Mijnraadadvies voor veiligheid gaan we helemaal uitvoeren.
 - o Voor de 1500 meest onveilige gebouwen komt er een plan van aanpak in september.
 - o De huizen die niet bij de meest onveilige horen maar volgens de meer conservatieve norm nog een risico lopen, gaan risicogericht geïnspecteerd worden.
- 1588 gaan we doorvoeren
 - o Alle gebouwen die nog niet aan de (conservatieve) norm voor veiligheid voldoen worden doorgezet (aansprakelijkheid NAM)
 - o Dekking resterende 130 miljoen:
 - 65 miljoen van Rijk uit mandaat EZK voor onderhandelingen met regio.
 - 45 miljoen uit toekomstperspectief van de regio.
 - 20 miljoen Woco's.
 - o Financiën gaan niet naar buiten in Kamerbrief, maar wel dat dit een gezamenlijke aanpak is tussen regio, woco's en Rijk.
- We gaan verder samen kijken naar 1581 en toekomstperspectief.

Afspraken die nog niet naar buiten gaan in Kamerbrief

- 1581
 - o Voor september wordt een aanpak voor de 1581 uitgewerkt
 - Van de 15% gebouwen die nog niet aan de (conservatieve) norm voldoen wordt de bestaande aanpak doorgezet (net zoals voor 1588, aansprakelijkheid NAM).
 - De overige 85% die wel aan de norm voldoen krijgen een lichte inspectie en worden gemeten tegen NPR 2018. Eventueel vindt daar nog lichte versterking plaats
 - Misschien zijn nog verdere afspraken nodig voor veiligheidsbeleving. Daar komen we op terug in september
- Toekomstperspectief
 - o Wind op Zee projecten bij Groningen krijgen een prioritaire positie in de uitrol van wind op zee
 - o Er komt een projectbureau om de toekomstvisie verder uit te werken, ook met het oog op een multiplier-effect voor de 1.15 miljard die
 - o Er komt in september een bestuurlijk overleg met bestuurders uit de regio en ministers die betrokken zijn of gaan worden bij de toekomstvisie.
 - o In de toekomstvisie wordt gekeken of er ruimte is binnen de toegezegde middelen voor een stadsvernieuwingsaanpak in Groningen, en mogelijk ook voor een garantieregeling.
- Verder voor september
 - o Check of er verder nog gebouwen geïnspecteerd gaan worden die naar de schatting al aan de veiligheidsnorm voldoen.
 - o Voor bijzondere gevallen (zoals pilots Heft in eigen hand en zorggebouwen) wordt nog bekeken hoe we hiermee verder gaan in de nieuw aanpak.

Dep. VERTROUWELIJK

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door
5.1.2.e

;@minez.nl

Datum
29 juni 2018

Kenmerk
WJZ / 18155944

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen
Voorzitter	5.1.2.e
Notulist	5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd	3 juli 2018, 10.30 uur - 12.00 uur
Locatie	Vergaderzaal 22, EZK

Vergaderpunten

1. Opening en mededeling
2. Terugblik deal olies
3. Terugblik behandeling wetsvoorstel
4. Inhoud adviezen SODM en Mijnraad en uitkomst bestuurlijk overleg 2 juli
5. Voorbereiding debat 5 juli
6. Rondvraag en sluiting

Dep. VERTROUWELIJK

5.1.2.e

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door
5.1.2.e

@minez.nl

Datum
4 juli 2018

Kenmerk
WJZ / 18162136

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving Strategisch overleg Groningen
Voorzitter 5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd 3 juli 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie Vergaderzaal 22
Aanwezig 5.1.2.e
Afwesig 5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e (AZ)

Vergaderpunten

1. Opening en mededelingen

5.1.2.e opent met de mededeling dat het overleg in een hectische week valt. Gelijktijdig met dit overleg is de extra ingelaste ministerraad daarom is een deel van de genodigden niet aanwezig. Het overleg wordt gebruikt om de stand van zaken door te nemen.

2. Terugblik deal olies en behandeling wetsvoorstel

5.1.2.e: De laatste weken voor de ondertekening van het akkoord op hoofdlijnen zijn gebruikt voor interne afstemming en afstemming met Financiën. Het akkoord kwam vlak voor het debat over het wetsvoorstel nooit meer dan nodig naar buiten. Daardoor heeft de Kamer het akkoord nadrukkelijk betrokken bij het wetsvoorstel. Tijdens het debat was veel aandacht voor de bijdrage van 500 miljoen aan Groningen en de gevolgen hiervoor voor de Rijksbegroting.

De aanvullende bijdrage van de NAM loopt mee in de kostenverdeling tussen Staat en de aandeelhouders van de NAM. In de nieuwe afspraken betaalt de Staat 73% van de kosten dus ook een deel van de bijdrage aan Groningen. Dit was bekend en verwerkt in de financiële plaat maar kwam blijkaar als een verrassing voor de Kamer.

Tijdens het debat ontstond ook onduidelijkheid over het betaalmoment van oude schades. De indruk is ontstaan dat de oude schadegevallen meelopen in de nieuwe afspraken over kosten en winst. Dit ligt echter genuanceerder, de NAM heeft al voorzieningen getroffen voor het grootste deel van de oude schades. Die

voorzieningen zijn al onder de oude afspraken (dus tegen 63% voor het Rijk) verwerkt in de kosten/ winst deling. Dit wordt nader uitgewerkt in een Kamerbrief die nog vandaag uitgaat en kan worden betrokken bij het debat komende donderdag.

Er is ook een brief toegezegd over aansprakelijkheid. Ook deze brief gaat vandaag uit. Naar aanleiding van de brieven wordt besloten of er nog een derde termijn komt voor de behandeling van het wetsvoorstel nooit meer dan nodig [inmiddels is beslist dat deze derde termijn er komt, aansluitend op het debat van donderdag, TS].

De discussie met de Kamer heeft weer vragen opgeroepen bij Shell. Het wetsvoorstel schade is vandaag ter consultatie gegaan. Shell twijfelt of dit wetsvoorstel in lijn is met het akkoord op hoofdlijnen. Er wordt een expert opinion gevraagd aan de landsadvocaat en Hammerstein of wet en akkoord in lijn zijn. Dit expert opinion wordt uitgevoerd tijdens de consultatieperiode. Als daar uit komt dat akkoord en wetsvoorstel niet in lijn zijn kan dit opnieuw voor discussie met de olies zorgen.

5.1.2.e: Hammerstein wordt ook benaderd voor een rol in de commissie die gaat adviseren over de waardedaling van woningen in het aardbevingsgebied. Gaat het een probleem opleveren als hij voor meerdere dossiers wordt gevraagd?

5.1.2.e : Goede vraag. Bepalend is de beeldvorming die ontstaat als een expert op het ene dossier een advies geeft wat al dan niet goed valt in de regio. Ik zal dit bespreken met **5.1.2.e**.
[inschatting **5.1.2.e** dat dit geen probleem oplevert, ^{5.1.2.e}]

Er vindt contact plaats tussen Minister en NAM of de afspraken met de regio passen in het akkoord op hoofdlijnen. NAM heeft bevestigd dat zij P90-woningen als onderdeel van de aansprakelijkheid te zien. Deze woningen zullen tegen de meest actuele norm (NPR2018) worden versterkt.

Als het goed is, is voor batch 1.588 afgesproken dat de P90 woningen tegen het beschikbare versterkingsadvies (NPR2015) worden versterkt op kosten NAM.

3. Inhoud adviezen SODM en Mijnraad en uitkomst bestuurlijk overleg 2 juli

De gesprekken met de regio, volgens op het advies van de Mijnraad, zijn goed verlopen. De regionale partijen stelden zich constructief op. Het advies van de Mijnraad, de betrokkenheid van BZK en de bereidheid van het Rijk om bij te dragen maakten dat het verschil veel kleiner was dan voorgaande overleggen.

Er is een principe akkoord bereikt. Dit wordt gelijktijdig met dit overleg in de ingelaste MR besproken en wordt daarna naar buiten gebracht.

Voor batch 1.588 worden de P90-woningen versterkt tegen de oude norm (NPR2015). Er wordt zo snel mogelijk gewerkt naar een NPR2018 die voor alle overige woningen gebruikt kan worden.

In de brief die na de ingelaste MR uit zal gaan wordt aangegeven dat Rijk, provincie en woningbouwcorporaties gezamenlijk de financiering voor 1.588 oppakken. Details over de bijdrage van de provincie gaan niet naar buiten omdat hierover nog besluitvorming in PS moet volgen.

4. Voorbereiden debat 5 juli

Het debat wordt door Groningen Bovengronds voorbereid door 5.1.2.e en 5.1.2.e.

Vanuit E&O zullen 5.1.2.e en 5.1.2.e aanwezig zijn.

Vanuit WJZ 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e.

5.1.2.e volgt het debat op afstand en is bereikbaar.

5. Rondvraag en sluiting

5.1.2.e vraagt of het dossier voor het debat nog naar haar kan worden gestuurd.

5.1.2.e geeft aan dat het dossier grotendeels af is, de lijn voor versterking wordt nu gemaakt aan de hand van de uitkomst van de gesprekken met de regio.

Dep. VERTROUWELIJK

5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e
(AZ)

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door
5.1.2.e

T 0705.1.2.e
5.1.2.e @minez.nl

Datum
19 juni 2018

Kenmerk
WJZ / 18138146

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen 19 juni
Voorzitter	5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd	19 juni 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	Vergaderzaal 5, EZK
Aanwezig	5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e (AZ)
Afwezig	5.1.2.e (BZK), 5.1.2.e

Vergaderpunten

1. Opening
2. Mededelingen

5.1.2.e : De voorbereiding van het winningsbesluit valt in de zomerperiode. EZK/ 5.1.2.e doet een voorstel voor afstemming in de komende maanden. Met AZ wordt dit voorstel ingepast in het vergaderschema voor Cfezil, Rfezil en MR. Waar nodig worden maatwerkafspraken gemaakt voor aanlevertermijnen etc.

3. Afronding onderhandelingen olies

5.1.2.e : Dinsdagavond BWO FIN/EZK met inzet laatste geschilpunten te beslechten. Wat nog speelt zijn de betrouwbaarheid van de garanties, en de maatschappijen door wie de garanties worden afgegeven en het moment van tekenen.

Wat betreft het moment van tekenen ligt er een nieuw advies van de landsadvocaat. Daarin wordt aangegeven dat normaal gesproken tekenen pas wenselijk is als alles in detail is uitgewerkt. Hier doet zich een bijzondere situatie voor omdat enkele voorname punten nog in wetgeving zullen worden verwerkt, de MOR in huidige vorm kwetsbaar is en het advies van de mijnraad onzekerheden meebrengt. Gegeven die bijzondere situatie adviseren zij ondertekening op hoofdlijnen.

5.1.2.e : is ondertekening eind deze week haalbaar?

5.1.2.e : Dat is de inzet van EZK in het BWO met FIN.

5.1.2.e : Als er akkoord is dan eerst voorleggen in MR, zoals eerder toegezegd door de MEZK. Ook aandacht voor het risico voor mogelijke vermenging met discussies over dividendbelasting en wetsvoorstel.

5.1.2.e : Als akkoord deze week dan vrijdag in MR en ondertekening met persconferentie op maandag om interferentie met persmoment de MR te voorkomen.

Groot belang bij deal deze week.

5.1.2.e : In het BWO wordt ook nadrukkelijk de gevolgen van het uitblijven van een deal geagendeerd. Daarbij in acht nemen dat er nauwelijks (of geen) bereidheid resteert bij de olies om nog te bewegen na het onderhandelingsakkoord.

5.1.2.e : De NAM probeert ook in de overleggen over het operationeel plan de verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij de Staat te leggen door om input te vragen. Dit moet goed worden afgestemd op de afspraken met de olies.

4. Scenario's advies Mijnraad en afstemming reactie

5.1.2.e : Verdaas heeft op eigen initiatief een rondgang gemaakt langs de bestuurlijke actoren. Uit het gesprek met de minister komt een beeld naar voren dat de deeladviseurs allemaal nog grote onzekerheden signaleren maar dat zij het er over eens zijn dat de verlaging van de gaswinning een significante daling van het risicoprofiel veroorzaakt. Inschatting is dat het aantal te slopen en nieuw te bouwen woningen van duizenden naar honderden gaat.

De Mjinraad wil daarbij ook een uitspraak doen over de mogelijke bestuurlijke motieven om batch 1588 alsnog te versterken.

5.1.2.e : De adviseurs zijn toch gevraagd om een technische beoordeling, niet een bestuurlijke?

5.1.2.e : Het zwaartepunt ligt ook op het technische aspect maar gegeven de onzekerheden in het advies wil de Mjinraad verder kijken.

Het gevolg is dat er een zeer bruikbaar advies zou liggen die richting geeft aan de beslissingen voor de korte en lange termijn.

Deze uitkomst is nog niet zeker. De deeladviseurs moeten hun adviezen nog uitbrengen en het is altijd denkbaar dat zij toch niet volgens verwachting adviseren.

5.1.2.e : Op basis van deze signalen lijkt het Mjinraad advies goed toepasbaar. Afstemming tussen de deeladviseurs blijft spannend. Juist ook omdat een klein verschil in terminologie veel uit kan maken. Wanneer maatregelen voor veiligheid nodig zijn is de NAM aansprakelijk, anders niet.

Daar komt bij dat de SODM werkt aan een strenger scenario. Het is onduidelijk hoe dit er uit gaat zien en hoe het doorwerkt in het Mjinraad advies. Daarom wordt de minister breed geadviseerd over de mogelijke scenario's, ook als deze minder waarschijnlijk worden geacht.

De mogelijkheid van de Mijnraad om een uitspraak te doen over de lopende batches is afhankelijk van de informatie over typologieën van woningen in het gebied. Onzeker is of die informatie tijdig voorhanden is.

5.1.2.e : Voorkomen moet worden dat de deeladviseurs naar buiten komen met hun advies voordat het integrerend advies naar buiten komt. Dat zou de beeldvorming al zodanig sturen dat de ruimte voor een gewogen beslissing weg is.

5.1.2.e : De indruk is dat de onderlinge communicatie tussen de deeladviseurs goed is. Het is aan de Mijnraad om af te stemmen hoe partijen naar buiten gaan met de stukken. Daarbij speelt het punt dat de SODM ook een rol heeft als adviseur in het kader van het winningsbesluit, waarvoor ze een advies moeten uitbrengen.

5.1.2.e : Deze nuance valt weg als de SODM naar buiten komt met een advies.

5.1.2.e : De Mijnraad begrijpt het belang van een helder signaal. Het is aan hen om de deeladviseurs daar in mee te nemen. EZK stuurt hier bewust niet op om te voorkomen dat er een schijn van beïnvloeding zou kunnen ontstaan.

5.1.2.e : SODM heeft hier ervaring mee en begrijpt het belang van eenduidige communicatie.

5.1.2.e : En het KNMI?

5.1.2.e : Het KNMI neemt een bijzondere rol in omdat zij jaarlijks met een PGA-kaart komen. Die kaart is op zichzelf niet spannend maar duidelijk is dat het wenselijker is als die kaart net na 1 juli wordt gepubliceerd en niet daarvoor.

5. Stand van zaken wetsvoorstel

5.1.2.e : Er zijn circa 200 vragen ingediend voor het verslag. Deze worden nu beantwoord. In eerste concept lag nog veel nadruk op het belang van leveringszekerheid. Vanuit communicatie is het wenselijk om dit niet te zwaar aan te zetten.

5.1.2.e : Daarbij moet ook de terminologie over de veiligheid van het gebied gelijk getrokken worden. Vergelijk veilig, onveilig en niet onveilig met elkaar.

5.1.2.e : De financiële vragen uit het verslag worden afgestemd met Financiën. De behandeling staat gepland voor 28 juni, plenair.

5.1.2.e : op 23 juli is het debat gepland over het advies van de Mijnraad. Is het wenselijk om dit te verschuiven naar 5 juli zodat iets meer tijd beschikbaar is voor afstemming met de regio?

5.1.2.e : op 3 juli is een akkoord met de regio lastig haalbaar.

5.1.2.e : het debat kan ook tussen twee rondes van overleg met de regio worden gepland. Dat geeft de minister de gelegenheid om een wensenlijstje van de Kamer mee te nemen in de gesprekken.

5.1.2.e : Een deal met de regio maakt de positie van de Minister in de Kamer sterker. Wellicht is een akkoord met de regio mogelijk, vooruitlopend op een definitief besluit op batch 1588.

5.1.2.e : Dat is denkbaar als er een principe akkoord is dat 1588 wordt gedaan, wat later wordt uitgewerkt met BZK.

5.1.2.e : In dat kader kan het wenselijk zijn om donderdag 28 juni een hoog-ambtelijk overleg te organiseren (EZK, BZK, FIN). Daarin kan dan worden verkend of op basis van het concept advies van de Mijnraad een toezegging op hoofdlijn over 1588 kan worden gedaan.

5.1.2.e : Is het mogelijk om de scenario's hierover, die met de minister zijn gedeeld, ook interdepartementaal te verspreiden?

5.1.2.e : Dit stuk wordt eind van de week verspreid.

5.1.2.e zet een voorstel voor een proces op papier en stuurt het rond.

Woensdag 27/6 ontvangt EZK het 90% advies onder embargo

Donderdag 28/6 hoog-ambtelijk overleg

Vrijdag 29/6 MR

Maandag 2/7 presentatie van het advies met persconferentie

Maandag 2/7 aansluitend overleg Rijk/regio

Dinsdag 3/7 debat

5.1.2.e : het zou wenselijk zijn als er enige afstemming is over de wijze van presenteren van het advies door de Mijnraad. Presentatie en persconferentie kunnen bepalend zijn voor beeldvorming over advies.

Voorstel zou zijn om een aanbieding van het advies van de Mijnraad aan MEZK te maken met volgend op presentatie Verdaas een reactie van de MEZK. Reactie kan worden voorbereid op basis van 90% van advies.

6. Operationeel plan

Zoals eerder opgemerkt probeert de NAM om verantwoordelijkheden in het operationeel plan te verleggen naar de Staat. Met WJZ wordt gezien in hoeverre dit redelijk is in het nieuwe stelsel. Als hier discussie met de NAM over ontstaat dan afstemming met team onderhandelingen nodig.

7. Rondvraag

5.1.2.e : Wet schadevergoeding gaat eind deze week in consultatie. Is het discussiepunt met JenV beslist?

5.1.2.e : De landsadvocaat heeft een voorstel gedaan waar zowel JenV als WJZ zich in konden vinden. Dit wordt nu verwerkt in het voorstel.

5.1.2.e : De inrichting van de plus op versterking wordt nu ook verder uitgewerkt. Het is goed om FIN hierbij te betrekken. De gedachte is nu om ook een individuele plus aan te bieden. Deze wordt rechtstreeks ter beschikking gesteld aan de bewoners, bovenop compensatie ten laste van de NAM. Daarvoor is wellicht een deel van het resterende mandaat nodig. Hierover wordt contact gelegd met FIN.

5.1.2.e : Donderdag gaat de Minister naar Groningen, wie bereidt dit voor?
Heerma van Voss: Laten BBR, Bovengronds en DC dit zo apart bespreken.

5.1.2.e : Afgelopen week was het inloop BWO. Hierin is door meerdere departementen inzicht gevraagd in de financiële gevolgen van de deal met de olies. Deze actie ligt bij **5.1.2.e**. Het zou goed zijn als de andere departementen ook worden meegenomen in het (ontbreken aan) financiële gevolgen vanuit de andere sporen.

5.1.2.e legt hiervoor contact met **5.1.2.e**.

8. Sluiting

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

5.1.2.e

T 0705.1.2.e

5.1.2.e@minez.nl

Datum

1 juni 2018

Kenmerk

WJZ / 18115097

Bijlage(n)

- Verslag SOG 22 mei
- verslag BOG 24 mei.
- Nota minister
Strategisch overleg
Groningen
- Wetsvoorstel en
nader rapport
(worden nagezonden)

agenda

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen 5 juni
Voorzitter	5.1.2.e
Notulist	5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd	5 juni 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	EZK, 1e C-noord (10 personen)

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen notulen
2. Plenair debat Groningen
 - a. Onderwerpen die aan bod komen
 - b. Voorbereiding en aanwezigheid
 - c. Behandeling van wetsvoorstel?
3. Wetsvoorstel en nader rapport

Het wetsvoorstel is besproken in de MR van 1 juni. Het gewijzigd voorstel van wet en nader rapport wordt ter informatie bijgevoegd (nagestuurd).

4. Versterken –

Op 31 mei was een overleg met de minister waarin alle bovengrondse thema's aan bod zijn gekomen. De nota die met de minister is besproken bevat een overzicht en een voorstel/inzet voor de komende periode.

5. Stand van zaken onderhandelingen
6. Rondvraag en sluiting

TER INFORMATIE

Aan de Minister

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Regio

Auteur

5.1.2.e
T 0705.1.2.e
5.1.2.e

@minez.nl

Datum

29 mei 2018

Kenmerk

DGBI-DR / 18108560

nota

Strategisch overleg Groningen donderdag 31 mei

Kopie aan

5.1.2.e

Parafenroute

Paraaf

Paraaf

Paraaf

5.1.2.e Groningen Bovengronds

5.1.2.e

Medeparaaf

Medeparaaf

Medeparaaf

Bijlage(n)

BBR-paraaf

Aanleiding

Op donderdag 31 mei vindt een strategisch overleg Groningen plaats over de inrichting van het proces naar een bestuurlijk (deel)akkoord in de periode tot de zomer. Ter bespreking worden in deze nota dilemma's geschetst ten aanzien van (1) het vervolg van het overleg met de regio, (2) het toekomstperspectief, (3) de onderhandelingen met de olies en (4) het advies van de Mijnraad.

Advies

U kunt kennis nemen van de nota.

Kernpunten

Tijdens het overleg willen wij over de volgende onderwerpen van gedachten wisselen:

- (0) Basis lijnen voor overleg met regio (van drie naar vier lijnen)
De inhoud van de gesprekken met regio leidt voorzichtig naar een onderscheid tussen versterken, gebiedsaanpak en toekomstperspectief. Ondanks de overlap kan het voordelen hebben om onderscheid te maken tussen deze onderwerpen.
- (1) Opzet van overleggen met de regio:
Op termijn zal het overleg met de regio anders moeten worden ingericht, waarbij afstemming hoofdzakelijk op (hoog)ambtelijk niveau plaatsvindt en de frequentie van overleg op bestuurlijk niveau afneemt.
- (2) Deelakkoord voor de zomer:
Over de structurele inrichting van de schadeafhandeling en de invulling van het toekomstperspectief is in dergelijke mate overeenstemming dat

Ontvangen BBR

een (deel)akkoord over deze onderwerpen voor de zomer haalbaar zou moeten zijn. Onze inschatting is echter dat de regio geen akkoord zal sluiten over deze onderwerpen zonder afspraken over de versterkingsaanpak.

- (3) Samenloop onderhandeling olies en regio
Onderhandelingen met de olies worden naar verwachting afgerond ruim voordat een akkoord met de regio binnen handbereik is. Er wordt een bijdrage van 500 mln. euro voorzien voor het toekomstperspectief, maar dit kan naar verwachting nog niet landen in een (deel)akkoord met de regio.
- (4) Proces publicatie advies Mijnraad en regionale reactie:
De Mijnraad levert uiterlijk 1 juli zijn advies op, vooralsnog zonder mogelijkheid tot inzage vooraf. De beschikbare tijd voor een gedegen kabinetsreactie tussen publicatie van het advies en de laatste Ministerraad (MR) voor het zomerreces wordt onhaalbaar geacht, maar uitstel van een kabinetsreactie tot na het reces is zeer onwenselijk.
- Punt 1 t/m 3 hangen sterk met elkaar samen, waarbij een oplossing staat of valt met het sluiten van een deelakkoord over het toekomstperspectief. Aangezien dit niet als realistisch wordt beschouwd en een wenselijk alternatief niet voorhanden lijkt, bespreken we graag met u welke stappen te nemen tot de zomer.

Toelichting

Ad 0) Basislijnen voor overleg met de regio

- Het gaswinningsbesluit zal impact hebben op de versterkingsomvang;
- Het is daarom raadzaam om onderscheid te maken tussen versterking en gebiedsgerichte aanpak als op zichzelf staande onderdelen;
- Onderscheid tussen deze onderdelen maakt het mogelijk om verantwoordelijkheden en financiering scherper per onderdeel neer te leggen bij geëigende partijen en om de governance per onderdeel op de juiste manier in te richten;
- Al naar gelang de versterkingsomvang groter zal zijn, zal de samenhang tussen de verschillende onderdelen groter worden (zie bijlage).

Ad 1) Bestuurlijke Tafel

- De regio wenst een mondelinge toelichting van u op het kabinetsstandpunt, na de opschorting van het bestuurlijk overleg op 22 mei. Op dit moment staat dit gepland op 11 juni. De regio ziet u graag eerder komen en verwacht dat ook, omdat u die verwachting tijdens de laatste Bestuurlijke Tafel hebt gewekt.
- Bij voortzetting van de Bestuurlijke Tafel volgens het bestaande stramien, zou idealiter nog vóór de zomer twee keer een Bestuurlijke Tafel plaatsvinden om tot besluiten te komen over de structurele inrichting van de schadeafhandeling en de invulling van het toekomstperspectief en om het advies van de Mijnraad te bespreken.
- Na het sluiten van een bestuurlijk akkoord moet een nieuwe fase aanbreken in het overleg met de regio, waarin afstemming hoofdzakelijk

op (hoog)ambtelijk niveau plaats zal vinden en de frequentie van overleg op bestuurlijk niveau afneemt.

- Aangezien er bestuurlijk op hoofdlijnen overeenstemming is over de structurele inrichting van de schadeafhandeling en de invulling van het toekomstperspectief, is een nieuwe fase voor deze onderwerpen in feite al aan de orde. Voortgang t.a.v. deze onderwerpen is bovendien zeer gebaat bij een bestuurlijk (deel)akkoord voordat het advies van de Mijnraad uitkomt (zie ook ad 2).
- Voor versterken is dit nog niet het geval en blijft uw aanwezigheid en betrokkenheid bij overleggen met de regio voorlopig vereist.
- De mogelijkheid voor een bestuurlijk overleg over de schadeafhandeling en het toekomstperspectief in juni is verkend, maar de regio acht dit te snel na de opschorting van het overleg over de versterking vorige week.
- Ons voorkeursscenario voor vervolg is om in juni een hoogambtelijk overleg plaats te laten vinden over de schadeafhandeling en het toekomstperspectief, waarna de voorbereide besluiten ter vaststelling aan de Bestuurlijke Tafel worden voorgelegd. Na 1 juli zou dan nogmaals een Bestuurlijke Tafel kunnen plaatsvinden ter bespreking van het advies van de Mijnraad.
- Zolang de regio nadrukkelijk stelt geen deelakkoord te willen sluiten, wordt dit scenario niet haalbaar geacht.

Ad 2) Toekomstperspectief

- Op 24 mei heeft Fleur Gräper samen met 5.1.2.e gesproken met de 5.1.2.e LNV en met 5.1.2.e. Op 31 mei staan gesprekken gepland met DG's van OCW en BZK en op 8 juni met de 5.1.2.e I&W. Dit zijn alle gesprekken waar de provincie om heeft gevraagd.
- Er wordt gewerkt aan een planning en nadere uitwerking van een uitvoeringsstructuur.
- Het is van belang de druk op het proces te houden en daarmee aan de regio het signaal af te blijven geven dat het Rijk met hen aan een toekomstperspectief wil werken. de regio heeft van de 1,15 miljard euro voor het toekomstperspectief 250 miljoen euro bestemd voor de uitvoering van stads- en dorpsvernieuwing. Mogelijk kan de regio een groter deel van de middelen voor toekomstperspectief voor stads- en dorpsvernieuwing bestemmen (en bijvoorbeeld de 1.588 door laten gaan). Dit zou voor gemeenten meer comfort kunnen bieden en hoeft een succesvolle uitrol van overige onderwerpen van de toekomstvisie niet in de weg te staan.
- Hoe groot dit deel moet zijn is afhankelijk van het advies van de Mijnraad, waaruit zal blijken in hoeverre aansprakelijkheid van de NAM nog kan voorzien in versterking. In de toekomstvisie zoals opgesteld door de provincie, valt dit onder het hoofdstuk 'Groningen Kracht en Trots'.
- Over de andere onderdelen van het toekomstperspectief, gericht op de economische transitie en de energietransitie, kan dan los van bovenstaande een (deel)akkoord gesloten worden. Daarvoor moet er

echter ook overeenstemming zijn over de verdeling van de beschikbare middelen.

- De verdeling van de middelen bestemd voor het toekomstperspectief is in de eerste plaats een zaak tussen provincie en gemeenten.

Ad 3) Samenloop onderhandelingen olies

- Onderhandelingen met de olies kunnen naar huidige verwachting voor de zomer worden afgerond.
- De olies zijn bereid een bijdrage van 500 miljoen euro te leveren aan het toekomstperspectief voor Groningen. Met een bijdrage van de olies was rekening gehouden in het mandaat dat u van de MR heeft gekregen, op basis waarvan het bod van 1,15 miljard euro is gedaan aan de regio.
- Voorzien wordt dat als de 500 miljoen euro van de olies bekend wordt, de regio dit optelt bij het eerdere bod van 1,15 miljard en zodoende rekent op een totaalbedrag van 1,65 mld. euro.
- Aan de Bestuurlijke Tafel is uit te leggen dat de 500 mln. euro onderdeel was van de 1,15 miljard euro (u heeft dit ook al eens benoemd). U heeft ons en ook de minister van Financiën laten weten niet verder te willen gaan dan de 1,15 miljard euro,.

Ad 4) Advies Mijnraad

- De Mijnraad levert uiterlijk 1 juli haar advies op, samen met de onderliggende rapporten van TNO, KNMI, NEN, SodM en een panel van hoogleraren. Mogelijkheid tot inzage voorafgaand aan publicatie (ook een wens van de regio) is vooralsnog uitgesloten.
- Afhankelijk van de uitkomst kunnen zich vier scenario's voordoen:
 1. Uit het advies blijkt dat een kleine versterkingsopgave resteert (in aantallen woningen en/of orde grootte maatregelen).
 2. Uit het advies blijkt dat een gemiddelde versterkingsopgave resteert (in aantallen woningen en/of orde grootte maatregelen).
 3. Uit het advies blijkt dat een grote versterkingsopgave resteert. (in aantallen woningen en/of orde grootte maatregelen).
 4. Het advies geeft onvoldoende houvast voor een eenduidige uitspraak over de grootte van de resterende versterkingsopgave.
- De implicaties van de verschillende scenario's voor herijking van de versterkingsaanpak lopen uiteen en worden nader uitgewerkt voor zover mogelijk. Een schematische weergave van de scenario's 1 t/m 3 en daarbij passende governance Groningen Bovengronds treft u als bijlage 1.
- Deze bijlage laat zien dat als de versterkingsoperatie klein uit valt, de koppelkansen t.a.v. versterking minimaal zijn.
- Op 3 juli is een debat in de Tweede Kamer gepland over de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie. Het is wenselijk de eerste reactie van de regio af te wachten alvorens een kabinetsreactie te geven. Gegeven het advies zal in ook een indicatie van het voorziene besluitvormingstijdpad moeten worden gegeven.

- Dit tijdsplan laat onvoldoende ruimte voor het opstellen en afstemmen van een gedegen kabinetsreactie op het advies. Het uitstellen van een kabinetsreactie tot na het zomerreces is echter even goed onwenselijk.

Belangrijke data tot het zomerreces

- 7 juni Debat gaswinning Groningen
- 11 juni Bezoek regio
- PM juni Akkoord olies
- 1 juli Uiterlijke datum oplevering advies Mijnraad
- 3 juli Debat schadeafhandeling en versterking
- 13 juli Laatste MR voor het zomerreces
- 22 juli Oplevering advies regio over instemmingsbesluit

Dep. VERTROUWELIJK

5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e
(AZ), 5.1.2.e
(BZK)

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

5.1.2.e

T 070 5.1.2.e

5.1.2.e @minez.nl

Datum

25 mei 2018

Kenmerk

WJZ / 18106818

Kopie aan

Leden strategisch overleg
Groningen

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving Besluitvormend overleg Groningen
Voorzitter 5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd 24 mei 2018, 11.30 uur - 13.00 uur
Locatie EZK, vergaderzaal 51
Aanwezig 5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e
(AZ), 5.1.2.e
(BZK)
Afwezig

Vergaderpunten

1. Opening
2. Mededelingen

5.1.2.e deelt mee dat het advies van de Raad van State op het wetsvoorstel nooit meer dan nodig binnen is gekomen. Het advies is grotendeels goed te verwerken. Inhoudelijk beveelt de Raad aan om in de belangenafweging voor het winningsbesluit, de maatschappelijke/ economische belangen ondergeschikt te maken aan de belangen voor veiligheid in Groningen/ de veiligheid buiten Groningen als gevolg van de leveringszekerheid. Er wordt nu bekeken hoe dit verwerkt wordt.

5.1.2.e : Kan een parallel worden getrokken met de wijze waarop veiligheid wordt afgewogen tegen maatschappelijke/ economische belangen? De wijze van verwerking zal aan de minister moeten worden voorgelegd.

5.1.2.e : Dit punt van de Raad van State lijkt niet nieuw.

5.1.2.e : Het advies past in het frame dat veiligheid boven alles gaat.

5.1.2.e : Blijft een lastige discussie omdat de maatschappelijke belangen veel breder zijn dan alleen de overheidsfinanciën. Energiebeschikbaarheid is een centrale variabele in veel economische processen.

5.1.2.e : Bij het verwerken van het dit punt moet in het achterhoofd worden gehouden dat de opmerking van de Raad ook op steun van een deel van de Kamer kan rekenen.

5.1.2.e : Het advies past ook in de lijn van de Afdeling bestuursrechtspraak zoals deze is uitgezet bij de uitspraak over het instemmingsbesluit.

5.1.2.e : Deze punten worden meegenomen. In de komende dagen wordt het wetsvoorstel aangepast en een nader rapport opgesteld. Komt 1 juni in de Ministerraad.

3. Terugkoppeling Bestuurlijke tafel en vervolgproces

5.1.2.e : Het overleg met de regio is opgeschort. De regio is uit het overleg gestapt naar aanleiding van het besluit van de Minister om het advies van de Mijnraad af te wachten.

Regio stelt zich op standpunt dat alle gaande versterkingen onverminderd door moeten gaan. De Minister blijft bij het standpunt dat de focus op veiligheid moet, dus geen capaciteit naar woningen waar het veiligheidsrisico mogelijk beperkt is. BZK heeft nog een compromisvoorstel gedaan. Dit bestond uit het voortzetten van de versterkingsoperatie op basis van de andere budgetten uit hoofde van stedelijke vernieuwing. Dit was onvoldoende concreet voor de regio.

De standpunten van partijen was verwacht maar de uitkomst toch teleurstellend. Na de Bestuurlijke tafel was er veel aandacht van de pers. De regio heeft ook laten weten een rechtszaak tegen de Staat te overwegen.

Bezien moet worden wat dit geschil voor gevolgen heeft voor de andere sporen (schade, toekomstvisie). Inzet Minister is dat die door kunnen. Eerste signalen uit regio zijn dat dit mogelijk moet zijn.

De bewonersbrieven over de tijdelijke pauze in versterking zijn uit. Vanuit het Kerndepartement blijft sturing noodzakelijk om de boodschap van de NCG aan de bewoners/ regio in lijn te houden met het standpunt van de minister.

Er ligt nu een consistente lijn vanuit het Rijk. Dit blijven uitdragen. Opvallend is dat de CdK in tegenstelling tot enkele weken geleden geen verbindende rol meer speelt maar zondermeer partij kiest voor gemeenten.

Komende maandag vindt een overleg plaats tussen NAM, NCG en SG. Eerder heeft NAM om escalatie gevraagd. Dat is toen aangehouden in afwachting van bestuurlijke overleggen. Nu die zijn opgeschort kiest de SG er voor om een escalatie-overleg te organiseren.

In de brief aan de bestuurders is expliciet aangegeven dat het MJP is opgeschort. Toch lijkt dat niet overal geland. Er worden nog bestuurlijke stuurgroepen georganiseerd op basis van het MJP. Het lijkt noodzakelijk om hier op te sturen.

Voorlopig alle focus op aanpak 10-4 woningen en woningen met versterkingsadvies. Verder wachten op advies Mijnraad.

Er is op dit moment geen perspectief op een herstel van de relatie met de regio.

5.1.2.e : Het onderzoek naar de meest kwetsbare objecten is gebaseerd op cijfers van de NAM.

5.1.2.e : Dat klopt. TNO verwerkt de cijfers van de NAM in zijn modellen. De cijfers van de NAM zijn internationaal gevalideerd. Dit is de beste informatie die we hebben.

5.1.2.e : In de Mijnraad is wel uitgesproken dat de KNMI een rol zou kunnen nemen om de NAM modellen te valideren. Tegelijkertijd is er brede consensus dat de NAM modellen op dit moment het best beschikbare zijn.

5.1.2.e : het is duidelijk dat alle beschikbare kennis wordt ingezet. Dit is wat we hebben, hier moeten we het mee doen.

5.1.2.e : De Minister heeft aangegeven zich te zullen voegen naar het advies van de Mijnraad. Als daar veel versterking uit komt dan is het zo.

5.1.2.e : In eerdere versies van de brief was er sprake van compensatie. Vanuit FIN was hier bezwaar tegen omdat compensatie suggereert dat er iets verschuldigd is.

5.1.2.e : De bezwaren van FIN en AZ zijn bekend. Dit is nu niet in de brief opgenomen omdat de situatie er niet naar was. Het idee om compensatie in te zetten om het verminderen van de versterkingsopgave beter te laten landen blijft wel maar wordt achter de schermen uitgewerkt.

Door het wegvallen van de bulk van het budget voor versterking laait in de regio ook de discussie op over de vraag hoe de gelden voor regionale toekomstvisie worden ingezet. Die discussie speelde eerst niet omdat de regio er van uit ging dat grote delen zouden worden gesloopt en herbouwd.

5.1.2.e : In de lopende batches is versterken vaak goedkoper dan sloop, nieuwbouw maar daarmee worden wel veel koppelkansen gemist. Die zouden mee kunnen worden genomen in het kader van toekomstvisie maar voor dat gesprek was nu geen ruimte. De regio zit vast in het denkkader van compensatie/vergoeding voor aangedaan leed.

5.1.2.e : Hoe gaat BZK verder met het uitwerken van alternatieven? De Mijnraad komt binnenkort met advies dan zal de versterking opnieuw moeten worden opgepakt en zal deze vraag weer aan de orde zijn.

5.1.2.e : We wachten op EZK, die is aan zet. Voorafgaand aan de BT hebben gesprekken plaatsgevonden met de regio en zijn aanvullende budgetten verkend. Er ligt een redelijk uitgewerkt dekkingsvoorstel. Punt van onzekerheid is de mate waarin de NAM bijdraagt.

Informeel vinden wel gesprekken plaats met de directeurs van de woningbouwcorporaties naar aanleiding van het klappen van het overleg met de regio.

5.1.2.e : complicerende factor is dat de meeste kwetsbare objecten (10-4) buiten het gebied waar de NCG bezig is blijken te liggen. Dit was een onverwachte uitkomst en zeer onwenselijk voor de burgemeesters van de dorpen in het gebied.

5.1.2.e : Belang van het Rijk is om zo snel mogelijk inzichtelijk te krijgen waar de meest risicovolle objecten liggen.

5.1.2.e : Is er een risico dat er gemengde signalen richting de regio ontstaan als BZK doorgaat met het ontwikkelen van alternatieven voor versterking op basis van andere budgetten?

5.1.2.e : Deze inspanningen en contacten worden gecoördineerd. De eerste drie batches zijn geïnspecteerd en deels geëngineerd. Er worden geen versterkingsadviezen meer verstrekt anders dan op (WOB-) verzoek. Na die drie batches volgt nog een traject met inspecties etc in andere batches.

Als uit het advies van de Mijnraad blijkt dat veel minder nodig is, is er dan nog steeds een gebiedsgerichte aanpak mogelijk vanuit andere budgetten. Daar kijkt BZK nu naar.

5.1.2.e : Conflicteert dit niet met de lijn die aan de Bestuurlijke Tafel is uitgedragen dat er geen overleg meer plaatsvindt?

5.1.2.e : Er is sprake van regulier contact met de woningbouwcorporaties. Hierin wordt geen signaal afgegeven dat versterken doorgaat maar er wordt wel informatie opgehaald hoe de corporaties aankijken tegen het opstappen van de regio uit het overleg.

5.1.2.e : Wat vindt de Minister van de voortgang van de overige trajecten nu het overleg over versterken is geklapt en de regio intern discussieert over de verdeling van de toekomstbudgetten?

5.1.2.e : De Minister heeft aangegeven dat hij de toekomstvisie verder wil uitwerken. Vanuit de provincie lijkt er bereidheid om hoog ambtelijk contact voort te zetten. Voorlopig kan de ontwikkeling van de toekomstvisie dus verder maar het wordt heikel als er moeilijke keuzes gemaakt moeten worden.

5.1.2.e : Wat zou de juridische titel zijn van een eventuele procedure van de regio tegen het Rijk?

5.1.2.e : Dat is voor ons ook de vraag. Zal een civiele procedure moeten zijn. We volgen het nauwgezet. Lastig aan deze lijn van de provincie is dat het bijdraagt aan hogere verwachtingen van de bewoners terwijl de verwachting is dat het minder wordt naar aanleiding van de lagere winning.

5.1.2.e : De Minister zal vrijdag een informele terugkoppeling geven in de MR. Belangrijk om dit traject als gedragen besluitvorming binnen de regering verder te zetten.

5.1.2.e : Wat is het vervolgtraject?

5.1.2.e : Dat is nu onduidelijk want afhankelijk van opstelling regio. De taken voor EZK zijn wel helder: het advies van de Mijnraad wordt afgewacht; uitwerken en uitvoeren. Daarnaast moet worden beslist welke rol de NCG daar nog in speelt.

5.1.2.e : Worden hier scenario's voor uitgewerkt?

5.1.2.e : Hiervoor moeten we het escalatieoverleg van maandag afwachten. Daarna invulling geven aan het proces richting de zomer.

In het komende BOG (13/6) wordt een voorstel gedaan voor het proces richting de zomer.

5.1.2.e De rol van de NCG blijft een aandachtspunt.

5.1.2.e In de tussentijdse pauze schuurt de samenwerkingsovereenkomst en het instellingsbesluit van de NCG. Die gaan uit van onverkorte uitvoering van het MJP terwijl dat even niet het geval is. Een wijziging hiervan wordt uitgewerkt daarbij wordt ook gekeken naar de rol die de NCG speelt bij de contacten met de regio.

5.1.2.e: In de organisatie van de NCG zit veel noodzakelijk kennis voor de uitvoering van de versterkingsoperatie.

4. Onderhandelingen olies

Aansluitend op het Besluitvormend overleg Groningen is er een overleg tussen **5.1.2.e** en de directeuren van de olies. Aanleiding is het laatste bod op de financiële onderwerpen. De olies hebben daar een tegenbod op gedaan. Een tekenklaar concept is er nog niet. Dit zal nog enkele weken duren en wordt interdepartementaal afgestemd.

Wijzigingen in het akkoord op hoofdlijnen:
het financiële commitment van Shell en Exxon voor NAM wordt duidelijker geregeld.

Er worden afspraken gemaakt over behoud winningscapaciteit.

Er lag een eis van twee keer 10 miljard garanties. De olies hebben hierop een tegenbod gedaan wat neerkomt op een ongelimiteerde garantie. Dat lijkt acceptabel mits de garantie is afgegeven voor een solvabele rechtspersoon. Gedacht wordt aan aanvullende garanties van de moedermaatschappij als de primaire aansprakelijk rechtspersoon minder solvabel zou worden. Dit wordt uitgezocht.

Olies hebben nog zorgen over het lopende wetsvoorstel. Zij willen de zorgplicht voor versterking in wetsvoorstel verleggen naar Staat. Daarin gaan ze verder dan wat wenselijk is.

Verder willen de olies dat de MOR vervalt reeds bij het tekenen van het akkoord op hoofdlijnen. Dat is niet haalbaar. Er is tenminste tot september nodig om een vervangende overeenkomst op te stellen. Idee is nu om per 1 oktober af te spreken dat MOR vervalt en Shell/Exxon afzien van verdere claims.

Waarde van de resterende voorraad is afgerond.

5.1.2.e: Is er voor de aanvullende garanties niet een automatisme in te bouwen om te voorkomen dat de organisatie niet meer solvabel is maar aanvullende garanties nog niet verstrekt waardoor een window ontstaat dat de tussen bv kan klappen zonder verhaalsmogelijkheid op moeder.

5.1.2.e; dit wordt betrokken bij het uitzoeken van de vormgeving van de garanties. FIN wordt daar bij betrokken.

5. Winningsbesluit

5.1.2.e: Er is een nieuwe planning opgesteld, bijgevoegd bij agenda.

Het tijdspad wordt steeds krappere. De planning komt nog net uit. Belangrijker knelpunt in de planning is dat er geen tijd meer is om alle adviezen na elkaar te

vragen. Daarom worden de adviezen parallel uitgevraagd maar dit is lastig omdat de adviezen deels afhankelijk van elkaar zijn

Het signaal van de Mijnraad is dat het hen gaat lukken. Er moet ook een advies van de regio komen. Waarschijnlijk wordt dit advies gekleurd door het klappen van het overleg met de regio. Het advies van de regio moet tijdig binnen zijn om het inhoudelijk te verwerken.

Het besluit ligt 15 aug in MR. 24 aug voor zienswijze. In oktober wordt de nota van antwoord op zienswijzen opgesteld. De nota van zienswijze wordt lastig als er veel (duizenden) zienswijzen binnen komen. Die kans wordt groter als er geen akkoord met regio is. Er wordt gezocht naar een bureau ter ondersteuning van het verwerken van de zienswijzen.

14 november moet er een besluit liggen anders vervalt de grondslag voor gaswinning

5.1.2.e : Duidelijk dat het een zeer krappe planning is. Werkdruk departement valt in de zomerperiode. Wordt op afgestemd. SodM staat er positief in.

5.1.2.e : Samenloop tussen advies mijnraad over vervolg versterken en advies instemmingsbesluit. Is er een schets van dit proces beschikbaar?

5.1.2.e : Dit wordt meegenomen in het ontwikkelen van scenario's naar aanleiding van het klappen van het bestuurlijk overleg. Wouters neemt hiervoor de lead.

5.1.2.e : Zijn alle juridische scenario's in beeld voor noodverbanden?

5.1.2.e : er wordt gewerkt aan een noodverband. een kwetsbaar besluit wat in ieder geval een basis kan bieden voor winning.

Het grootste risico voor de planning lijkt het tijdig verwerken van de zienswijzen. Veel werk en tijd nodig. Organisatie wordt opgetuigd.

6. Rondvraag

7. Sluiting

Van: Secretariaat Bestuurlijke Stuurgroep NCG
Verzonden: woensdag 4 juli 2018 14:37
Aan:

5.1.2.e

CC:

5.1.2.e

Onderwerp:
Bijlagen:

Stukken t.b.v. bestuurlijke stuurgroep 12/07

00. 2018-07-12 Agenda bestuurlijke stuurgroep.pdf; 02. 2018-05-31 Verslag Bestuurlijke Stuurgroep.pdf; 05. Zorgprogramma - Stand van zaken (memo).pdf; 06. Waardevermeerderingsregeling (bespreknotitie).pdf; 06. Waardevermeerderingsregeling (brief aan MS en BS).pdf; 06. Waardevermeerderingsregeling (brief van provincie Groningen).pdf; 06. Waardevermeerderingsregeling (memo).pdf; 07d. Stand van zaken regelingen (memo).pdf; 07e. Stand van zaken onderzoeken Q2- 2018 (bespreknotitie).pdf; 07e. Stand van zaken onderzoeken Q2- 2018 (memo).pdf; 07f. 2018-01-25 Verslag maatschappelijke stuurgroep.pdf; 07f. 2018-03-08 Verslag maatschappelijke stuurgroep.pdf; 09. Verdeling Lumpsum (memo).pdf

Geachte leden van de Bestuurlijke Stuurgroep,

Bijgaand treft u de stukken aan ten behoeve van het overleg van de bestuurlijke stuurgroep van donderdag 12 juli 2018.

Het overleg zal van 13:00 uur tot 15:00 uur plaatsvinden in het gemeentehuis van Delfzijl, J. van den Kornputplein 10 te Delfzijl.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Nationaal Coördinator Groningen

Paterswoldseweg 1 | 9726 BA Groningen

Postbus 3006 | 9701 DA Groningen

M 5.1.2.e

5.1.2.e [@nationaalcoordinatorgroningen.nl](mailto:5.1.2.e@nationaalcoordinatorgroningen.nl)

www.nationaalcoordinatorgroningen.nl

Aanwezig op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

De NCG is een samenwerking van tien Groninger gemeenten, provincie Groningen en Rijk

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.1.2.e

@nationaalcoordinator
groningen.nl

Datum

4 juli 2018

Kenmerk

NCG / 18140395

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Bestuurlijke Stuurgroep
Voorzitter	5.1.2.e (NCG)
Notulist	5.1.2.e (NCG)
Vergaderdatum en -tijd	12 juli 2018, 13.00 uur - 15.00 uur
Locatie	Gemeentehuis Delfzijl (Raadszaal), J. van den Kornputplein 10 te Delfzijl

1. **Opening en mededelingen**
2. **Verslag Bestuurlijke Stuurgroep 31 mei 2018**
(concept-verslag bijgevoegd)
3. **Recente ontwikkelingen n.a.v. adviezen SodM, Mijnraad, KNMI, TNO en NEN-commissie**
(mondeling)
4. **Presentatie Onderzoek oorzaken schade TU Delft**
(presentatie 5.1.2.e, TU Delft)
5. **Zorgprogramma - stand van zaken** (memo)
6. **Waardevermeerderingsregeling** (memo)
7. **Mededelingen**
 - a. **Voortgang uitvoering door de NCG** (mondeling)
 - b. **Voortgang versterken** (mondeling)
 - c. **Stand van zaken "NAM op afstand"** (mondeling)
 - d. **Stand van zaken regelingen** (memo)
 - e. **Stand van zaken onderzoeken Q2-2018** (memo)
 - f. **Verslag Maatschappelijke Stuurgroep 25 januari en 8 maart 2018**
(vastgestelde verslagen)
8. **Presentatie Versnelling I&E**
(presentatie NCG)
9. **Verdeling Lumpsum** (memo)
10. **Rondvraag en sluiting**

Nationaal Coördinator
Groningen

Behandeld door

5.1.2.e

5.1.2.e@nationaalcoordinator.groningen.nl

Datum

4 juli 2018

Kenmerk

NCG / 18136614

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	2018-05-31 Verslag Bestuurlijke Stuurgroep NCG
Voorzitter	H. Alders (NCG)
Vergaderdatum en -tijd	31 mei 2018, 13.00 uur - 15.00 uur
Locatie	Dorpshuis De Pompel Overschild
Aanwezig	5.1.2.e (namens het Rijk), mw Van Lente (Bedum).dhr. Eikenaar (Provincie Groningen), dhr. Munnikma (Midden-Groningen), dhr. Hiemstra (Appingedam), dhr. Beukema (Delfzijl), dhr. Den Oudsten (Groningen), mw. Van Beek (Eemsmond), dhr. Wiersma (De Marne), dhr. De Vries (Ten Boer) 5.1.2.e (NCG) en 5.1.2.e (NCG, verslag).
Afwezig	5.1.2.e (namens het Rijk).

1. Opening en mededelingen

NCG:

- De Voorjaarsnota is bij de Tweede Kamer: het voorstel om de bijdrage aan gemeenten te verhogen naar 10 miljoen is gehonoreerd.
- Gisteren is het "Gespreksverslag overleg NCG, NAM en EZK in het kader van de samenwerkingsovereenkomst Dd 28 mei 2018" rondgemaild aan de stuurgroep leden. De NCG heeft op dit gespreksverslag per mail gereageerd en inmiddels is daarop een reactie vanuit het ministerie van EZK/5.1.2.e gekomen. Deze mailwisseling wordt op papier uitgedeeld aan de aanwezigen. De NCG geeft een toelichting op de daarin vermelde afspraken:
- De 1467 gaat in werkelijkheid om ongeveer 1725. Dit gaat om 1467 plus bijvoorbeeld de scholen, de overgangsdossiers zoals Fazanthof plus Heft in Eigen Hand, plus een gedeelte van Eigen Initiatief. Tevens is er een overlap met schadedossiers waar versterken aan de orde is; een tiental zullen er naar verwachting nog bijkomen. Dus in totaal 1725 versterkingen uitvoeren.

Beukema (Delfzijl):

- Klopt het dat van de zorggebouwen, vier gebouwen onder de 1467-batch vallen?

NCG:

- De zorg zit in alle batches. De afspraak is overigens dat het zorgprogramma volledig wordt geengineerd.

- De discussie over risicovolle gebouwen was geagendeerd in de laatste tafel Groningen Bovengronds, daar lag een rapportage van de CdK die echter niet besproken is. Het Rijk heeft aan NAM gevraagd met een voorstel te komen hierover.
- T.a.v. de 1588: hier is het signaal gegeven dat met onmiddellijke ingang de engineering wordt opgeschort. Dit heeft consequenties: deze versterkingsadviezen zouden gespiegeld worden aan de bevindingen van de Mijnsraad en dat is nu onmogelijk. We doen een check of dit ook in de brief aan de bewoners is vermeld.
- Inspecties: de NCG had met gemeenten de inspecties voor het derde kwartaal 2018 afgesproken. Over dit inspectieprogramma was ook (op 8 mei) volledige overeenstemming met NAM. Vierde kwartaal: hier is nog geen inspectieprogramma, omdat hier de koppeling wordt gelegd met de meest risicovolle gebouwen.
- T.a.v. **openbaarheid VA's**: op verzoek worden deze verstrekt aan bewoners. De discussie is vervolgens wat de waarde hiervan is, welke rechten kunnen hier aan ontleend worden? Het Rijk gaat uit van een beperkte waarde; er zijn herziene gegevens dus er kunnen geen rechten aan ontleend worden. Er wordt nog gesproken over welke brief aan bewoners daar bij hoort, en of de minister dan wel de NCG deze maakt. De voorkeur van de NCG is het verstrekken van het VA met daarbij een brief van de minister waarin de huidige situatie wordt uitgelegd.
- Het laatste punt is: wat komt waar aan de orde? Dit, de bestuurlijke stuurgroep, is niet meer het gremium om dit soort zaken te bespreken volgens de minister.

Beukema: Delfzijl heeft behoefte om hier heldere procedure-afspraken over te maken, mede gezien het hoge aantal (corporatie)woningen.

2. Verslagen Bestuurlijke Stuurgroep 25 januari en 8 maart 2018

Verslag 25 januari

5.1.2.e (Rijk): het Rijk kan zich niet vinden in derde bullit op pagina drie, de koppeling aan het Meerjarenprogramma is niet mogelijk.

NCG: Daar is geconcludeerd (en daar moet nog oplossing voor komen), dat er geen basis is voor de inspecties in het derde kwartaal. Er is geen MJP of MJP-brief gekomen zoals gebruikelijk, dus daar ligt geen besluit aan ten grondslag (wat de Ombudsman wel wil). De Minister brengt geen MJP-brief uit, dus de Minister zal de Tweede Kamer op een andere manier moeten informeren zodat er een rechtsbasis ontstaat voor de burger die zich ergens op wil beroepen.

Verslag 8 maart 2018

Geen opmerkingen.

3. Versnelling Engineering (Presentatie NCG)

5.1.2.6 (Rijk): In deze vergadering zijn een aantal punten over versterking geagendeerd. De Minister heeft aangegeven punten over versterking zelf persoonlijk te willen toelichten. Dus het is nu voor mij niet mogelijk om deel te nemen aan de discussie. De Minister komt op 11 juni langs in Groningen.

Hiemstra (Appingedam): Stelt een punt van orde voor: het lijkt niet zinvol de agenda te volgen. Het voorstel is om nu te doen wat nuttig is, de agenda doorlopen op zaken die gedaan moeten worden en vervolgens kort te reflecteren op de staat van het land.

NCG: prima, dan lopen we de agenda langs op spoedzaken en dan krijgt u het woord.

4. Evaluatie nieuwbouwregeling

NCG: Er loopt een studie met het Rijksvastgoedbedrijf, dit is een proces om te komen tot percentage voor binnenstedelijk bouwen. Zodra deze studie er is, volgt overleg daarover.

5. Projectplan Tiltsensoren

Wiersma (De Marne): vraagt aandacht voor de locatie van plaatsing van de sensoren. Dus graag ook in het noordwesten, omdat daar juist onverklaarbare schade is. Tenminste één sensor in noordwesten, al was het alleen maar om dingen uit te sluiten.

6. Plan van Aanpak Gezondheidsgevolgen bij aardbevingen GGD/Rivm

NCG: het gaat om een panelonderzoek, dat brengt ons dus niet bij de mensen waar het om gaat. De huisarts heeft een belangrijke rol hierin.

7. Kwartaalrapportage Q1 2018

Niet besproken.

8. Waardevermeerderingsregeling

Eikenaar (Provincie Groningen): Zie de brief van Provincie met het verzoek om hiaten op te lossen en de regeling dekkend te maken.

NCG: Hier de volgende keer gedetailleerd op terug komen (aantallen, mensen en bedragen).

9. Mededelingen

a. Voortgang uitvoering door de NCG (mondeling)

Niet besproken.

b. Voortgang versterken

- Besluitvorming I&E Q3 2018
- Koopinstrument stand van zaken 2018 en oprichting Woonbedrijf
- koopinstrument en beëindiging agrarisch bedrijf
- Brief NCG aan NEN commissie
- Brief van NCG aan minister van LNV, minister BZK en staatssecretaris

Niet besproken.

c. Stand van zaken onderzoeken Q1-2018 (memo)

Niet besproken.

d. Stand van zaken "NAM op afstand" (mondeling)

Niet besproken.

e. Verslag Stuurgroep Leefbaarheid april (vastgesteld verslag)

Niet besproken.

10. Rondvraag en sluiting

De heer Hiemstra vraagt namens de regio of Hans Alders wil reflecteren op zijn besluit om zijn functie ter beschikking te stellen.

De NCG geeft een toelichting op zijn besluit en sluit vervolgens de vergadering.

Aan
Leden Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroepen

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.1.2.e

@nationaalcoordi
natorgroningen.nl

Datum

27 juni 2018

Kenmerk

NCG / 18152524

Kopie aan

Bijlage(n)

memo

Stand van zaken zorgprogramma

Begin april heeft de minister van VWS, Hugo de Jonge, de aardbevingsregio bezocht. Hij heeft een werkbezoek afgelegd bij zowel NOVO in Delfzijl als bij De Hoven in Appingedam. Daarna volgde een werkconferentie onder voorzitterschap van 5.1.2.e. Parallel aan de twee werkbezoeken was er voor de leden van de subregionale tafels en de stuurgroep Zorg een inspiratiesessie georganiseerd, onder leiding van 5.1.2.e. Gastsprekers waren 5.1.2.e en 5.1.2.e.

De Stuurgroep zorg heeft in mei aan de NCG aangereikt wat naar zijn oordeel de belangrijkste financiële kaders dienen te zijn.

Eind 2017 zijn de subregionale tafels DAL, Het Hogeland en Midden-Groningen ingesteld om een concretisering van het toekomstperspectief op zorg te doen. Bestuurders, managers en beleidsadviseurs van zorginstellingen, het zorgkantoor, de zorgverzekeraar, corporaties en gemeenten namen deel aan de subregionale tafels. De resultaten zijn op 17 mei jl. besproken in de stuurgroep Zorg. Per tafel is er richting gegeven aan de toekomst en zijn er acties benoemd. Tegelijkertijd heeft de stuurgroep de wens uitgesproken het geschetste perspectief op zorg nader aan te vullen. Op 5 juli bespreekt de Stuurgroep het eerste concept.

In het tweede kwartaal van 2018 heeft NCG van 14 zorggebouwen de versterkingsadviezen ontvangen. Er zijn nu, van de 67 zorggebouwen die in het Zorgprogramma zitten, 38 versterkingsadviezen beschikbaar.

BESPREEKNOTITIE

Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroep

Nationaal Coördinator
Groningen

Behandeld door

5.1.2.e

[@nationaalcoordin
atorgroningen.nl](mailto: @nationaalcoordin
atorgroningen.nl)

Datum

22 mei 2018

Kenmerk

NCG / 18102217

Kopie aan

Bijlage(n)

3

6. Waardevermeerderingsregeling – brief Provincie Groningen

Bespreekpunten

De stuurgroepen worden gevraagd:

- Advies te geven over de brief van de provincie waarin een aantal aandachtspunten met de betrekking tot de waardevermeerderingsregeling zijn opgenomen.

Toelichting

Op 13 april jl. heeft de NCG een brief gericht aan de stuurgroepen over de herziening van de waardevermeerderingsregeling. Ten aanzien van de in de brief voorgestelde aanpassingen is geen reactie vanuit de stuurgroepen gekomen en deze aanpassingen zijn inmiddels doorgevoerd.

De provincie heeft echter wel een aantal andere aandachtspunten met betrekking tot de waardevermeerderingsregeling onder de aandacht van NCG gebracht, graag verneemt de NCG hoe de stuurgroepen tegen deze aandachtspunten aankijken.

Bijlagen

1. Memo
2. Oplegger Brief provincie
3. Brief provincie

> Retouradres Postbus 3006 9701 DA Groningen

Aan de leden van de Maatschappelijke- en Bestuurlijke Stuurgroep

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Bezoekadres

Paterswoldseweg 1
9726 BA Groningen

Postadres

Postbus 3006
9701 DA Groningen

Behandeld door

5.1.2.e

■

■@nationaalcoordin
atorgroningen.nl

Datum

Betreft herziening Waardevermeerderingsregeling

Ons kenmerk

NCG / 18060691

Uw kenmerk

Geachte leden van de Maatschappelijke- en Bestuurlijke Stuurgroep,

Bijlage(n)

Op 19 maart 2018 is het Besluit mijnbouwschade Groningen in werking getreden. Met dit besluit heeft de Staat verantwoordelijkheid genomen voor de afhandeling van schademeldingen als gevolg van de gaswinning uit het Groningenveld en de gasopslag Norg. De Tijdelijke commissie mijnbouwschade Groningen, die met het besluit is ingesteld, oordeelt onafhankelijk of geleden schade voor vergoeding in aanmerking komt. Met de komst van het besluit en de Commissie is er aanleiding voor herziening van de Waardevermeerderingsregeling. Met deze brief wordt u geïnformeerd over de voorgenomen aanpassingen van de regeling.

Oude schadegevallen

Ruim zesduizend schademeldingen ingediend voor 31 maart 2017 wachten nog op afhandeling door NAM. Zoals aangegeven in de brief aan de Tweede Kamer op 31 januari 2018 (Kamerstuk 33529, nr. 423), is met NAM afgesproken dat zij een ultieme poging zal doen om deze schadegevallen voor 1 juli 2018 naar tevredenheid van woningeigenaren af te handelen. NAM zal hiertoe aan woningeigenaren **met een openstaande 'oude' schademelding een aanbod** doen. Meer informatie over dit aanbod is op 9 maart 2018 gedeeld met de Tweede Kamer (Kamerstuk 33529, nr. 455).

NAM erkent schade door bodembeweging als gevolg van gaswinning in het Groningenveld binnen de contouren die in het verleden door NAM voor de afhandeling van schade werden gehanteerd. Woningeigenaren die het aanbod van NAM accepteren en waar NAM schade erkent of waarvan de Arbiter een schadevergoeding toewijst, krijgen toegang tot de Waardevermeerderingsregeling. Omdat NAM in deze gevallen geen gebruik maakt van de classificatie A, B en C-schade, wordt de regeling voorzien van een specifieke grondslag.

Voor wat betreft de gevallen waar NAM geen schade erkent (het door NAM gehanteerde zgn. buitengebied) heeft NAM aangegeven uit eigen middelen te zullen voorzien in een met de Waardevermeerderingsregeling) vergelijkbare voorziening. De afhandeling hiervan zal naar verwachting ook door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) worden uitgevoerd.

Via de Waardevermeerderingsregeling worden woningeigenaren die schade hebben ondervonden van gaswinning tot op zekere hoogte gecompenseerd voor de overlast die zij hierdoor ervaren. Kern van de regeling is dat een woning éénmaal voor de Waardevermeerderingsregeling in aanmerking komt. Het maakt daarbij niet uit of de subsidie eerder door de provincie Groningen op grond van de Interimregeling waardevermeerdering is toegekend of op grond van de huidige Waardevermeerderingsregeling. Om te voorkomen dat een woningeigenaar in het buitengebied op termijn zowel in aanmerking kan komen voor de Waardevermeerderingsregeling als de met deze regeling vergelijkbare door NAM te treffen voorziening wordt een extra afwijzingsgrond opgenomen. Immers, ook in dit geval heeft dan reeds een vergoeding voor overlast plaatsgehad. Concreet betekent dit dat een verzoek ook wordt afgewezen voor een woning waarvoor door NAM eerder een met de Waardevermeerderingsregeling vergelijkbare subsidie is verstrekt.

Schadevergoeding door de Commissie

De Waardevermeerderingsregeling zal ook worden opengesteld voor woningeigenaren die een schadevergoeding hebben toegewezen gekregen door de Commissie. Het gaat daarbij dus ook om schadevergoedingen die worden toegekend door schade die is veroorzaakt door de gasopslag Norg. Voor het overige blijven de voorwaarden waaronder een woningeigenaar in aanmerking kan komen voor subsidie gelijk.

Overig; uitstel realisatietermijn

In de huidige regeling is de verplichting opgenomen (artikel 7, eerste lid) dat de verduurzamingsmaatregelen binnen twaalf maanden na verlening van de subsidie moeten worden uitgevoerd. Hierop is nu geen uitstel mogelijk. Het is redelijk dat de aanvrager binnen een niet te lange termijn na het verlenen van de subsidie de werkzaamheden waarvoor de subsidie is verleend, daadwerkelijk uitvoert. De aanvrager krijgt immers ook binnen twee weken na de verlening van de subsidie de beschikking over de subsidiemiddelen door middel van betaling van een voorschot van 100%.

Er zijn gevallen dat uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen beter kan worden uitgesteld. Met name wanneer duidelijk wordt dat een woning binnen afzienbare termijn versterkt wordt kan het, afhankelijk van de maatregelen die een woningeigenaar wenst te treffen, noodzakelijk zijn te wachten tot de versterkingsmaatregelen worden of zijn uitgevoerd. De Waardevermeerderingsregeling wordt daarom aangepast om de termijn waarbinnen de maatregelen dienen te zijn genomen met negen maanden te verlengen. Hiervoor is wel een gemotiveerd verzoek van de subsidieontvanger vereist. Ter onderbouwing kan een document dienen waaruit blijkt dat de woning waarvoor de subsidie is toegekend, versterkt of vernieuwd zal worden. Het is overigens denkbaar dat een subsidieontvanger meer dan eens om verlenging verzoekt als de versterking daar aanleiding toe geeft.

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Ons kenmerk
NCG / 18060691

Vervolgstappen

De wijziging van regeling wordt op korte termijn voor besluitvorming aan de minister van EZK aangeboden. Indien de voorgenomen aanpassingen van de regeling, aanleiding geven tot een reactie dan verzoek ik u dit per omgaande kenbaar te maken. Na besluitvorming door de minister van EZK wordt de wijziging van regeling gepubliceerd in de Staatscourant, waarna de aanpassingen direct van kracht zijn. Zowel het SNN als NCG zullen informatie over de wijziging op hun websites plaatsen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Hans Alders
Nationaal Coördinator Groningen

Nationaal Coördinator Groningen
t.a.v. de heer Alders
Postbus 3006
9701 DA Groningen

Datum :
Documentnr. : 2018-031733
Dossiernummer : K136
Behandeld door : 5.1.2.e
Telefoonnummer : 5.1.2.e
Antwoord op : Uw brief van 13 april jl. inzake herziening
Waardevermeerderingsregeling
Bijlage : geen
Onderwerp : Aandachtspunten met betrekking tot de
Waardevermeerderingsregeling.

Geachte heer Alders,

In uw brief van 13 april 2018 gaat u in op de herziening van de Waardevermeerderingsregeling, hierna te noemen WVR. Met deze regeling worden huiseigenaren die schade hebben ondervonden van gaswinning tot op zekere hoogte gecompenseerd voor de overlast die zij hierdoor hebben ervaren. U schrijft in uw brief dat het Besluit Mijnbouwschade Groningen, dat op 19 maart jl. in werking is getreden aanleiding geeft tot een herziening van de WVR. Nu de WVR om bovengenoemde reden aangepast moet worden willen wij nog een aantal punten onder uw aandacht brengen die betrekking hebben op de uitvoering van de reeds gesloten Interimregeling Waardevermeerdering maar waarvan inwoners nadelige gevolgen hebben ondervonden.

Vanuit een klachtenprocedure bij de Nationale Ombudsman en bezwaarprocedures bij het SNN komen onderstaande punten voort die naar ons oordeel in de nu voorliggende aanpassing van de WVR moet worden opgenomen. Er blijken door de haast waarmee besluiten in het verleden zijn genomen groepen inwoners buiten de boot te zijn gevallen. Deze omissies moeten naar onze mening in de nu voorliggende aanpassing van de regeling hersteld worden. Dit alles vanuit het uitgangspunt dat iedereen met erkende schade een bijdrage uit de WVR moet ontvangen als compensatie voor overlast.

Ook WVR mogelijk voor woningeigenaren met een schaderapport van voor 1 januari 2016

Doordat de interim regeling op 21 januari 2016 met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2016 is gesloten, kan een groep inwoners die een schaderapport heeft van voor 1 januari 2016 geen aanspraak meer maken op de regeling. Voor hen is de regeling erg snel en met terugwerkende kracht gesloten waardoor deze groep inwoners, na 1 februari 2016, ook geen kans meer hadden om gebruik van de regeling te maken. In de brief van Gedeputeerde Staten op 13 januari 2016 gericht aan de NCG is deze vorm van besluitvorming aangemerkt als onbehoorlijk bestuur. Wel hebben we als regio met u kunnen afspreken dat de inwoners die voor 1 februari 2016 wel schade hadden gemeld bij het CVW maar nog geen rapport hadden, door de NCG in de nieuwe regeling zouden worden beoordeeld als bestond de oude regeling nog. Voor inwoners met een schaderapport van voor 1 januari 2016 is op dat moment geen aandacht geweest. Deze groep is buiten de boot gevallen hetgeen bij de voorliggende wijziging rechtgezet moet worden.

Aanvraag WVR in gedeelten

Zowel in de huidige als in de oude regeling is het mogelijk de per woning beschikbare subsidie van € 4.000,- voor energiebesparende maatregelen in meerdere aanvragen te verdelen. Doordat de interim-regeling op 21 januari 2016 met terugwerkende kracht is beëindigd en inwoners na 1 februari geen aanvraag meer konden

doen heeft een groep inwoners, die hun WVR nog maar deels verzilverd had, niet de kans gekregen het andere deel ook te verzilveren. Het resterende deel kon ook niet onder de nieuwe regeling worden aangevraagd. Hiermee ondervindt ook deze groep een nadelig effect van de snelle en onzorgvuldige besluitvorming in januari 2016. Ook voor deze groep moet dit hersteld worden.

Door schikking geen WVR

Dan is er nog een categorie schadegevallen waarbij een schikking tot stand is gekomen bij CVW of de Arbiter Bodembeweging. Deze groep valt momenteel tussen wal en schip omdat er bij deze groep geen A- of B-schade is erkend hetgeen ertoe leidt dat er geen aanspraak gemaakt kan worden op de WVR. Nu dit signaal zich onder de inwoners verspreidt, heeft het tot gevolg dat inwoners niet meer bereid zijn om een schikking te treffen op het schadebedrag. Dit probleem heeft het college van Gedeputeerde Staten reeds op 30 mei 2017 per brief aan u kenbaar gemaakt. Deze ongelijkheid wordt nu des te schrijnender nu, in het kader van de afspraken over het Schadeprotocol is afgesproken dat NAM C-schades gaat compenseren en deze inwoners dan ook nog eens € 4.000 voor de WVR ontvangen. Wij zijn van mening dat de inwoners die met het CVW hebben geschikt met terugwerkende kracht ook voor de WVR in aanmerking moeten komen. Dit moet ook in de voorliggende wijziging van de WVR worden hersteld.

Het is van groot belang dat het vertrouwen van inwoners in een adequate en ruimhartige schadeafhandeling wordt hersteld. Hiertoe behoort ook de WVR. Wij vertrouwen erop dat u het, net als wij, van groot belang acht dat inwoners die schade hebben geleden op een rechtvaardige wijze worden gecompenseerd door de overlast die zij hebben ervaren. Wij zijn van mening dat de punten zoals omschreven in deze brief in de herziening van de WVR moeten worden opgenomen.

Wij vernemen graag uw reactie op onze brief voordat u een voorstel voor wijziging van de WVR ter vaststelling aan de minister voorlegt.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Aan
Leden Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroepen

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.1.2.e

@nationaalcoordin
atorgroningen.nl

Datum

22 mei 2018

Kenmerk

NCG / 18102720

Kopie aan

Bijlage(n)

2

memo

Adviesaanvraag brief provincie aandachtspunten
waardevermeerderingsregeling

Op 13 april jl. heeft de NCG een brief gericht aan de stuurgroepen over de herziening van de waardevermeerderingsregeling. Ten aanzien van de in de brief voorgestelde aanpassingen is er geen reactie vanuit de stuurgroepen gekomen en deze aanpassingen zijn inmiddels doorgevoerd.

De provincie heeft echter wel een aantal andere aandachtspunten met betrekking tot de waardevermeerderingsregeling onder de aandacht van NCG gebracht, graag verneemt de NCG hoe de stuurgroepen tegen deze aandachtspunten aankijken.

Toelichting/achtergrond

In de brief worden de volgende aandachtspunten door de provincie naar voren gebracht:

1. Ook Waardevermeerdering mogelijk voor woningeigenaren met een schaderapport van voor 1 januari 2016;
2. Aanvraag in gedeelten;
3. Door schikking geen waardevermeerdering

De huidige waardevermeerderingsregeling is tot stand gekomen in afstemming met de beide stuurgroepen. Ten aanzien van de openstelling van de nieuwe regeling is destijds het volgende aan de stuurgroepen voorgelegd:

1. De nieuwe regeling treedt in werking voor schadegevallen vanaf 1 januari 2016 en gaat uit van een eenmalige compensatie bij schade.
2. **Dit betekent dat indien onder de oude regeling het subsidiebedrag van € 4.000,- nog niet volledig was genoten er geen aanvullende aanvraag kan worden gedaan.**

De bestuurlijke stuurgroep heeft deze punten geaccepteerd tijdens het overleg van 5 december 2016.

Door schikking geen waardevermeerdering

Het uitgangspunt van de waardevermeerderingsregeling is altijd geweest dat men alleen toegang heeft indien er sprake is van erkende schade. Als de arbiter causaliteit vaststelt, is dat ook voldoende grond voor de toegang tot de regeling.

Door de opstelling van NAM bij de afhandeling van oude schades ontstaan er echter verschillen.

Aan
Maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroepen

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.12.e

[@natonaalcoordinatorgroningen.nl](mailto:info@natonaalcoordinatorgroningen.nl)

Datum

4 juli 2018

Kenmerk

NCG / 18149602

Kopie aan

Bijlage(n)

memo

In de onderstaande memo treft u de stand van zaken aan van de volgende regelingen:

Koopinstrument 2018	1
Woonbedrijf	2
MKB-compensatieregeling	3
Herijking Nieuwbouwregeling	3
Instrumentarium achterstallig onderhoud / Pilot Rijksmonumenten	4
Regeling energiebesparing bij versterking	4
Waardevermeerderingsregeling	5

Koopinstrument 2018

Tussen 15 februari en 16 maart 2018 heeft NCG 159 aanvragen voor het Koopinstrument ontvangen. Na het sluiten van de termijn is NCG begonnen met de selectieprocedure.

Om in aanmerking te komen voor het Koopinstrument gelden de volgende voorwaarden:

1. De woning is ligt in de kern van het aardbevingsgebied, namelijk binnen de 0,2 PGA-contour (KNMI-kaart 2015).
2. De woning staat een aaneengesloten periode van minimaal twaalf maanden aantoonbaar openbaar te koop.
3. De woning is eigendom en hoofdverblijf of via een erfenis verkregen.

Sommige aanvragers geven aan dat zij knelpunten ervaren. Bijvoorbeeld dat het nodig is om te verhuizen vanwege medische omstandigheden of scheiding. Deze aanvragers krijgen voorrang op aanvragers zonder knelpunt. NCG heeft in overleg met de adviescommissie Koopinstrument beoordeeld dat 37 eigenaren bij hun aanvraag een knelpunt hebben onderbouwd.

Totaal aantal aanvragen	159
Voldoet niet aan voorwaarden	71
<i>Buiten 0,2 PGA-contour</i>	<i>41</i>
<i>Niet, niet openbaar of korter te koop</i>	<i>16</i>
<i>Bedrijfspanden</i>	<i>5</i>
<i>Tussentijds verkocht</i>	<i>9</i>
 Voldoet aan voorwaarden	 88
<i>waarvan budget voor</i>	<i>28</i>
<i>en op de reservelijst</i>	<i>60</i>

Van de binnengekomen aanvragen zijn er 71 die niet aan een van de bovenstaande voorwaarden voldoen. Er zijn 88 aanvragen die wel aan de voorwaarden voldoen. Omdat de laatste aanvragen uit de proef van 2016 zijn doorgeschoven naar 2018 is het beschikbare budget voor deze ronde geen 10 miljoen euro maar 7,7 miljoen euro. Met dat budget kan NCG 28 aanvragers toelaten tot het Koopinstrument. Er wordt nu gestart met het taxeren en opkopen van de woningen van deze aanvragers. De andere 60 aanvragers komen op een reservelijst.

Inmiddels zijn twee van de 28 woningen onder voorbehoud verkocht. Daardoor kunnen binnenkort waarschijnlijk twee aanvragen van de reservelijst worden toegelaten tot het Koopinstrument. Daarnaast kan er budget vrijkomen omdat taxatiewaardes lager uitvallen dan de vraagprijzen. Dit budget gebruikt NCG ook voor de reservelijst. Aanvragers op de reservelijst met knelpunten die NCG dit jaar niet kan toelaten schuiven door naar 2019. Voor de aanvragen zonder knelpunten vervalt de reservelijst op 31 december 2018. Zij kunnen zich in 2019 opnieuw aanmelden.

De selectiebrieven aan de geselecteerde aanvragers en de aanvragers op de reservelijst zijn in de week 14 mei 2018 verzonden. Begin juni 2018 hebben de bewoners een brief van SPKI ontvangen met uitleg over dit proces.

Woonbedrijf

Op 15 mei 2018 heeft de Algemene Rekenkamer (ARK) schriftelijk gereageerd op het voornemen tot oprichting van het Woonbedrijf. De ARK heeft een aantal aanbevelingen gedaan om sturing en toezicht op het Woonbedrijf te verduidelijken. NCG gaat samen met EZK de aanbevelingen beoordelen en als het nodig is het voornemen aanpassen. Daarna biedt NCG het voornemen ter besluitvorming aan de Ministerraad aan. Dit zal waarschijnlijk in de zomer van 2018 gebeuren.

Na instemming van de Ministerraad krijgt de Staten-Generaal de gelegenheid om te reageren. Als de Staten-Generaal geen bezwaren heeft kan het Woonbedrijf waarschijnlijk in september 2018 worden opgericht.

MKB-compensatieregeling

Op 13 november 2017 hebben NAM en NCG de MKB-Compensatieregeling vastgesteld in het Strategisch Overleg. Vervolgens heeft NCG de voorbereiding van de uitvoering van de regeling opgepakt. Daarbij zijn relevante partijen betrokkenen (o.a. de werkgroep economie van het Gasberaad en de Bedrijvenvereniging Loppersum). De uitwerking van de regeling heeft geleid tot een gewijzigde versie van de regeling waar NCG en NAM waarschijnlijk in juli een besluit over nemen. Het streven is om nog in de zomer een werkende regeling klaar te hebben. In het tweede kwartaal heeft NCG leden voor de onafhankelijke beoordelingscommissie en het secretariaat geworven.

Herijking Nieuwbouwregeling

Op 3 juli 2017 is de herijkte nieuwbouwregeling van NAM gestart. De regeling biedt technische ondersteuning en een financiële vergoeding voor de redelijke meerkosten die voortkomen uit de toepassing van de NPR bij nieuwbouwprojecten. Deze herijkte nieuwbouwregeling is het resultaat van intensief overleg tussen NCG, regionale overheden, maatschappelijke partijen en NAM. Vanwege blijvende zorgen over de regeling is vorig jaar besloten tot een reflectie op de regeling. Tot op heden is 165 miljoen als bijdrage toegekend aan ruim 4600 woningen en 175.000m² utiliteitsbouw in het gebied.

Advies reflectiecommissie

Een commissie onder leiding van de Rijksbouwmeester heeft een reflectie op de nieuwbouwregeling uitgevoerd in opdracht van de NCG. In de reflectie is onder andere gekeken of de vergoedingssystematiek goed werkt. Of er voldoende ontwerprijheid is binnen de eisen van de regeling en of de regeling nieuwbouwprojecten niet onnodig vertraagd.

De belangrijkste conclusie van de commissie is dat de huidige nieuwbouwregeling onvoldoende prikkels bevat om aardbevingsbestendig bouwen tot een vanzelfsprekend onderdeel van de bouwpraktijk te maken. Naar aanleiding van het onderzoek komt de commissie tot de volgende aanbevelingen:

1. Een onafhankelijke voorzitter, onafhankelijke leden, en een bredere samenstelling van de adviseurs in de toekenningscommissie.
2. Betere informatievoorziening en een grotere rol voor gemeenten in de toekenningsprocedure.
3. De Percentageregeling kan voorlopig blijven bestaan, omdat die al enige prikkels bevat om binnen een budget innovatief te bouwen.
4. De Maatwerkregeling gefaseerd te beëindigen en te vervangen door een systeem dat is gebaseerd op een stimuleringsregeling. Hier zal meer tijd mee gemoeid zijn, maar de commissie beveelt aan onmiddellijk met de voorbereidingen te beginnen.
5. Gezien het publieke karakter van de gehele problematiek op langere termijn de Nieuwbouwregeling in een breder stimuleringsbeleid met publieke aansturing onder te brengen.

6. Voor de overgangsfase zou een onafhankelijke commissie (technisch/financieel) met bindende adviezen moeten komen voor de snelle afhandeling van de projecten die zich nog in de procedures bevinden en waarover nog geen besluit is genomen.

Vervolgstappen

Het rapport reflectie op de nieuwbouwregeling is besproken in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroepen van 31 mei en is daarna ook gepubliceerd op de website van NCG. NCG heeft na bespreking van het reflectierapport met betrokken partijen het Rijksvastgoedbedrijf gevraagd om een aanvullend vergelijkingsonderzoek te doen. Het doel van dit onderzoek is om de calculatie van nieuwbouwprojecten in binnenstedelijke en buitenstedelijke gebieden te vergelijken. Dit moet inzichtelijk maken of de percentageregeling toereikend is voor aardbevingsbestendig bouwen in binnenstedelijke gebieden. Het rapport van het Rijksvastgoedbedrijf wordt de komende maanden verwacht.

Instrumentarium achterstallig onderhoud / Pilot Rijksmonumenten

Het ministerie van OCW, de provincie Groningen en de NCG hebben in juli 2017 besloten om een pilot uit te voeren om ervaring op te doen met de financiering van onderhoud voor (rijks)monumenten in de aardbevingsregio. De drie overheden hebben hiervoor budget beschikbaar gesteld. In het erfgoedprogramma is opgenomen dat de provincie trekker is. De invulling van de pilot is gezamenlijk uitgewerkt en maart jl. in het college van Gedeputeerde Staten vastgelegd. De pilot 2018 is uitgewerkt in twee subsidieregelingen voor rijksmonumenten:

- ***De Regeling Groot Onderhoud en Restauratie Rijksmonumenten Groningen (GRRG)***
- ***De Regeling Regulier Onderhoud Rijksmonumenten Groningen. (RORG)***

Per 1 april 2018 zijn de regeling Groot Onderhoud en Restauratie Rijksmonumenten Groningen (GRRG) en Regeling Regulier Onderhoud Rijksmonumenten Groningen (RORG) opengesteld.

Inmiddels zijn de eerste elf beschikkingen in het kader van de RORG verleend en vastgesteld. Voor de RORG zijn inmiddels circa vijftig aanvragen ontvangen. Voor de GRRG zijn voor de eerste tenderronde van 1 mei tien aanvragen ontvangen. Dit is op basis van de ervaringen met de voormalige provinciale regeling een hoog aantal. Deze ronde wordt binnenkort ter besluitvorming aan het college van GS voorgelegd.

De particuliere eigenaar (categorie woonhuizen) weet de beide regelingen goed te vinden. Monumenteigenaren reageren positief en enthousiast op de mogelijkheden voor subsidie.

Regeling energiebesparing bij versterking

De Regeling energiebesparing woningen bouwkundig versterkingsprogramma Groningenveld is op 16 mei 2018 gepubliceerd in de Staatscourant. Op 28 mei 2018 ging het aanvraagloket bij SNN open.

In het vervolg wordt u via de kwartaalrapportage van NCG geïnformeerd over de regeling.

Waardevermeerderingsregeling

Als gevolg van het besluit mijnbouwschade en de afspraken met NAM over de afhandeling van oude schades (schades van voor 1 april 2017) was een aanpassing van de waardevermeerderingsregeling noodzakelijk. Deze aanpassing is op 16 mei 2018 gepubliceerd in de Staatscourant, de veranderingen zijn vervolgens op donderdag 17 mei 2018 ingegaan.

De volgende veranderingen zijn doorgevoerd:

- Woningeigenaren die schade vergoed krijgen door de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) kunnen in aanmerking komen voor de subsidie. Daarmee kunnen ze per adres maximaal 4.000 euro ontvangen voor het energiezuinig maken van de woning. Dit betekent dat ook bewoners die schade vergoed krijgen veroorzaakt door de gasopslag Norg, in aanmerking komen voor de waardevermeerderingsregeling;
- Ook bewoners met een schademelding onder het oude schadeprotocol, die een aanbod krijgen van NAM, komen in aanmerking voor de Waardevermeerderingsregeling. Het gaat om situaties waarin NAM de schade erkent en de bewoner het aanbod accepteert. Of als de bewoner de schade toegekend heeft gekregen door de Arbiter Bodembeweging. Voor de gevallen waar NAM wel een aanbod doet, maar geen schade erkent, heeft NAM aangegeven zelf een vergelijkbare subsidie aan de bewoners te bieden.
- Voor 17 mei waren subsidieaanvragers verplicht om de verduurzamingsmaatregelen binnen twaalf maanden na het verlenen van de subsidie uit te voeren. Het is nu mogelijk om uitstel aan te vragen. Deze voorwaarde is aangepast in verband met de versterking van woningen. Als het vanwege de versterking van een woning niet mogelijk is om de verduurzamingsmaatregelen binnen een jaar uit te voeren, dan kan de termijn met negen maanden worden verlengd. Hiervoor moet de subsidieontvanger wel een gemotiveerd verzoek indienen.

De overige voorwaarden van de subsidieregeling blijven gelijk.

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.12 e

 @nationaalcoordinatorgroningen.nl

Datum

26 juni 2018

Kenmerk

NCG / 18151047

Kopie aan

Bijlage(n)

1

BESPREEKNOTITIE

Maatschappelijke en Bestuurlijke Stuurgroep

Ter informatie

07e. Onderzoeken: Stand van zaken onderzoeken Q2 2018

Bespreekpunten

NCG vraagt de stuurgroepen:

- kennis te nemen van de stand van zaken Onderzoeken Q2, zie bijlage.

Bijlagen

Memo: stand van zaken Onderzoeken Q2 2018

Aan
Maatschappelijke Stuurgroep 12 juli
Bestuurlijke Stuurgroep 12 juli

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.12 e

[@nationaalcoordinatorgroningen.nl](mailto: @nationaalcoordinatorgroningen.nl)

Datum

27 juni 2018

Kenmerk

NCG / 18152274

Kopie aan

Bijlage(n)

memo

Stand van zaken Onderzoeken NCG Q2 2018

In dit memo geeft NCG een overzicht van de stand van zaken onderzoeken in het tweede kwartaal van 2018.

Kennis en onderzoek zijn belangrijk voor NCG. Bijvoorbeeld bij het maken en uitvoeren van nieuw beleid. Daarom stimuleert NCG het ontwikkelen en delen van kennis rond de aardbevingen en een kansrijk Groningen. Ook laat NCG op **verschillende thema's onderzoeken uitvoeren. Onafhankelijk, transparant en met draagvlak in de regio.**

Kennisplatforms

Om het opbouwen en delen van kennis te stimuleren heeft NCG BuildinG en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) gevraagd twee kennisplatforms in te richten: 'Bouwen en Versterken' en 'Leefbaar en Kansrijk'.

Bouwen en Versterken

In april heeft BuildinG een verslag gepubliceerd van de kennistafel van 15 maart. Het thema van deze bijeenkomst was cultureel erfgoed. Bij de kennistafel waren ongeveer vijfenveertig wetenschappers en professionals aanwezig. Zij gingen in gesprek over de impact van versterken en de preventie van schade bij monumenten.

Op 28 juni is een kennistafel gehouden over schade en monitoring. In vier sessies is kennis gedeeld en zijn nieuwe kennisvragen verzameld. Daarbij ging het over:

- oorzaken van schade
- seismische monitoring
- monitoring van trillingen en van schade
- effecten van de ondiepe ondergrond

Ook werd aandacht gevraagd voor het delen van kennis met bewoners in het gebied. Een verslag van deze kennistafel volgt in het derde kwartaal van 2018.

Leefbaar en Kansrijk

In april heeft NCG de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) opdracht gegeven om het Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen in te richten. RUG werkt hierbij samen met Hanzehogeschool Groningen, CMO-STAMM / Sociaal Planbureau Groningen en de GGD Groningen.

Als start van het Kennisplatform is op 14 juni een kennistafel gehouden. Er waren **zes thema's**:

1. Gezondheid en welzijn

2. Cultuur, identiteit en imago
3. Woningmarkt en economische ontwikkelingen
4. Communicatie en beleid
5. Leefomgeving en leefbaarheid
6. Gevoelens, veiligheid en vertrouwen

Aan de hand van een literatuurstudie is bestaande kennis gedeeld. Ook is in kaart gebracht aan welke nieuwe kennis behoefte is. Het verslag van deze kennistafel volgt in het derde kwartaal van 2018.

Ondergrond Groningen

Voor 'ondergrond' zet NCG zich in voor kennisopbouw via het Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM) van Ministerie van EZK en SodM. In maart 2017 zijn bij een Kennistafel Ondergrond Groningen kennisvragen verzameld. EZK en SodM zetten nu onderzoek uit om deze vragen te beantwoorden.

Critical Review

Op 29 juni vindt de publieke bijeenkomst van de critical review over Erfgoed plaats. De critical review wordt georganiseerd door de RUG. Er wordt een verslag van de critical review gemaakt. Dit verslag komt op de website van NCG. NCG bepaalt vervolgens of, hoe en bij wie het onderwerp verder onder de aandacht gebracht moet worden. Dit is afhankelijk van de uitkomsten van de critical review.

Ter voorbereiding op deze bijeenkomst hebben er in het tweede kwartaal een maatschappelijke consultatie en een wetenschappelijke consultatie over erfgoed plaatsgevonden. De 'maatschappelijke consultatie' was op 30 mei in de Kerk van Klein Wetsinge. De maatschappelijke consultatie bestond uit zestien gesprekken tussen bewoners(-groepen) en (maatschappelijke) instellingen. In deze gesprekken deelden zij hun vragen en standpunten over de waarde van erfgoed in het gaswinningsgebied in Groningen.

De wetenschappelijke consultatie was op 31 mei in Utrecht. Tijdens de wetenschappelijke consultatie werd aan een groep van twaalf inhoudelijk deskundigen standpunten gevraagd. Ook werd met deze groep de meest opvallende zaken uit de maatschappelijke consultatie besproken.

CBS Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) brengt twee keer per jaar de ontwikkeling van de huizenprijzen en de verkoopbaarheid van woningen rondom het Groningenveld in kaart. In april is de rapportage over de ontwikkelingen tussen het eerste kwartaal van 1995 en het vierde kwartaal van 2017 gepubliceerd. Uit het onderzoek blijkt dat:

- de verkoopbaarheid van woningen toeneemt. In de gebieden met gemiddeld meer schade als gevolg van de gaswinning is deze ontwikkeling wel later op gang gekomen dan in andere gebieden;
- de huizenprijzen in de gebieden met meer schade minder snel stijgen dan in andere gebieden;

- ondanks het stijgen van de huizenprijzen, de WOZ-waarde¹ nauwelijks is gestegen. Dit komt doordat de WOZ-waarde vertraagd reageert op de ontwikkeling van de huizenprijzen.

De publicatie van het volgende rapport staat gepland voor november 2018.

Vervolg woningmarkt- en leefbaarheidsonderzoek OTB en CMO STAMM

De MEDAL-gemeenten Appingedam, Delfzijl, Eemsmond, Loppersum en De Marne hebben een Woon- en Leefbaarheidsplan (WLP) opgesteld. De vraag is nu hoe dit plan gerealiseerd kan worden. Om dat te onderzoeken is een woon- en leefbaarheidsonderzoek voor Noord- en Midden-Groningen uitgevoerd door KAW. Dit onderzoek geeft inzicht in de toekomstige krimp van de woningbehoefte per gemeente. Deze rapportage is in april gepubliceerd en besproken in de 'stuurgroep plus' van de MEDAL.

Regionale Marktindicator

NCG heeft OTB gevraagd om in de provincie Groningen een regionale steekproef van de Eigen Huis Marktindicator (EHM) uit te voeren. De proef voor deze regionale marktindicator Groningen is gestart in januari 2017 en had in eerste instantie een looptijd van vijf kwartalen. In april is het rapport over het eerste kwartaal van 2018 uitgekomen. Uit het onderzoek blijkt dat :

- bewoners in de aardbevingsgemeenten een groter vertrouwen in de woningmarkt hebben dan in 2015. In de aardbevingsgemeenten is het vertrouwen in de woningmarkt bovendien weer bijna even groot als in de rest van de provincie;
- nog maar vijf procent van de bewoners die meedoen aan het onderzoek wil verhuizen uit het aardbevingsgebied. In het vierde kwartaal van 2017 wilden meer bewoners verhuizen. Toen was dat tien procent.

NCG heeft OTB een vervolgoopdracht gegeven om ook over het derde kwartaal van 2018 en het eerste kwartaal van 2019 een EHM uit te voeren.

Gronings Perspectief

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) meet de veiligheids- en gezondheidsbeleving en het toekomstperspectief in de aardbevingsregio in opdracht van NCG. De RUG doet dit in samenwerking met GGD Groningen en de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Groningen.

In het tweede kwartaal van 2018 heeft NCG een vervolgoopdracht gegeven voor een periode van drie jaar, met optie tot verlenging van nog eens drie jaar. De inhoud van de vervolgoopdracht is gebaseerd op de resultaten van de voorgaande jaren.

¹ De waarde van onroerendgoedobjecten die jaarlijks door gemeenten wordt vastgesteld.

Een aantal nieuwe thema's is toegevoegd, zoals de impact van de versterkingsoperatie en specifieke doelgroepen zoals kinderen. Daarnaast wordt het onderzoekspanel van Gronings Perspectief in 2018 samengevoegd met het Groninger Panel van het Sociaal Planbureau (CMO STAMM) van de provincie Groningen. Hierdoor worden bewoners niet meerdere keren gevraagd om mee te doen aan onderzoeken en worden onderzoeksvragen van de RUG en het Sociaal Planbureau op elkaar afgestemd.

Naar aanleiding van de beving bij Zeerijp heeft RUG in februari een extra peiling onder bewoners uitgevoerd. Het eindrapport is op 6 juni gepubliceerd. Uit het eindrapport blijkt dat de ervaren veiligheid en het vertrouwen van de bewoners verder is afgenomen.

Onderzoek gezondheidsgevolgen bij aardbevingen

De aardbevingen zorgen ervoor dat bewoners gezondheidsproblemen ervaren. Daarom heeft de GGD Groningen een plan van aanpak voor de komende jaren opgesteld om hier iets aan te doen. In 2018 gaat de GGD een structurele aanpak ontwikkelen. Daarnaast gaat de GGD een aantal eerste acties ondernemen die op korte termijn bijdragen aan de gezondheidsbeleving van bewoners. De GGD maakt gebruik van ervaringen die hiermee in de rest van Nederland zijn opgedaan. Tegelijkertijd wordt nu al gebruik gemaakt van effectieve maatregelen die in de regio zelf zijn ontwikkeld.

De GGD Groningen wordt bij het onderzoek structureel ondersteund door het RIVM. De GGD levert uiterlijk 1 oktober een tussenrapport op en eind 2018 een eindrapport, waarin voorstellen staan voor een structurele aanpak voor de jaren erna.

Onderzoek Oorzaken Schade

TU Delft onderzoekt voor NCG de mogelijke oorzaken van schade aan gebouwen, ook daar waar bevingen niet de (enige) oorzaak kunnen zijn. Het eindrapport wordt 12 juli 2018 gepresenteerd in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep. Vanaf 13 juli is het eindrapport beschikbaar op de website van Nationaal Coördinator Groningen.

Pilot tiltsensoren

In het tweede kwartaal van 2018 is het plan van aanpak voor de pilot tiltsensoren verder aangescherpt. Daarbij is gebruik gemaakt van de input die maatschappelijke organisaties en overheden tijdens de bijeenkomst op 28 maart hebben gegeven.

Het plan van aanpak is in de Bestuurlijke en Maatschappelijke Stuurgroep van 31 mei besproken. De voorbereidende werkzaamheden voor een Europese aanbesteding zijn inmiddels opgestart. Naar verwachting publiceert NCG de aanbesteding voor de zomer.

Bij drie panden waar al met tiltsensoren gemeten wordt is nu ook de onderliggende data beschikbaar gekomen. TNO en Deltares hebben een Plan van Aanpak voor een QuickScan van de data opgesteld. Na afloop van de QuickScan leveren zij een rapportage op die door andere deskundigen wordt beoordeeld.

Infrastructuur

De rapportage Kwalitatieve risicoanalyse infrastructuur Groningen van Antea Group is gepubliceerd op de website van NCG. In de tweede helft van 2018 voert Antea nader onderzoek uit naar de aardbevingsbestendigheid van de gemeentelijke infrastructuur.

Industrie

Op 30 november 2017 heeft de stuurgroep industrie afgesproken dat chemiebedrijven naast de LoC methode ook de rekenmethodiek van Deltares/TNO kunnen gebruiken voor het kwantitatief beoordelen van hun installaties op aardbevingsbestendigheid.

De Deltares/TNO rekenmethodiek moest nog op een aantal punten worden aangepast. In juni is de rekenmethodiek opgeleverd. De rekenmethodiek wordt op de website van NCG geplaatst.

NEN

NCG heeft in 2017 opdracht gegeven aan de NEN om de Nederlandse Praktijkrichtlijn 9998 te actualiseren. Dit heeft vorig jaar geleid tot een groene versie NPR 9998 2017. Deze versie is in het MJP vanaf 1 juli 2017 beleidsmatig van toepassing verklaard. Op dit moment verwerkt de NEN de binnengekomen commentaren en de meest recente inzichten. Het streven is dat in de tweede helft van 2018 de witte versie gepubliceerd wordt.

Proeftuin Onderdendam

Samen met het dorp, de gemeente en de provincie wordt sturing gegeven aan het programma en het beheer van de proeftuin Onderdendam.

In het tweede kwartaal van 2018 is het proefproject voor de collectieve aanpak van potentiële risicovolle gebouwelementen (PRBE's) voortgezet. Het project loopt voorspoedig. De meeste PRBE's zijn inmiddels aangepakt. Voor de zomer wordt het project grotendeels afgerond. De aanpak van PRBE's bij monumenten wordt na de zomer voortgezet. Ervaringen met deze aanpak worden al doorvertaald naar de uitvoeringsprocessen van de versterkingsoperatie. Naar verwachting wordt het project in het derde kwartaal van 2018 afgerond.

Het dorp, de gemeente en de provincie zijn in gesprek of en op welke wijze de proeftuin Onderdendam zal worden voortgezet.

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Kenmerk

NCG / 18152274

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.1.2.e

@nationaalcoordinator
groningen.nl

Datum

18 mei 2018

Kenmerk

NCG / 18017568

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Verslag Maatschappelijke Stuurgroep NCG
Voorzitter	H. Alders (NCG)
Vergaderdatum en -tijd	25 januari 2018, 9.30 uur – 12.30 uur
Locatie	Raadszaal gemeente Bedum
Aanwezig	5.1.2.e (GBB), 5.1.2.e (GBB), 5.1.2.e (Gasberaad/SMS), 5.1.2.e (NMG), 5.1.2.e (Platform Kerk en Aardbevingen), 5.1.2.e (MKB), 5.1.2.e (CNV), 5.1.2.e (HPAG), 5.1.2.e (HPAG), 5.1.2.e (SBE), 5.1.2.e (Libau), 5.1.2.e (Groninger Dorpen), 5.1.2.e (LTO), 5.1.2.e (FNV), 5.1.2.e (NCG) en 5.1.2.e (NCG).
Afwezig	5.1.2.e Maatschappelijke Stuurgroep), 5.1.2.e (GBB), 5.1.2.e (Gasberaad/Acantus), 5.1.2.e (Gasberaad) en 5.1.2.e (Gasberaad /VNO-NCW).

1. Opening en mededelingen

5.1.2.e is verhinderd, en daarom zit de heer Alders de vergadering voor.

2. Verslag Maatschappelijke Stuurgroep 7 december 2017

Geen opmerkingen.

3. Stand van zaken 'tafels' Groningen Bovengronds

Toelichting NCG:

- Er is aan de tafels gesproken over de overgang van een privaat naar een publiek stelsel. Dit moeten we goed regelen ('Raad van State- proof'). Dat gaat bijvoorbeeld om zaken als aansprakelijkheid en bewijsvermoeden.
- Er is hiervoor een uitvoeringsorganisatie vereist. Daarover wordt nog weinig gesproken. Momenteel is er veel aandacht voor 'regels' en weinig voor 'uitvoering'.
- De tafels over ruimtelijke visie, economische visie, governance etc. zijn nog niet gestart.

4. Inspectie en Engineering Q2-Q4 2018

Toelichting NCG:

- Wat voorligt, is het vervolg op de MJP-brief. Met de gemeenten is besproken: hoe nu verder? De gemeenten willen door en ook bewoners willen nu inspecties. Dit per kwartaal invullen.
- Hoe kunnen we de I&E versnellen? Daar wordt naar gekeken door bureaus zoals Calvi: door technische innovaties sneller werken. De intentie is dat er over zes weken een aanpak ligt, die voldoende concreet is om te bespreken. Hierover kan op dat moment een sessie belegd worden met een (afvaardiging van) de maatschappelijke stuurgroep.
- T.a.v. effect beving Zeerijp: hierover spreekt de NCG met de gemeente. Er is 10% flexibiliteit ingebouwd om in te spelen op ontwikkelingen, die ruimte is er zo wie zo. Zeerijp zit (dat was al zo gepland) in de batch voor Q2.
- Tevens gevraagd aan het KNMI: klopt de verplaatsing naar het zuidoosten?
- NCG adviseert de NEN-commissie de meest conservatieve kaarten te volgen.
- Het risico is kans maal effect. De kans kan afnemen, terwijl het effect nog steeds hetzelfde is. De afweging is, of dat maatschappelijk aanvaardbaar is.

5. Agenda Bedrijven

5.1.2.e :

- Er is vertraging t.a.v. het eerdere tijdpad. Wat betekent dat voor degenen die nu in pilots zitten?

NCG:

- De pilots gaan door. Ook de MKB-regeling is van toepassing.
- Bedrijven zijn nu al onderdeel van I&E.
- Nu speelt ook: het belang van bedrijfscontinuïteit. Dit moet je vooraf, preventief, doen en niet achteraf. De aansprakelijke partij vindt dit buitengewoon ingewikkeld.

5.1.2.e :

- Duidelijkheid is van belang voor (industrie)bedrijven, zorg ervoor dat er in de overgangsfase geen vacuüm ontstaat. Anders missen we kansen t.a.v. werkgelegenheid.
- Ook aandacht voor meerkosten bij investeringen.

NCG

- Er zijn veel activiteiten ondernomen (LOK staat, bedrijvenloket, consultatieronde bouwsector). Er zijn ook punten die nog verder gebracht kunnen worden, maar het is beter niet alles met te alles verbinden: dan kom je niet verder. Desnoods tijdelijk dingen doen in afwachting van het structurele antwoord.
- **Met de fiscus zijn we een heel eind. Nu is 'Brussel' de bottleneck: als een pand** meer waard is na versterking, wordt dat beschouwd als staatssteun. Dit proberen we uit te leggen. Ook woningcorporaties worden door Brussel kritisch bekeken. Uiteraard moet niet probleem van het bedrijf zijn, maar dit is wel waar wij doorheen moeten.
- Met de agro-sector/MS gaat NCG om de tafel: agro hier onderdeel van maken of een specifiek traject.

6. NEN-position paper beperking schade door aardbevingen (Rapport 'beperking schade door aardbevingen in Noord Oost Nederland')

NCG:

- We praten verder met de NEN-commissie. Heeft de maatschappelijke stuurgroep hiervoor adviezen?

5.1.2.e (Libau):

- Het rapport trekt een ontluisterende conclusie. Tevens heeft het rapport een bepaalde ondertoon die een sfeer schept.
- De conclusies zijn academisch, want gericht op het bijsturen van nieuwbouw. Het gaat hier in Groningen juist om bestaande bouw. Mensen met een 'nieuwbouwbril' bepalen nu de discussie.

5.1.2.e (GBB):

- Er staan inderdaad een aantal storende passages in het rapport (inleiding en één na laatste pagina).

5.1.2.e (GBB):

- Twee opties. Ten eerste: je kan je ook richten op het voorkomen van schade, door via de Mijnbouwwet aan de knop te draaien.
- Ten tweede: via de NPR, welke mogelijkheden biedt dit? Of zijn er nog andere opties?

5.1.2.e (NMF):

- Het rapport klopt niet en de toonzetting is kwetsend voor de Groningers. Dit als opdrachtgever niet accepteren?

NCG:

- Het gaat om: 1. materialen en 2. materialen in een constructie toegepast. Hier staan we nog aan het begin van het denken. Er ligt een advies van SodM, **maar de vraag 'hoe dan?' is daarmee niet beantwoord**. En hoe ver gaan we daarin? Bijvoorbeeld geen bakstenen maar alleen houtskelet toepassen in Groningen?
- De hoofdvraag wordt ontlopen, het is een rapport waar je niet veel mee kan. Maar het rapport bevat ook goede dingen.
- NEN is een onafhankelijk wetenschappelijk instituut. NCG heeft NEN verzocht een position paper op te stellen over het gebruik van de Nederlandse Praktijkrichtlijn (NPR) NCG heeft geen invloed op hetgeen de NEN schrijft.
- Dit rapport heeft geen status, het is een wetenschappelijke tekst. Maar niet in een archief laten verdwijnen, ook een politiek antwoord is nodig.
- Het is een zeer belangrijk onderwerp. Het is zinvol om aan de NEN te **suggeren: organiseer een werkconferentie. Een 'critical review' waar de juiste vragen aan bod komen, daar energie in steken. Doel is een onafhankelijk resultaat met de 'state of the art' inzichten.**

- Als we wat aan preventie willen doen, wat is dan het proces? (voorbeeld oude bruggetje waar ook nieuwe vrachtauto's over rijden).

7. Maatregelen verduurzaming bij versterking

5.1.2.e (NMF):

- Soms wordt de versterking gecombineerd met duurzaamheidsmaatregelen. Het kan toch niet zo zijn dat daardoor in bepaalde situaties (voorbeeld spouw isolatie) het besteedbare bedrag van de 7.000 euro lager wordt?
- Hoeveel ruimte is er in het voorliggende voorstel, gaat het om informeren of invloed uitoefenen?
- Is het ook mogelijk initiatieven te nemen op een grotere schaal dan alleen eigenaar/bewoner?

5.1.2.e (SBE):

- Vraagt aandacht voor de mogelijkheden van waterstof.

5.1.2.e :

- Vraagt aandacht voor de betaalbaarheid van de maatregelen. Niet iedereen kan investeren in duurzaamheid.

NCG:

- Het is inderdaad niet de bedoeling –voorbeelden die in strijd zijn met de afspraken, graag bij de NCG aanleveren.
- Bij versterking wordt de huidige norm t.a.v. isolatiewaarden toegepast.
- In situaties dat de bewoner kiest voor zelf de 7000 euro uit te geven, blijkt in de praktijk vaak dat dit beter werkt beter als je direct hele huis over de kop hebt: dan kan gekomen worden tot verdergaande verbeteringen. Dit is een afweging met de bewoner(s).
- De regeling maakt ook gebiedsgerichte straat/dorp initiatieven mogelijk. De Provincie stimuleert initiatieven op dit vlak.
- NB de 7.000 geldt voor alle huizen, het stopt niet bij het 501ste huis.
- Er is nog geen nieuws vanuit Brussel - d.w.z. bedrijven, corporaties/huurders vallen hier nog niet onder.
- Ten aanzien van het voorstel, is de voorliggende vraag: wat is het pakket dat wordt aangeboden in de regeling? Bijvoorbeeld wel/geen op gas gebaseerde maatregelen. De regeling gaan we doen.

8. Jaarplanning 2018

NCG:

- Suggesties vanuit de stuurgroep voor de agenda zijn welkom.
- Zoals in dit dossier gebruikelijk, is het moeilijk vooruit te kijken en deze planning is daarom aan verandering onderhevig.

9. Koopinstrument

Toelichting NCG:

- De regeling wordt op 15 februari open gesteld tot 16 maart.
- De adviezen van de ombudsman zijn in de regeling verwerkt. Het is nog niet de ideale situatie, maar het maximale binnen de gegeven mogelijkheden.

5.1.2.e (GBB):

- Hoe wordt omgegaan met het verdisconteren van de waardedaling bij taxatie? Hoe worden de regelingen waardedaling/waardevermindering gecombineerd bij de taxatie? Mede gezien de recente uitspraak van de rechter.
- Een bewoner kan ook altijd op eigen initiatief zijn rechten kan effectueren. Dit soort mogelijkheden graag helder opnemen in de toelichting bij de regeling.

Reactie NCG:

- Er zijn twee regelingen: het koopinstrument is van NCG, de waardedaling is een regeling van de NAM. De taxatie leidt tot één bedrag voor twee regelingen. Dit maakt er onderdeel van uit, de twee regelingen leiden tot één bedrag. Eerst bepalen of de waardedaling al is verdisconteerd.
- Uiteraard kunnen bewoners inderdaad zelf hen rechten effectueren, dat kan **nu ook al. Dit nemen we op in de toelichting bij de tekst (Q&A's).**
- Adviescommissie: invulling van de commissie kent enige personele wisselingen. Ook de Vereniging Eigen Huis (VEH) is benadert, maar heeft het eigen beleid om nooit aan dergelijke commissies deel te nemen.

10. Mededelingen

10a. Voortgang uitvoering door de NCG

NCG:

- De tiltmeters komen in de vergadering van april op de agenda.
- De projectleider is inmiddels, mede in overleg met de stuurgroep, ingehuurd.

10b. Voortgang versterken

Toelichting NCG, mede n.a.v. van vragen uit het vooroverleg:

- Ten aanzien van de 1467: alle brieven zijn de deur uit.
- Pilot agro: er zijn nog geen versterkingsadviezen beschikbaar.
- Actualisatie NPR: laatste gesprekken voor de witte versie vinden in september plaats met de NEN-commissie. De witte versie kan in het bouwbesluit worden opgenomen.
- Zorgprogramma wordt vormgegeven in samenwerking met de Inspectie voor de Gezondheidszorg, die beschikt immers over de benodigde expertise.
- De brief van de NCG aan de minister over de 3000 euro duurzaamheidsmaatregelen: deze wordt ter plekke uitgedeeld op papier, wordt ook digitaal nagezonden. Dit n.a.v. vragen vanuit het vooroverleg met MS.
- De 'modellendiscussie' blijft: **NAM gaat uit van een statistische (probalistische) aanpak**, de NCG van feitelijke inspecties.
- Het arbitrageteam van CVW is overgegaan naar de NAM.

- Infrastructuur wordt geagendeerd voor de stuurgroep vergadering van 8 maart. Ook dit is besproken in het vooroverleg. De NCG heeft Antea een onderzoek laten doen om tot prioriteitstelling te komen. Dit is besproken met de betrokken organisaties. Antea komt op basis van heel veel materiaal tot de conclusie dat er niet directe aanwijzingen zijn voor schade gevoeligheid van de infra. Dit leidt tot ongemak bij de betrokken en daarom is er geprobeerd een onderlinge vergelijking te maken. Er is namelijk een groot verschil tussen grote infrabeheerders (RWS, ProRail, en ook Provincie) die het wel redden en de kleinere (gemeenten) die moeite hebben om het systematisch te benaderen. Er is besloten om een aantal praktijkproeven doen met gemeenten, waarbij RWS kennis ter beschikking stelt. Dat kan op 8 maart hier aan de orde komen, samen met rapport Antea.
- Asbestdaken woonboerderijen: de NCG praat met ministers Schouten en Ollengren in de komende weken. Vervolgens op agenda van de stuurgroepen.

10c. Stand van zaken t.a.v. onderzoeken Q4-2017

Geen opmerkingen.

10d. Verslag stuurgroep leefbaarheid d.d. 30 november 2017

NCG:

- Nu vindt een evaluatie plaats van het leefbaarheidsprogramma, ook op inhoud. NAM doet zelf een evaluatie van eigen deel van het programma. NCG is met NAM in gesprek hierover.
- T.a.v. mogelijke vervolgen op dit programma: veel is hier nog onduidelijk, b.v. wordt dit privaat (verdisconteerd in zorgplicht van de NAM) of publiek (en is het dan onderdeel van de 50 miljoen uit het Regeerakkoord)?

5.1.2.e (Gasberaad):

- Pleit voor open houden van dit loket en roept zowel Gasberaad als GBB op om hier als maatschappelijke partijen een punt maken, en de NCG daarin te ondersteunen.

5.1.2.e (Gasberaad/Groninger Dorpen):

- Sluit zich hierbij aan en geeft aan dit het een zeer succesvol programma is: het zijn kleine bedragen met veel impact. Het zou zonde zijn als dit niet wordt voortgezet.

NCG:

- Dit is het laatste jaar, de vrije middelen dus maximaal toedelen.
- De switch naar publieke kant pakt in het aardbevingsdossier veelal positief uit, maar dit is een onderdeel waar het negatief kan werken (hetzelfde geldt voor de commissie complexe situaties; doet allerlei nuttige dingen die in een publiek stelsel moeilijker zijn te realiseren).

- Zeer eens met de maatschappelijke stuurgroep om hier een signaal af te geven. De vraag is wanneer en aan welke gesprekstafel; de timing is belangrijk. Tevens zullen dan vervolgvragen aan bod komen t.a.v. besteding: waaraan geef je het uit, waar geef je het uit, de kern van het gebied of breder, etc.

10e. Verslag Bestuurlijke Stuurgroep 19 oktober 2017

Geen opmerkingen

10f. Stand van zaken "NAM op afstand"

NCG schetst kort de stand van zaken:

- NCG wordt opdrachtgever van CVW. Dus de samenwerkingsovereenkomst met EZK en NAM moet worden aangepast.
- NCG-organisatie moet hierop tevens worden aangepast terwijl de winkel open blijft.

11. Rondvraag en sluiting

Geen opmerkingen.

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.1.2.e

5.1.2.e@nationaalcoordinator.groningen.nl

Datum

8 maart 2018

Kenmerk

NCG / 18041641

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving

Verslag Maatschappelijke Stuurgroep

Vergaderdatum en -tijd

8 maart 2017, 09.30 uur - 12.30 uur

Locatie

Dorpshuis t' Zandt, Hoofdstraat 111

Aanwezig

5.1.2.e (GBB), 5.1.2.e (Gasberaad/HPAG), 5.1.2.e (Gasberaad/CNV), 5.1.2.e (Gasberaad/Groninger Dorpen), 5.1.2.e (Gasberaad/VNO-NCW), 5.1.2.e (Gasberaad/Platform Kerk en Aardbevingen), 5.1.2.e (Gasberaad/LTO), 5.1.2.e (Gasberaad/Acantus), 5.1.2.e (Gasberaad/MKB), 5.1.2.e (Gasberaad/SMS), 5.1.2.e (Gasberaad/FNV), 5.1.2.e (GBB), 5.1.2.e (Gasberaad) dhr. H. Alders (NCG) en 5.1.2.e (NCG, verslag)

Afwezig

5.1.2.e (Gasberaad/SBE), 5.1.2.e (Gasberaad/FNV), 5.1.2.e (GBB), (Gasberaad/NMF)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

5.1.2.e is aangeschoven bij de Maatschappelijke Stuurgroep. Hij volgt 5.1.2.e op als directeur van Milieu Federatie Groningen.

2. Verslag Maatschappelijke Stuurgroep 25 januari 2017

Het verslag van de Maatschappelijke Stuurgroep zal nagezonden worden. Hier kan schriftelijk op gereageerd worden.

3. Stand van zaken 'tafels' Groningen Bovengronds

De leden van de Maatschappelijke Stuurgroep worden bijgepraat aangaande de stand van zaken 'tafels bovengronds'.

4. MJP-brief Addendum NCG

Een besluit van het Kabinet kan nog leiden tot een aanpassing in het addendum.

5.1.2.e (Gasberaad):

Het addendum gaat ook over het tweede kwartaal, welke nu loopt. Wat is de noodzaak van deze besluitvorming?

NCG:

In de MJP brief is afgesproken dat alleen het eerste kwartaal wordt gedaan. Dat is vrijgegeven. Nu moet het besluit volgen om het tweede kwartaal vrij te geven. Daar is afgesproken dat er niet gewacht moet worden tot het proces formeel ten einde is. Er is daarop een mandaat gevraagd aan de gemeenten en deze is verkregen

De aanvullende brief op het MJP moet aangeboden worden aan het kabinet. Dat is de formele afwikkeling van dat proces.

Voor het derde en vierde kwartaal zal gezorgd worden dat dit synchroon zal lopen met het besluitvormingsproces.

In de brief worden twee elementen benoemd die tot wijzigingen kunnen leiden:

- Wanneer de besprekingen in de 'Wiebes tafels' leiden tot wijzigingen, moeten deze verwerkt kunnen worden.
- Als er maatregelen genomen worden die betrekking hebben tot risico moeten deze verdisconteerd worden.

We doen het derde en vierde kwartaal, maar over de inrichting en de toepassing van deze kwartalen moeten we afzonderlijke beslissingen nemen.

5.1.2.e

(GBB):

Betreffende het tempo wordt er veel gezegd over de inspecties, maar weinig over de versterking. Is het moeilijk om dit te duiden?

NCG:

Momenteel vinden de afrondende besprekingen plaats over de 1467. Die moeten allemaal dit jaar in uitvoering zijn. Op korte termijn beginnen de gesprekken over de versterkingsadviezen van de 1588 woningen. Deze zullen voor een deel na de jaarwisseling in productie gaan. Wanneer ze in productie gaan hangt ook af van de eigenaren. Het kan ook zijn dat er nog een deel voor 1 oktober opgestart wordt.

Half december heeft er een marktconsultatie plaatsgevonden. De markt geeft aan dat het geen probleem is om 4500 woningen in een jaar weg te zetten. Daar zijn ook randvoorwaarden voor nodig waar nu invulling aan wordt gegeven. De reden waarom er ook gesproken wordt over 1 oktober is omdat er twee momenten in een jaar zijn waarop woningen voor de flora en fauna vrijgemaakt kan worden. Dat is op 1 april en op 1 oktober.

5.1.2.e

(LTO):

Er komen steeds meer woningen bij boerderijen in de inspectie komen. Er wordt niet meer gekeken naar de rest van opstal. Ook is er nog niks bekend over de agro pilot in Overschild.

Betekent dit dat de mensen in de toekomst nogmaals hetzelfde traject moeten doormaken wanneer zou blijken dat de rest van de gebouwen wel moeten?

NCG:

Wat we uit de pilot Overschild moeten leren is het onderscheid te maken in verschillende gebouwen. Daar is nu nog geen antwoord op dus tot die tijd moet het geheel daarin worden meegenomen.

Het idee van schuren loskoppelen van het geheel is losgelaten omdat daar nog geen aanknopingspunten voor zijn. In de NPR zijn er bepaalde labels die je aan een gebouw linkt. De NPR die er nu ligt heeft daar helderheid over gegeven.

CC1B heeft te maken met de gebruiksfunctie van een gebouw. Dat is nu beslecht en daarmee is er nu een helder kader.

Er zijn twee soorten indelingen:

- Daar waar nu langdurig mensen verblijven of daar waar werkzaamheden worden verricht voor een geruime tijd per dag vallen onder CC1B.

- Loodsen voor bijvoorbeeld opslag vallen onder CC1A
Hierin zit een onderscheid in de berekening.

5. Actualisatie NPR

De documenten worden ter kennisgeving aangenomen. Er zijn geen opmerkingen.

6. Verslag Critical Review PGA-kaarten

De documenten worden ter kennisgeving aangenomen. Er zijn geen opmerkingen.

7. Resultaten marktconsultatie

5.1.2.e (NMF Groningen):

Er liggen veel adviezen, maar veel van deze adviezen liggen niet in lijn met elkaar. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden. Zijn de uitkomsten van deze consultatie ook leidend?

NCG:

Nee, de resultaten zijn niet leidend. Het is de eerste keer dat er een consultatie heeft plaatsgevonden om te kijken hoe de markt denkt over zaken, waar nu al veronderstellingen over zijn. Er is veel materiaal opgehaald. Aan de hand daarvan moeten wij besluiten hoe wij daar mee om zullen gaan. De kwaliteit speelt een belangrijke rol.

5.1.2.e (Gasberaad):

- Wat gebeurt er op dit moment met de aanbevelingen. Waar ligt dit? Wie is daar de eigenaar van?

NCG:

De NCG is de eigenaar. De NCG neemt op 1 juli het opdrachtgeverschap over van de NAM. Dat betekent dat de NCG nu bezig is om een organisatie op te bouwen die dit gaat doen. Hieraan moeten ook zaken toegevoegd worden die via de marktconsultatiedag naar boven zijn gehaald.

5.1.2.e (NMF):

Veel ideeën zullen leiden tot aanbestedingsvoordelen. Het zou fijn zijn wanneer die voordelen terugvloeien naar het gebied en niet in de staatskas.

8. Infrastructuur

NCG:

Er is enige tijd geleden een rapport opgesteld over hoe om te gaan met infrastructuur. Dat heeft geleid tot het vergelijkend rapport met een groot aantal aanbevelingen om tot prioriteitsstellingen te komen. Hierover is gesproken met de infrastructuurbeheerders.

Op het volgende gebied ontstaat er enig ongemak:

- Gemeenten die te maken hebben met kleinere infrastructuren geven aan dat zij geen infrastructurele beheerder zijn met grote technische dienst. Daardoor kunnen de gemeenten het werk niet doen. Voordat de gemeenten akkoord gaan met de prioriteitsstelling, willen zij eerst eigen ervaring opdoen. Afgesproken is dat, voordat er verdergegaan wordt met de systematiek van prioriteitsstelling, er eerst een aantal pilots worden gedraaid. Die gesprekken zijn momenteel gaande. Er komen drie gerichte onderzoekpilots in het gebied op infraprojecten. Met twee gemeenten en het waterbedrijf zijn daar inmiddels afspraken over gemaakt. Met Rijkswaterstaat is afgesproken dat zij hun kennis beschikbaar stellen voor het gebied.

9. Rapportage Koopinstrument

NCG:

Stand van zaken dinsdag 6 maart 2018:

- 70 aanmeldingen, waarvan 55 gelegen in het gebied (binnen de 0,2 pga)
- 14 panden zijn overgedragen (inclusief de voorlopige koopovereenkomst)
- 80% van de mensen verhuist binnen het gebied. Het idee dat men het gebied verlaat na verkoop, blijkt niet uit de proef.
- Er wordt (marginaal) winst gemaakt. Het effect van een aantrekkelijke woningmarkt wordt ook gezien tussen het moment waarop de NCG koopt en weer verkoopt.

5.1.2.e (Gasberaad):

Valt uit de laatste alinea de conclusie te trekken dat de NAM aanvult per jaar tot 10 miljoen euro? Was het niet zo dat de NAM 10 miljoen per jaar zou storten?

NCG:

Voor 2018 en 2019 is er 10 miljoen per jaar beschikbaar gesteld. Dat staat er los van. Waar het nu om gaat is hoe het revolverende ingezet moet worden. Er worden nu inkomsten geboekt die weer ingezet worden. Het revolverende karakter komt daarmee op gang. De inkomsten uit de verkopen dient als basis voor het derde jaar. Jaarlijks zal het budget op 10 miljoen komen, maar de eerste twee jaren heeft de NAM volledig betaald.

5.1.2.e :

Er is een tendens van woningen die nu te koop worden gezet om te kunnen voldoen aan de voorwaarden. Er zijn mensen die hun woningen preventief te koop zetten omdat ze over afzienbare tijd aan de beurt zijn voor versterking. Wordt er niet het risico gelopen dat er ernstige probleemgebieden gaan ontstaan? Een voorbeeld is een situatie met de vliesgevelwoningen. Als alle bewoners van vliesgevelwoningen preventief hun huis te koop gaan zetten zal dat kun je problemen krijgen met het systeem als je alleen maar revolverend te werk gaat.

NCG:

Die kans bestaat. Dat geldt voor elke maatregel die je instelt.

5.1.2.e (LTO):

Hoe zit het met een landbouwer wanneer hij zijn land verkoopt, het bedrijf overhoudt, maar naar het dorp toe wil gaan. Valt dat bedrijf ook onder de koopregeling?

NCG:

Dat is op dit moment niet helemaal bekend. De NCG zal dit uitzoeken

10. Gronings Perspectief

NCG:

Het rapport spreekt voor zich. Deel 1 van de extra toets die uitgevoerd is naar aanleiding van de beving in Zeerijp in januari 2018 wordt verder bewerkt, maar ligt nu wel op tafel.

De NCG is met de RUG in gesprek over hoe het nu verder gaat met het Gronings Perspectief.

Dit is om twee redenen van belang:

- De sociale aspecten van de versterking komt nu meer tot uitdrukking.
- Het is van belang dat duidelijk is hoe het in de toekomst zit tussen de tijdelijke Commissie Mijnbouwschade en de NCG.

5.1.2.e (Platform Kerk en aardbevingen):

Met betrekking tot het persbericht wordt aangeboden om zorg te verlenen. Het Gronings perspectief geeft aan dat er problematieken zijn en hoe je deze kunt categoriseren. Zij bieden geen handvatten. Het Gronings Perspectief biedt in haar persbericht een integrale aanpak aan. Deze lijkt echter ingezet te worden door de eerstelijnsaanpak. Dat leidt bij ons tot de volgende vragen.

- Er wordt vooral probleemoplossend gedacht in plaats van zorgverlenend. Platform kerk en aardbevingen vindt dit niet de juiste methodiek en adviseert om niet op de eerstelijns in te zetten, maar op de nuldelijn. Dit zodat men weet waar men terecht kan met hun vraag.

De NCG geeft aan dat zij de opdracht hebben gegeven aan de GGD en het RIVM om te kijken wat er nodig is om een verbinding te maken tussen alle actoren in het gebied. Aan de hand van dit rapport is niet bekend om welke bewoners het gaat. Er moet een vertaalslag komen betreffende de signalering in het gebied. Wat zijn de actoren die gehanteerd kunnen worden. Wat kan er via instanties binnengehaald worden. Het zou goed zijn dat de onderzoekers bijvoorbeeld met huisartsen gaan praten over wat ze in de praktijk waarna contact opgenomen kan worden met een huisarts of andere instanties

- Door de zorg via gemeenten aan te bieden moet je je afvragen of dit het gemeenschapseffect dient of wordt het puur op individueel niveau ingezet. Dit omdat de zorgvragen ook met betrekking tot de gemeenschap een rol spelen.
 - o Op welke manier wordt de sociale ondersteuning die hier wordt genoemd, aangeboden?
 - o Op welke manier wordt deze extra financiële bijdrage gefinancierd?

De NCG geeft aan dat het niet aan de NCG is om te bepalen waar de geldstroom naartoe gaat. De NCG heeft twee miljoen euro uit eigen middelen vrij kunnen maken, bovenop de 4 miljoen euro, voor de gemeenten. Hoe dit geld wordt ingezet is aan de gemeenten zelf.

- Met betrekking tot de bewonersbegeleiders willen wij weten wie aan hen zorg biedt.

De NCG geeft aan dat er situaties zijn waarbij het eenvoudig is om bewonersbegeleiders in te zetten. Er zijn echter ook situaties die schrijnender zijn. Het kan voorkomen dat soms veel op de schouders van de bewonersbegeleiders terecht komen. Dat wordt intern opgevangen door interviews, met elkaar praten, begeleiding etc. Ook worden er cursussen aangeboden zoals bijvoorbeeld agressietraining

11. Evaluatie Bedrijven Adviespunt Bodembeweging

5.1.2.e :

Het adviespunt functioneert geruime tijd. Er zijn verschillende overleggen geweest over de wijze waarop dat zou moeten functioneren ten opzichte van de MKB ondernemers. De conclusie is dat de ondernemersadviseur van de NCG in de behoefte voorziet.

Aandachtspunt is dat bij de mensen van het bedrijvenadviespunt het signaal binnenkomt dat er behoefte is aan onafhankelijke ondersteuning. Dit omdat er vragen voorbijkomen waarbij de NCG een partij is.

12. Kwartaalrapportage Q4

De documenten worden ter kennisgeving aangenomen. Er zijn geen opmerkingen.

13. Stand van zaken tiltmeters

De projectleider is inmiddels gestart. Rond 14 maart is er een bijeenkomst waarin de gemeentelijke overheden, de maatschappelijke organisaties en de provincie zijn uitgenodigd. Dit gaat over het vaststellen van het doel en de inrichting van de proef, het vaststellen van de meetlocaties van de sensoren, de verdere voorbereiding etc.

14. Terugkoppeling stuurgroep erfgoedprogramma

5.1.2.e (Libau):

Het is goed om te zien dat de afspraken op een goede manier zijn ingedaald ten opzichte van drie jaar geleden.

Een aantal aandachtspunten die er zijn:

- De hoop is dat een overstap gemaakt kan worden van de 0,2 pga naar 0,1 pga . Daar hangt een discussie aan vast in termen van kwetsbaarheid. Het kan namelijk zijn dat er monumenten buiten die kring kwetsbaarder zijn van binnen de kring.
- Het zou mooi zijn wanneer de regelingen uit te breiden in de sfeer van verduurzaming, vervolggebruik of herbestemming

- In het geval van een afwerkingskader is het goed wanneer wij eerder met alle partijen aan tafel bijeenkomen.
- Bij de subsidieregeling wordt er soms een ondergrens getrokken bij **€25.000** euro. Met name bij kleine monumentale panden die behoefte hebben aan groot onderhoud of restauratie zou de ondergrens genuanceerder moet worden. Koppel dit aan de grote van het pand.
- Denk na over leningen in plaats van subsidies.

NCG ondersteunt de opmerking met betrekking tot leningen. Dit is op de grachtengordel gebaseerd. Alles wat daar geïnvesteerd wordt, komt in de prijs in de markt tot uitdrukking. In Groningen is dat het tegenovergestelde.

Wanneer monumenten in 'hun kracht worden gezet' zorgen we ervoor dat de onhoudstoestand op orde is. De vraag aan de NEN-commissie is dan of dat niet toereikend is in plaats van versterken.

15. Mededelingen

a. *Voortgang uitvoering door de NCG*

Geen mededelingen

b. *Voortgang versterken*

Geen mededelingen

c. *Verslag Bestuurlijke Stuurgroep 7 december 2017*

Geen opmerkingen

d. *Kennistafel Bouwen en Versterken / weerbaarheid en welzijn*

5.1.2.e (Groninger Dorpen)

Het verslag van 'Bouwen en Versterken' heb ik via de stuurgroepstukken ontvangen en niet naar aanleiding van de bijeenkomst.

De NCG geeft aan dat het beste contact opgenomen kan worden met de organisator van de desbetreffende kennistafel.

c. *Rondvraag en sluiting*

5.1.2.e (MKB / Gasberaad):

In het kader van het Krewerd-plan doen er diverse verhalen de ronde over de kosten.

De NCG geeft aan dat hier momenteel nog geen enkel besluit over genomen is.

5.1.2.e (GBB):

Wat is op dit moment de stand van zaken betreffende de asbestproblematiek?

De NCG meldt dat er een gesprek is gevoerd met minister Ollongren. Er is onder andere gesproken over de asbestproblematiek bij voormalige agrarische bedrijven. Volgende week is er een gesprek met minister Schouten. De NCG hoopt dat er in één keer een afspraak gemaakt kan worden tussen het ministerie van Wonen, ministerie van Binnenlandse zaken en het ministerie van Landbouw om te kijken hoe dit in Groningen aangepakt kan worden.

De voorzitter sluit de vergadering.

Aan
Bestuurlijke stuurgroep

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.1.2 e

@nationaalcoordinator
groningen.nl

Datum

3 juli 2018

Kenmerk

NCG / 18161437

Kopie aan

Bijlage(n)

memo

Verdeelsleutel resterende Lumpsum vergoeding 2018

Besluitpunt

1. Instemmen met de voorgestelde resterende verdeling lumpsum vergoeding 2018 voor gemeenten en provincie

De gemeentes en provincie in het aardbevingsgebied worden jaarlijks gecompenseerd voor de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd voor het aardbevingsdossier. Recent is de lumpsum bijdrage structureel verhoogd van 4 naar 10 mln.

In de stuurgroep van 25 januari 2018 is door de leden van de stuurgroep een verdeelsleutel vastgesteld voor de eerste tranche van 4,1 miljoen euro. Tevens is toen besloten de gemeenten waar versterking aan de orde is te compenseren met een extra uitkering van in totaal ruim 1,8 miljoen euro. Deze extra lumpsum uitkering is gekoppeld aan de extra kosten voor de ruimtelijke component en de sociale impact.

Nu de lumpsum bijdrage is verhoogd naar 10 miljoen euro, dient de verdeling van de resterende 4 miljoen euro vastgesteld te worden.

Verdeelsleutel resterende lumpsum 2018

In 2017 en 2018 heeft de bestuurlijke stuurgroep reeds gekozen voor een verdeelsleutel van de lumpsum gebaseerd op inspecties, uitvoering en een vast bedrag per organisatie. In het kader van continuïteit wordt voorgesteld om de verdeling van de resterende 4 miljoen euro leidend te laten zijn voor de verdeling.

In onderstaande tabel treft u een compleet overzicht van de verdeling van de lumpsum 2018.

	1e traché		2e traché	laatste traché	
Gemeente	Uitbetaald 2018 op verdeling 2017	percentage	Sociaal maatschappelijk	Nog uit te betalen	Totaal
Appingedam	5.1.2.b				
Bedum					
Delfzijl					
De Marne					
Eemsum					
Groningen (stad)					
Midden-Groningen					
Loppersum					
Ten Boer					
Winsum					
Groningen (provincie)					
Totaal	€ 4.123.303	100%	€ 1.867.500	€ 4.009.198	€ 10.000.000

2019 en verder

Voorgesteld wordt om de verdeling van de lumpsum voor 2019 en verder te bepalen op basis van het versterkingsprogramma. Hierover wordt in september meer duidelijkheid verwacht. Een voorstel voor de verdeelsleutel zal tzt aan de leden van de bestuurlijke stuurgroep worden aangeboden.

Beslispunt

Graag vernemen wij of u kunt instemmen met de voorgestelde verdeelsleutel van de resterende lumpsumbijdrage voor 2018.

Van: 5.1.2.e
Verzonden: maandag 16 juli 2018 10:41
Aan: 5.1.2.e
@minfin.nl; 5.1.2.e
@minbzk.nl; 5.1.2.e @minaz.nl
Onderwerp: Agenda en stukken SOG 17 juli 10:00-11:30
Bijlagen: DOMUS-#18166366-v1-Besluitvormend_overleg_Groningen_.docx; zomeracties versterken.docx; Werkzaamheden AoH.docx; Verslag DOMUS-#18162136-v1-Strategisch_overleg_Groningen.docx; DOMUS-#18182951-v1-Agenda_strategisch_overleg_Groningen_17_juli.docx

Allen,

Hierbij de agenda en stukken voor het SOG van morgen.

De lijstjes met werkzaamheden zijn concepten voor intern gebruik.

Groet,

5.1.2.e

Dep. VERTROUWELIJK

5.1.2.e

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

5.1.2.e
@minez.nl

Datum
16 juli 2018

Kenmerk
WJZ / 18166366

Kopie aan
leden Strategisch overleg
Groningen

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Besluitvormend overleg Groningen
Voorzitter	5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd	6 juli 2018, 10.30 uur - 12.00 uur
Locatie	EZK, vergaderzaal 25
Aanwezig	5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e (AZ), 5.1.2.e
Afwezig	(BZK), 5.1.2.e

Vergaderpunten

1. Opening en mededelingen

Dit overleg vindt plaats op de eerste dag van het reces en wordt benut om kort terug te blikken en de opgave voor de recesperiode te bespreken.

2. Terugblik op debatten van donderdag 5 juli

5.1.2.e : Maandag 2 juli is het advies van de Mijnraad uitgekomen, direct aansluitend overleg met de regio. Daar zijn afspraken gemaakt over de aanpak versterken. Die afspraken worden bewust gefaseerd naar buiten gebracht. Eerst de aanpak van de 1.588 woningen daarna (na uitwerking) toekomstvisie en gebiedsontwikkeling.

Na de ontwikkeling ontstond discussie over de vraag of de regio nu zou bijdragen aan versterken. Er is heel bewust voor gekozen om de regio niet direct aan oplossing voor batch 1588 (deels versterking, deels gebiedsontwikkeling) bij te laten dragen. Indirect dragen zij wel bij door geld in toekomstvisie en gebiedsontwikkeling te steken.

De discussie in de regio over de bijdrage aan toekomstvisie en gebiedsontwikkeling moet nog gevoerd worden, daarom op dit punt nu geen communicatie.

Voor de 1.581 woningen is nauwelijks versterking uit veiligheidsoverweging nodig. Er moeten nog afspraken worden gemaakt over de vraag wat hier in het kader van toekomstperspectief en gebiedsontwikkeling gaat gebeuren.

In de zomerperiode wordt een plan gemaakt voor de verdere aanpak. Daarbij moeten nog enkele punten worden uitgewerkt (w/o keuzevrijheid, samenhang met perspectief en governance). Dit wordt afgerond in september. Contacten met regio en NCG worden gelegd om dit komende weken in samenwerking op te pakken.

Komende weken worden de 1500 gebouwen uit het Mijnsraad advies omgezet naar adressen. Hier moet zorgvuldig te werk worden gegaan om verwarring te voorkomen dat de verkeerde adressen worden aangeschreven. Inschatting is dat **het om zo'n 1600 adressen gaat.**

5.1.2.e: hoe wordt omgegaan met gebouwen die in samenhang moeten worden versterkt.

5.1.2.e : Dit wordt aangeduid als de "rafelrand" en wordt besproken met de NAM. Inzet is om hier pragmatisch mee om te gaan. De NCG heeft de informatie op adresniveau. Daarom moet de lijst met adressen in samenwerking tussen NAM en NCG worden opgesteld.

5.1.2.e: Is de inschatting dat eigenaren die een vrijwillige versterking krijgen aangeboden voor een groot deel zullen afzien van maatregelen?

5.1.2.e : Dat ligt erg aan het type gebouw en de partij waar mee wordt gesproken. Eigenaren van historische gebouwen zullen overwegend afzien van **onverplichte maatregelen. Woco's zullen ook eerder een rationele, zakelijke** afweging maken is de verwachting en geen maatregelen laten treffen die voor de veiligheid niet nodig zijn.

De 1.588 adressen worden in ieder geval versterkt conform de opgestelde versterkingsadviezen (NPR2015). Deels uit hoofde van veiligheid , deels via gebiedsontwikkeling.

5.1.2.e: Wanneer liggen er uitgewerkte inschattingen van de kosten van de operatie?

5.1.2.e : Dit liggen er na de zomer.

5.1.2.e: Die cijfers moeten er tijdig zijn voor de juni-nota.

5.1.2.e : Om de cijfers meer betrouwbaar te maken moet ook een betere inschatting beschikbaar zijn hoeveel eigenaren afzien van versterken of kiezen voor de lichtere variant. De eigenaar kiest en niet de bewoner. Dit is relevant omdat $\frac{3}{4}$ van de gebouwen in 1.588 eigendom van corporaties zijn.

5.1.2.e : Voor batch 1.588 worden hele wijken opnieuw opgebouwd. Een deel daarvan uit aansprakelijkheid en dus op kosten NAM. In Appingedam en Delfzijl zijn grote delen bezit van de woningbouwcorporaties. Daar wordt vanuit het Rijk meegedacht over toekomstbestendig bouwen. BZK gaat het gesprek aan over redelijke stadsvernieuwing die mee kunnen lopen in het kader van stadsvernieuwing. Hier kan ook een bijdrage van de regio een rol spelen.

5.1.2.e : Is er voldoende capaciteit beschikbaar in de zomer voor al deze acties?

5.1.2.e : Dit wordt nu uitgezocht met EZK, BZK, NCG en de regio. Een groot deel gaat over uitvoering, wat door NCG moet worden uitgewerkt. Er zijn nu politieke toezeggingen gedaan. In de recesperiode moet dit worden uitgewerkt in concrete plannen en maatregelen.

Het is duidelijk dat we voorzichtig moeten zijn met het wekken van verwachtingen die we niet kunnen waarmaken. We gaan onze uiterste best doen om de doelen te halen en blijven transparant over wat in de beperkte tijd haalbaar is. Het proces moet wel zorgvuldig verlopen.

5.1.2.e : Wanneer is er een stabiel financieel plaatje? Als we dit weten moeten we ook uitwerken hoe we het geld voor de batches uit gaan zetten bij de decentrale overheden/ woningbouwcorporaties. Hierover schakelen met FIN.

5.1.2.e : Is al bekend hoe de batches worden aangepakt? Dat is bepalend voor de wijze waarop het geld wordt weggezet.

5.1.2.e : Dat wordt nu uitgewerkt maar het geld zal hoe dan ook (via de gemeentes) naar de woningbouwcorporaties moeten. BZK/ FIN pakken op hoe de bijdragen aan de lopende batches worden uitgekeerd.

3. Wetsvoorstel schade.

5.1.2.e : het wetsvoorstel voor schade is nu in consultatie en gaat onder meer een wettelijke basis vormen voor de huidige praktijk met de TCMG.

Er wordt ook een advies uitgevraagd over schadevergoeding voor de waardedaling van woningen in het gebied. Deze vraag wordt uitgezet bij een commissie van drie experts onder leiding van Hammerstein. Dit advies komt mogelijk in oktober. Na verwerken consultatiereacties komt het wetsvoorstel in september in de MR.

4. Akkoord op hoofdlijnen

5.1.2.e : Sinds het vorige besluitvormend overleg is het akkoord op hoofdlijnen (AOH) gesloten en zijn er inmiddels 3 debatten aan gewijd. Er is nog veel uitwerking nodig daarnaast is discussie met Shell ontstaan of het wetsvoorstel schade wel in lijn met het AOH is.

In de Kamer was veel onduidelijkheid over de wijze waarop het budgetrecht werkt bij dit soort overeenkomen. Inmiddels is duidelijk dat de minister het akkoord sluit en dat de Kamer achteraf kan goedkeuren door de begroting aan te nemen.

Er is een brief gestuurd aan de Kamer met de geïsoleerde effecten van de deal op het budget. Er is nog een brief toegezegd rond prinsjesdag met de langjarige effecten van de deal.

Naar aanleiding van de discussie met SHELL over de verhouding tussen het wetsvoorstel schade en het AOH is advies gevraagd aan drie deskundigen onder

leiding van Hammerstein. Dit advies wordt nog in de consultatietermijn van het wetsvoorstel schade uitgebracht.

Het AOH wordt uitgewerkt in twee uitwerkingsovereenkomsten. Een over een toekomstige opdrachtenregeling. Hieronder valt ook het intrekken van de huidige meeropbrengstenregeling. Daarnaast wordt een uitwerkingsovereenkomst gesloten over de garanties.

De uitwerkingsovereenkomsten moeten 25 september gereed zijn, zoals overeengekomen in het AOH.

5.1.2.e : Er wordt een schema opgesteld hoe de uitwerkingsovereenkomsten kunnen worden gesloten voor 25 september.

De Kamer wil geïnformeerd worden over de uitwerkingsovereenkomsten. De brief daarover zal rond Prinsjesdag uitgaan.

5.1.2.e : Er komt ook nog een technische briefing.

5.1.2.e : Ook die pas nadat de uitwerkingsovereenkomsten gereed zijn zodat het totaalplaatje kan worden aangeboden.

5.1.2.e : Dan is ook het kostenplaatje stabiel.

5.1.2.e : Bepaalde onzekerheden blijven (zoals het risico op afwijking van het basispad gaswinning en de werkelijke kosten versterking).

5.1.2.e : In dit verband is het ook goed om de motie Nijboer te benoemen waarin is gevraagd om de kosten en opbrengsten van/uit Groningen onder één artikel in de begroting op te nemen.

De Minister heeft de voorkeur uitgesproken om daarbij wel een uitsplitsing te maken tussen de grote en kleine velden.

5.1.2.e : Dat is lastig want de inkomsten komen per bedrijf binnen en niet per veld. Er wordt nog gezocht naar een modus die optimaal inzicht geeft in situatie Groningen, zonder dat informatie per veld naar buiten komt.

5. Wetsvoorstel niet meer dan nodig en winningsbesluit

5.1.2.a : Het wetsvoorstel is donderdag 5 juli aangenomen na een derde termijn in de Kamer. Er zijn enkele amendementen aangenomen maar die waren ondersteuning van beleid.

Nog noemenswaardig is het amendement Van der Lee waarin de wettelijke taak van GTS nader wordt aangescherpt. Hierdoor wordt duidelijk dat zij de opdracht hebben om de stikstofkraan maximaal open te zetten om zo de winning te beperken.

Het wetsvoorstel wordt vandaag aangeboden bij de Eerste Kamer zodat het dinsdag op de laatste procedurevergadering kan worden besproken. Behandeling valt na het reces, mogelijk al wel duidelijkheid over de datum schriftelijke inbreng. Met medewerking van EK moet het mogelijk zijn om half september, dus kort voor deadline besluit, de wet aangenomen te krijgen.

Het winningsbesluit wordt voorbereid op basis van de nieuwe en oude wet, voor de zekerheid. De nieuwe grondslag is noodzakelijk om daadwerkelijk op minimale winning te kunnen sturen op basis van operationeel plan van NAM. Dit geeft ook nieuwe rollen. NAM stelt nu vragen over operationele zaken aan het ministerie. Ze zijn wel bereid om daarover te informeren maar het is duidelijk dat in het nieuwe regime verantwoordelijkheden verschuiven.

Voor de interdepartementale afstemming van het winningsbesluit zijn maatwerkafspraken nodig. **5.1.2.e** zal hierover schakelen met AZ.

5.1.2.e: Het wordt belangrijk om de MR gestructureerd mee te nemen in het besluit. Nu soms wrevel over de grote besluiten die onder hoge tijdsdruk moeten worden genomen.

5.1.2.e: Er worden lijntjes gelegd vanuit de TK naar de EK om spoedige behandeling te bespoedigen. Dit vergt ook inzet van de minister en de PA. Voor een tijdige behandeling is welwillendheid bij de Eerste Kamer nodig.

5.1.2.e: Het is goed om te beseffen dat het nog geen gelopen race is. De meerderheid in de Tweede Kamer was heel dun. De kritiek ziet mede op wetgevingskwaliteit dus daar zal de Eerste Kamer zich ook druk om maken.

6. Vervolg BOG in de recesperiode

5.1.2.e: Gelet op de vele processen die in de zomer doorlopen lijkt het verstandig om ook in de zomerperiode bij elkaar te komen. Het voorstel is om nog twee keer een Besluitvormend overleg te plannen; rond 1 augustus en 1 september. Daarnaast lopen ook de parallelle contacten over uitwerken AOH, versterken en winningsbesluit door.

5.1.2.e: Ook het verzoek om spoedig de stuurgroep voor de uitwerking AOH te plannen.

7. Rondvraag

5.1.2.e: Het verzoek om in de komende periode maximaal in te zetten op transparantie van de financiële effecten. Iedere onduidelijkheid op dit punt roept weerstand op bij de Kamer.

Bij het uitwerken van het AOH is het van belang om korte lijnen te houden tussen EZK en FIN. Als het mogelijk is graag volgende week nog een aftrap om te inventariseren wat de komende weken wordt uitgewerkt.

5.1.2.e: In september/oktober wordt een gesprek tussen de regio en een brede delegatie van het kabinet gepland. Meer nadrukkelijke rol voor BZK maar ook betrokkenheid OCW (monumenten en scholen) en mogelijk IenW (infra). Voor dit overleg is noodzakelijk dat duidelijkheid is over de omvang van de versterkingsoperatie en de kosten. Ook inzicht in de voortgang sinds 2 juli.

5.1.2.e: Dit overzicht graag agenderen voor het Besluitvormend overleg dat gepland wordt rond 1 september.

Verder is het goed om op te merken dat het nationaal programma voor de toekomst van Groningen uiteenvalt in een deel stadsvernieuwing (in samenhang met versterken) en een deel economische structuurverbeteringen. De bijpassende governance voor deze twee delen zijn heel verschillend.

5.1.2.e schakelt over deze punten met **5.1.2.e** / **5.1.2.e**.

5.1.2.e: Goed om te weten dat **5.1.2.e** nu in de regio is om te praten over zorgen over de stikstoffabriek. Met name vanuit het waterschap komen nu zorgen dat dijkversterkingen nodig zouden zijn voor de stikstoffabriek. Dit mag niet ten koste gaan van de snelheid van de bouw van de fabriek.

8. Sluiting

Bestuurlijk / algemeen

Onderwerp	Actie	Wie	Planning/deadline	Stand van zaken
Verslag 2 juli	Verspreiden (zonder tabel) aan NCG en MO's	5.1.2.e	Week 9 juli	
	Overzicht maken van alle acties nav 2 juli	5.1.2.e	Week 9 juli	
	Afstemmen acties met regio/NCG/BZK	5.1.2.e	Week 9 juli	
Bestuurlijke overleggen	BWO eind september over toekomstvisie	5.1.2.e	Voorlopig 28 september, 5 oktober achter de hand	5.1.2.e maakt rondje langs departementen
	Bestuurlijk overleg half september met besluitvorming over oa actieplan 1600 woningen, schade (PM)	Normale samenstelling	Half september	
	(Informeel) bestuurlijk overleg rond 1 september over toekomstperspectief, stand van zaken versterken, schade. Net ophalen	MEZK, MBZK, Paas, Hiemstra (beperkte setting)	Eind augustus/begin september	
BOG	Hoogambtelijk overleg Groningen boven/ondergronds	Alle relevante departementen	regulier	
Hoogambtelijk overleg rijksbreed/regio	Voorbereidend overleg tbv BWO (agenda, aanwezigen, inhoud etc)	Alle BWO-departementen	Half september	Eventueel combineren met BOG
Regulier overleg EZK, regio en NCG	Tweewekelijkse (telefonische) afspraak over hoofdlijnen aansturing NCG	5.1.2.e (organisatie 5.1.2.e)		
Operationeel overleg NCG/rijk/regio	Wekelijks overleg over aansturing NCG	5.1.2.e regio		
Afstemmingsoverleg rijk/regio	Wekelijks overleg	5.1.2.e	wekelijks	Inrichting bespreekt 5.1.2.e woensdag 11 juli
Overleg Rijk	Maandelijks hoogambtelijk overleg EZK/BZK/OCW	5.1.2.e		

Acties in voorbereiding op BO en BWO in september (stand van zaken 26 August 2022)

Versterken

Onderwerp	Actie	Wie	Planning/ deadline	Stand van zaken
Overzicht gebouwen	Compleet overzicht van gebouwen op adresniveau met fase van inspectie, engineering, versterking dan wel risicoanalyse (incl. heft in eigen hand, zorg etc)	NCG		Uitvoering loopt per categorie, zie hieronder
Aanpak versterken algemeen	Kader voor versterken vaststellen (incl. volgorde)	EZK/NCG	september	
	Aanpak maken om versnelling te realiseren	NCG		
	Uitwerken plus op versterken	EZK	september	
	Uitwerken compensatie voor afzien van versterken	EZK	september	
	Financieel overzicht updaten waarin ook de plus op versterken verwerkt wordt.	EZK	augustus	
	Evt. aanvullende maatregelen mho veiligheidsbeleving	PM		
Ca 1600 meest onveilige adressen Mijnraad	Gedetailleerde doorvertaling naar adressen: 600 binnen batches, 1000 daarbuiten	NCG	september	
	Plan van aanpak maken uitvoering versterken 1600 adressen	Rijk/regio/NCG	2 ^e helft 2018	I
7000 risicovolle woningen / 5700 gebouwen obv conservatieve norm (P90)	Plan van aanpak risicogericht inspecteren	NCG		
	Check op gehanteerde model (fouten eruit)	NCG/Rijk		
	Systeemvalidatie van het model	NCG/Rijk		
1467 (1700 adressen)	Indien bewoner bezwaar heeft niet doorzetten.	NCG		
	Brief aan bewoners over keuze niet doorzetten?			
1588	Brief bewoners over besluit	NCG	Half juli	
	a. Identificeren meest risicovolle (<P50) obv financiering NAM	NCG	september	Vallen onder de 1600 woningen

Acties in voorbereiding op BO en BWO in september (stand van zaken 26 August 2022)

	b. Identificeren keuzewoningen (< P90) obv financiering NAM	NCG	September	Vallen onder de 7000 woningen
	c. Financiering rest 1588 afhechten (785 adressen) incl check 265k	BZK		
	Organiseren dialoog met bewoners ivm keuzewoningen en rest 1588	NCG	Vanaf september	
	Brief bewoners over individuele situatie en vervolg	NCG	September	
1581	a. Identificeren meest risicovolle (<P50) woningen obv financiering NAM	NCG		Vallen onder de 1600 woningen
	b. Identificatie keuzewoningen (< P90) obv financiering NAM	NCG		Vallen onder de 7000 woningen
	Aanpak uitwerken keuze risicoanalyse obv de NPR 2018 voor overige 85% (lichte toetsing)	NCG		
	Brieven aan bewoners over individuele situatie en vervolg	NCG	september	
Technische briefing Mijnraad	Organisatie Mijnraad voor vragen regio/MO's	Vincent		Wordt gepland
Governance	Aanpak van privaat naar publiek in kaart brengen	EZK	2e helft 2018	

Toekomstperspectief

Onderwerp	Actie	Wie	Planning/deadline	Stand van zaken
Vorbereiding BWO	Uitwerken/afronden voorstel 3 transitieparen tbv BWO	regio	September in BWO	
	Schakelen met ETM over kansrijke propositie Wind op Zee en Waterstofeconomie	EZK	september	
	Concretisering middelen voor stadvernieuwingaanpak	Regio/BZK	september	
	Onderzoeken garantieregeling	Regio	september	
	Lijst met bestedingen 2018 vaststellen	Regio/rijk	September	
	Opstellen document voor ondertekening BWO	Rijk/regio	september	
Projectbureau	Inrichten (tijdelijk) projectorganisatie voor identificeren en aanpak beoordelen projecten en bestedingen vanaf 2019	Regio ism rijk	september	

Acties in voorbereiding op BO en BWO in september (stand van zaken 26 August 2022)

Governance	Model nationaal programma ontwikkelen	Regio/rijk	Februari 2019	
Inhoud toekomstperspectief	Afronding document incl ateliers en consultaties	regio	Februari 2019	

Schade

Onderwerp	Actie	Wie	Planning/deadline	Stand van zaken
Oude gevallen	Partijen informeren verloop afhandeling 6.199 oude schademeldingen	Provincie en EZK	september	
Nieuwe schademeldingen (TCMG)	Versnelling schadeafhandeling, kamer informeren	EZK (systeem-verantwoordelijk)	september	
Waardedaling	Commissie van wijzen instellen en model ontwikkelen	EZK	najaar	
Wetsvoorstel	Ontwikkelen, consulteren, RvS advies en ter behandeling aan TK en EK voorleggen	EZK	Medio 2019	Consultatie loopt tot en met 14 augustus

Werkzaamheden AoH
JE20180713

- TK Briefing (deels vertrouwelijk). Daarvoor nodig om (deels) vertrouwelijk dossier te maken. Briefing moet plaatsvinden voorafgaand aan Prinsjesdag.
- Begroting: Inzicht in de budgettaire consequenties van de deal. Een apart begrotingsartikel is toegezegd.
- Garantie-overeenkomsten opstellen: voor 25/9.
- Uitwerking 6.1 en 6.2 AoH: vervangende overeenkomst met terugwerkende kracht. Afsluiten voor 25/9. Verder aanpassen concessie (publicatie voor 25/9) en voorbereiden wijziging Mijnbouwwet (overgangsrecht). Deze wijziging van de Mijnbouwwet zou na consultatie begin september ingevoegd kunnen worden in het wetsvoorstel m.b.t. schade
- Advies Hammerstein inzake aansprakelijkheid: extern advies in hoeverre de het wetsvoorstel Instituut Mijnbouwschade Groningen invulling geeft aan de bepalingen uit het AoH over aansprakelijkheid.

Dep. VERTROUWELIJK

5.1.2.e

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

5.1.2.e

@minez.nl

Datum

4 juli 2018

Kenmerk

WJZ / 18162136

Kopie aan

Bijlage(n)

verslag

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen
Voorzitter	5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd	3 juli 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	Vergaderzaal 22
Aanwezig	5.1.2.e
Afwezig	5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e (FIN), 5.1.2.e (AZ)

Vergaderpunten

1. Opening en mededelingen

5.1.2.e opent met de mededeling dat het overleg in een hectische week valt. Gelijktijdig met dit overleg is de extra ingelaste ministerraad daarom is een deel van de genodigden niet aanwezig. Het overleg wordt gebruikt om de stand van zaken door te nemen.

2. Terugblik deal olies en behandeling wetsvoorstel

5.1.2.e : De laatste weken voor de ondertekening van het akkoord op hoofdlijnen zijn gebruikt voor interne afstemming en afstemming met Financiën. Het akkoord kwam vlak voor het debat over het wetsvoorstel nooit meer dan nodig naar buiten. Daardoor heeft de Kamer het akkoord nadrukkelijk betrokken bij het wetsvoorstel. Tijdens het debat was veel aandacht voor de bijdrage van 500 miljoen aan Groningen en de gevolgen hiervoor voor de Rijksbegroting.

De aanvullende bijdrage van de NAM loopt mee in de kostenverdeling tussen Staat en de aandeelhouders van de NAM. In de nieuwe afspraken betaalt de Staat 73% van de kosten dus ook een deel van de bijdrage aan Groningen. Dit was bekend en verwerkt in de financiële plaat maar kwam blijkbaar als een verrassing voor de Kamer.

Tijdens het debat ontstond ook onduidelijkheid over het betaalmoment van oude schades. De indruk is ontstaan dat de oude schadegevallen meelopen in de nieuwe afspraken over kosten en winst. Dit ligt echter genuanceerder, de NAM heeft al voorzieningen getroffen voor het grootste deel van de oude schades. Die

voorzieningen zijn al onder de oude afspraken (dus tegen 63% voor het Rijk) verwerkt in de kosten/ winst deling. Dit wordt nader uitgewerkt in een Kamerbrief die nog vandaag uitgaat en kan worden betrokken bij het debat komende donderdag.

Er is ook een brief toegezegd over aansprakelijkheid. Ook deze brief gaat vandaag uit. Naar aanleiding van de brieven wordt besloten of er nog een derde termijn komt voor de behandeling van het wetsvoorstel nooit meer dan nodig [inmiddels is beslist dat deze derde termijn er komt, aansluitend op het debat van donderdag, 5.1.2.e].

De discussie met de Kamer heeft weer vragen opgeroepen bij Shell. Het wetsvoorstel schade is vandaag ter consultatie gegaan. Shell twijfelt of dit wetsvoorstel in lijn is met het akkoord op hoofdlijnen. Er wordt een expert opinion gevraagd aan de landsadvocaat en Hammerstein of wet en akkoord in lijn zijn. Dit expert opinion wordt uitgevoerd tijdens de consultatieperiode. Als daar uit komt dat akkoord en wetsvoorstel niet in lijn zijn kan dit opnieuw voor discussie met de olies zorgen.

5.1.2.e : Hammerstein wordt ook benaderd voor een rol in de commissie die gaat adviseren over de waardedaling van woningen in het aardbevingsgebied. Gaat het een probleem opleveren als hij voor meerdere dossiers wordt gevraagd?

5.1.2.e : Goede vraag. Bepalend is de beeldvorming die ontstaat als een expert op het ene dossier een advies geeft wat al dan niet goed valt in de regio. Ik zal dit bespreken met **5.1.2.e**.

[inschatting **5.1.2.e** is dat dit geen probleem oplevert, **5.1.2.e**

Er vindt contact plaats tussen Minister en NAM of de afspraken met de regio passen in het akkoord op hoofdlijnen. NAM heeft bevestigd dat zij P90-woningen als onderdeel van de aansprakelijkheid te zien. Deze woningen zullen tegen de meest actuele norm (NPR2018) worden versterkt.

Als het goed is, is voor batch 1.588 afgesproken dat de P90 woningen tegen het beschikbare versterkingsadvies (NPR2015) worden versterkt op kosten NAM.

3. Inhoud adviezen SODM en Mijnraad en uitkomst bestuurlijk overleg 2 juli

De gesprekken met de regio, volgens op het advies van de Mijnraad, zijn goed verlopen. De regionale partijen stelden zich constructief op. Het advies van de Mijnraad, de betrokkenheid van BZK en de bereidheid van het Rijk om bij te dragen maakten dat het verschil veel kleiner was dan voorgaande overleggen.

Er is een principe akkoord bereikt. Dit wordt gelijktijdig met dit overleg in de ingelaste MR besproken en wordt daarna naar buiten gebracht.

Voor batch 1.588 worden de P90-woningen versterkt tegen de oude norm (NPR2015). Er wordt zo snel mogelijk gewerkt naar een NPR2018 die voor alle overige woningen gebruikt kan worden.

In de brief die na de ingelaste MR uit zal gaan wordt aangegeven dat Rijk, provincie en woningbouwcorporaties gezamenlijk de financiering voor 1.588 oppakken. Details over de bijdrage van de provincie gaan niet naar buiten omdat hierover nog besluitvorming in PS moet volgen.

4. Voorbereiden debat 5 juli

Het debat wordt door Groningen Bovengronds voorbereid door **5.1.2.e** en **5.1.2.e**.

Vanuit E&O zullen **5.1.2.e** en **5.1.2.e** aanwezig zijn.

Vanuit WJZ **5.1.2.e**, **5.1.2.e**, **5.1.2.e** en **5.1.2.e**.

5.1.2.e volgt het debat op afstand en is bereikbaar.

5. Rondvraag en sluiting

5.1.2.e vraagt of het dossier voor het debat nog naar haar kan worden gestuurd.

5.1.2.e geeft aan dat het dossier grotendeels af is, de lijn voor versterking wordt nu gemaakt aan de hand van de uitkomst van de gesprekken met de regio.

Dep. VERTROUWELIJK

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Behandeld door

5.1.2.e

@minez.nl

Datum

16 juli 2018

Kenmerk

WJZ / 18182951

Bijlage(n)

- Verslag SOG 3 juli
- Verslag BOG 6 juli
- Overzicht werkzaamheden in reces winningsbesluit (volgt)
- Overzicht werkzaamheden in reces u twerken AOH
- Overzicht werkzaamheden in reces versterken

agenda

Omschrijving	Strategisch overleg Groningen
Voorzitter	5.1.2.e
Notulist	5.1.2.e
Vergaderdatum en -tijd	17 juli 2018, 10.00 uur - 11.30 uur
Locatie	Vergaderzaal 51

Vergaderpunten

1. Opening en vaststellen verslag 3 juli
2. Planning recesperiode winningsbesluit
3. Planning recesperiode uitwerken AOH
4. Planning recesperiode versterking
5. Besluitvormend overleg op 20 juli
6. Rondvraag en sluiting

Van: 5.1.2.e
Verzonden: donderdag 19 juli 2018 08:08
Aan: 5.1.2.e
Onderwerp: Fwd: Voortgang uitvoering mijnraadadvies
Bijlagen: Agenda 19 juli 2018 - v05.pdf; ATT00001.htm; Bijlage 1. Memo 5.1.2.e .pdf; ATT00002.htm; Bijlage 2. Toelichting HRA-methodiek (inclusief reactie NAM).pdf; ATT00003.htm; Bijlage 3. Verslag ministers regio 020718 DEF.pdf; ATT00004.htm; Bijlage 4. Plan van aanpak uitvoering Mijnraadadvies (inclusief opmerkingen EZK, provincie).pdf; ATT00005.htm; Bijlage 5. Benodigde besluitvorming uitvoering.pdf; ATT00006.htm; Bijlage 5a. Tabel 1 Overzicht zorgpanden batches v3.pdf; ATT00007.htm; Bijlage 5b. Tabel 2 Voorlopige_begroting_zorg_v4.pdf; ATT00008.htm

5.1.2.e

Ik zie al deze stukken niet in lbabs bij de vergadering van vandaag staan.

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 5.1.2.e @nationaalcoördinatorgroningen.nl>
Datum: 18 juli 2018 om 14:29:09 CEST
Aan: " 5.1.2.e @minez.nl>, 5.1.2.e @midden-groningen.nl>, 5.1.2.e @provinciegroningen.nl>, 5.1.2.e @nationaalcoördinatorgroningen.nl>, 5.1.2.e @nationaalcoördinatorgroningen.nl>
Kopie: 5.1.2.e @nationaalcoördinatorgroningen.nl>, 5.1.2.e @nationaalcoördinatorgroningen.nl>, " 5.1.2.e @nationaalcoördinatorgroningen.nl>, 5.1.2.e @provinciegroningen.nl>, 5.1.2.e @minez.nl>
Onderwerp: Antw.:^[FSI] Voortgang uitvoering mijnraadadvies^[PDI]

Beste allen,

Bijgevoegd vinden jullie de definitieve agenda en bijbehorende stukken voor het overleg van morgenochtend in Zwolle.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Nationaal Coördinator Groningen
 Paterswoldseweg 1 | 9726 BA Groningen
 Postbus 3006 | 9701 DA Groningen

T 5.1.2.e
5.1.2.e [@nationaalcoordinatorgroningen.nl](mailto:5.1.2.e@nationaalcoordinatorgroningen.nl)
www.nationaalcoordinatorgroningen.nl

De NCG is een samenwerking van twaalf Groninger gemeenten, provincie Groningen en Rijk.

Legitimeren:

Vanaf heden hebben wij ons te houden aan de legitimatieplicht. Wij vragen u daarom bij uw bezoek aan ons kantoor aan de Paterswoldseweg, uw rijbewijs, ID kaart of paspoort te tonen aan de receptioniste.

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Behandeld door

5.12.e

@nationaalcoordinator
groningen.nl

Datum

18 juli 2018

Kenmerk

NCG / 18178308

Bijlage(n)

agenda

Omschrijving	Voortgang uitvoering Mijnraadadvies
Voorzitter	5.12.e
Notulist	5.12.e
Vergaderdatum en -tijd	19 juli 2018, 09.30 uur - 12.30 uur
Locatie	Hotel Wientjes, Stationsweg 7, Zwolle

Vergaderpunten

1. Opening
2. Mededelingen
3. Versterking: opvolging advies Mijnraad
 - a. Terugkoppeling werksessie data-analyse 11 juli 2018
Bijlage 1: Memo 5.12.e (ter informatie)
Bijlage 2: Toelichting HRA-methodiek (ter informatie)
 - b. Plan van aanpak uitvoering Mijnraadadvies
 - Uitgangspunten
 - Op te leveren producten t/m september (incl. haalbaarheid en prioritering)
 - Randvoorwaarden
 - Projectstructuur
 - Afstemming en besluitvormingsstructuur
 - Betrokkenheid maatschappelijke organisaties
 - Informatievoorziening MS en BS*Bijlage 3: Verslag ministers regio 020718 DEF (ter informatie)*
Bijlage 4: Plan van aanpak uitvoering Mijnraadadvies (ter besluitvorming)
4. Versterking: stand van zaken uitvoering 1.467, 1.588 en 1.581
 - a. Benodigde besluitvorming uitvoering
Bijlage 5: Benodigde besluitvorming uitvoering (ter besluitvorming)
5. Rondvraag
 - a. Delen verslag bestuurlijk overleg 02-07 met BS en MS
6. Sluiting

Università degli Studi di Napoli Federico II
Dipartimento di Strutture per l'Ingegneria e l'Architettura
Via Claudio, 21
80125 Napoli
Tel 081/7683336 - Fax 081/7683332

9b

Naples, Italy – June 27th 2018

Subject: comment on research question KEM-20

To: whom may it concern

Please find below my comments to the questions posed in KEM-20. I hope they can help in proceeding further with it.

1. Can currently applied seismic impact assessment models used by NAM, and NPR be aligned or harmonized, improved based on a critically review checking amongst others the possibility of an accumulation safety risk factors in the underlying models.

Comment: the differences between NPR 9998 (2015) and NAM (van Elk et al., 2017) risk analysis are mainly three: (1) the former one is a building code, while the latter is a probabilistic risk analysis; (2) the second is that the outcome of NAM includes models to evaluate personal consequences NPR stays at the structural level with code-based structural assumptions; (3) NAM risk analysis is at a large-scale NPR target individual structures. In the following, these issues are briefly deepened.

1. Risk analysis versus code.

The risk analysis performed by NAM provides the annual rate (numerically similar to the annual probability if the rate is small enough) of observing a specific consequence (e.g., the *individual risk* or IR). This, in the *performance-based earthquake engineering* (Cornell & Krawinkler, 2000) approach, is obtained discretizing the domain of the ground motion intensity (e.g., the *peak ground acceleration* or PGA) in a number of values. For each value, its rate of exceedance at the site (i.e., the *seismic hazard*) is

multiplied by the probability that the considered consequences are observed in the system of interest; i.e., the structural *seismic fragility* (Crowley, Polidoro, Pinho, & Van Elk, 2017). Summing up these multiplications for all the considered intensity values yields the sought result (i.e., the risk). On the other hand, the NPR, as well as other seismic codes worldwide, do not aim at evaluating the seismic risk, they aim at warranting structural safety by design (of new structures or by retrofitting). Although the safety goal can be expressed in the same terms of the risk analysis (e.g., IR), the code does not directly verify that it is achieved, instead it considers a structure to satisfy the code if it performs as expected (i.e., does not violate the *design limit-state*) against specified seismic action, indirectly related to seismic hazard. In fact, the safety check in the code is not expressed in terms of a risk metric, but in terms of the design seismic demand on the structure that should be lower than the design seismic structural capacity; i.e., it replaces a probabilistic safety measure with a deterministic one. It has been shown elsewhere (Iervolino, Spillatura, & Bazzurro, 2017), that this approach does not allow to control the risk of the structure being designed.

2. *Code-based modelling assumptions.*

Because the code aims at warranting the seismic structural safety via a simplified deterministic-format check that only considers one (or a few) ground motion scenarios and one (or a few) structural performances (limit-states) it necessarily relies on a series of conventional and/or conservative assumptions. For example, the design values of the material characteristics are not the best guesses, they are instead lower percentiles of the material property distributions; this generally applies to all the factors intervening in the design procedure. Conversely, in risk analysis (such as that of NAM) conservative and non-conservative assumptions are to be avoided as much as possible, so as not to bias the evaluation of the risk and then of the decisions that are taken on the basis of the risk analysis. Moreover, the outcome of the NPR is at the structural level, and the models to pass from structural performance to the IR are not dealt with.

3. *Class-scale approach vs individual building design.*

The NPR refer to individual buildings with a structure-specific building design, therefore the analysis carried out in the NPR framework are at the level of detail of a known, well-identified and described, structural model. This is essential for design because structures are, in general, unique piece of work poorly standardized. On the other hand, the risk

analysis carried out by NAM target risk in a very large area where many tens of thousands of structures are present. As such, it was necessary to grossly group the structures in building classes; i.e., grouped of buildings with relatively similar characteristics such that they can be analyzed with a single model, possibly accounting for building-to-building variations of characteristics; e.g., Iervolino, Manfredi, Polese, Verderame, & Fabbrocino, 2007. The result of this analysis may give an indication of the risk the class of buildings is exposed to. However, the risk evaluated via this class-scale approach lacks the level of detail and information to obtain a structure-specific risk measure; i.e., the risk of a building within the class can deviate significantly from that of the class and it is not straightforward, if not impossible, to retrieve it in the NAM analysis.

In summary, although the NAM and NPR approaches both target seismic structural safety, the latter aims at design and/or retrofit of individual structures, while the former aims at the risk analysis of large population of existing buildings. This fundamental difference results in different modelling assumptions and level of detail such that the results of the design for a specific building cannot be directly put in correspondence to the results of the NAM analysis and vice-versa.

2. Are the norms used for seismic risks and vibration hindrance (railway, pile installation, etc.) comparable, what are the best practices in modelling and can this be further harmonised and simplified in The Netherlands? What can be learned by the building sector?

Comment: the state-of-the-art of earthquake-resistant design is determined by the nature of the seismic action, that is ground shaking, and the current degree of knowledge for its predictability for a specific site; i.e., probabilistic seismic hazard analysis (Cornell, 1968). Indeed, at its very beginning NPR determine the design action in terms of ground acceleration corresponding to a specific *return period* of exceedance (i.e., the average number of years between events able to cause the shaking level in question, at the site in question). This way of describing the phenomenon of interest is peculiar of natural hazards. An alignment of safety targets for other type of structures and infrastructures (also exposed to other risks) is directly possible if the actions of interest are subjected to the same type of probabilistic representation; this is less straightforward for spatially-distributed infrastructures, even if the seismic risk is considered (Esposito et al., 2015). Moreover, the structural/system performance (i.e., the tolerable level of

adverse consequence one should avoid in terms of design) should also be comparable. In other words, models should be available to make sure design warrant the safety in terms of the same metric. In more general terms, the way to compare different risks for different structures/systems is to express them in terms of expected loss, which is a common metric for all cases (e.g., Porter, Beck, & Shaikhutdinov, 2004). Although, in principle, the expected loss can be computed for all structures/systems, unless the safety representation and modelling are unified, it is hard to make sure different design warrant uniform risk levels.

In summary, the answer to the question is *yes*, but only in principle for most of the cases, at least so far. To be carried out, it requires major efforts in the long term.

References

- Cornell, C. A. (1968). Engineering seismic risk analysis. *Bulletin of the Seismological Society of America*.
- Cornell, C. A., & Krawinkler, H. (2000). Progress and Challenges in Seismic Performance Assessment. *PEER Center News*.
- Crowley, H., Polidoro, B., Pinho, R., & Van Elk, J. (2017). Framework for developing fragility and consequence models for local personal risk. *Earthquake Spectra*.
- Esposito, S., Iervolino, I., d'Onofrio, A., Santo, A., Cavalieri, F., & Franchin, P. (2015). Simulation-Based Seismic Risk Assessment of Gas Distribution Networks. *Computer-Aided Civil and Infrastructure Engineering*.
- Iervolino, I., Manfredi, G., Polese, M., Verderame, G. M., & Fabbrocino, G. (2007). Seismic risk of R.C. building classes. *Engineering Structures*.
- Iervolino, I., Spillatura, A., & Bazzurro, P. (2017). RINTC PROJECT - ASSESSING THE (IMPLICIT) SEISMIC RISK OF CODE-CONFORMING STRUCTURES IN ITALY. In *Proceedings of the 6th International Conference on Computational Methods in Structural Dynamics and Earthquake Engineering (COMPDYN 2015)*.
- Porter, K. A., Beck, J. L., & Shaikhutdinov, R. (2004). Simplified estimation of economic seismic risk for buildings. *Earthquake Spectra*. <https://doi.org/10.1193/1.1809129>
- van Elk, J., Doornhof, D., Bommer, J. J., Bourne, S. J., Oates, S. J., Pinho, R., & Crowley, H. (2017). Hazard and risk assessments for induced seismicity in Groningen. *Netherlands Journal of Geosciences*.

I hope this can help and I'd be happy to provide any further clarification if needed.

5.1.2.e

5.1.2.e

Dipartimento di Strutture per l'Ingegneria e l'Architettura
Università degli Studi di Napoli Federico II
Via Claudio 21, 80125 Naples - Italy
Tel: + 5.1.2.e , Fax: + 5.1.2.e

1. Overeenstemming op methodiek

a) NAM geeft uitleg over de HRA

Individueel risico

De HRA is een probabilistische benadering. Om te toetsen aan de veiligheidsnorm moet het individuele veiligheidsrisico berekend worden. Voor deze berekening maakt de NAM gebruik van een 'modellentrein' (o.a. het geologisch model, het seismologisch model en het model voor de kwetsbaarheid van gebouwen bij verschillende grondtrillingen). Hiermee kan bepaald worden wat het individuele risico is. Door dit te vergelijken met de veiligheidsnorm 10^{-5} , kan kun je bepalen of het individu in dat pand veilig is.

Onzekerheden en bandbreedte

Om te komen tot een zo goed mogelijke inschatting van de risico's bij het gebruik van een probabilistische aanpak, is het belangrijk dat alle onzekerheden met een realistische bandbreedte worden meegenomen.

Er bevinden zich zo'n 250.000 panden in het aardgasveld plus 5 kilometer er omheen. Daarvan is circa 100.000 onbewoond (schuurtjes etc) en circa 150.000 bewoond (ook kantoren, ziekenhuizen etc).

NAM heeft nog niet van elk pand de inspectiedata. Enkel van de panden die ARUP heeft geïnspecteerd. Ook zijn niet van elk pand (bruikbare) bouwtekeningen beschikbaar. Typologie toewijzing gebeurt ~~nu~~ voor die panden waar geen inspectiedata beschikbaar is op basis van statistiek (inference). Soms is het nodig om te inspecteren om die onzekerheid er uit te halen te verminderen.

De bandbreedte van het risico moet bepaald worden. Er is nu een hoge waarde (p_{90} of p_{10}), een mediaan en een mean risk (gemiddeld risico). Mean gaat uit van de Meijdam norm. NAM geeft aan dat dit gemiddelde vrij hoog is.

Nb: Bij ca 80% van de mijnraad in scope lijst (ca 9500 panden) is het Structural System (Bouwkundige Constructie) toegekend op basis van gedeeltelijke of volledig inspectiedata (deterministisch). Voor panden met Mean LPR $> 10^{-5}$ is dit percentage ca. 90%.

HRA als prioritering tool

NAM geeft aan dat HRA een prima tool is om prioriteit te stellen. De globale versterkingsopgave kun je prima afschatten. Op basis daarvan kunnen capaciteits uitvoerings inschattingen kunnen gedaan worden. Ook de verdachte gebouwen kunnen we op basis daarvan worden aangewezen aanwijzen, we adviseren met het advies om die eerst -te bekijken.

Met een probabilistische methodiek wordt een inschatting van het persoonlijk risico gemaakt. Daar waar gegevens zijn is de inschatting betrouwbaarder. Op basis daarvan wordt gerankt, maar uiteindelijk moet je blijven verifiëren of het klopt. De typologie moet in elk geval goed bepaald worden. Waar gegevens ontbreken zijn inspecties nodig. Vooral in de randen van het gebied is het risico veel minder goed te bepalen zijn typologie toewijzingen meer op basis van inference gedaan. Typologie wordt hierbij op basis van beperkte set gebouwkenmerken toegewezen gebruikmakend van ervarings gegevens.

NAM geeft aan dat dit niet perse een engineering inspectie hoeft te zijn, er kan ook al veel bepaald worden op basis van bouwtekeningen, -vanaf -de straat of Google streetview.

b) Vraag NCG: Hoe verhouden p_{90} en p_{10} zich tot de Meijdam norm? Antwoord NAM:

Onzekerheidsband wordt bepaald door zaken die we nog niet weten. En variatie in dingen die we wel weten. En de onzekerheid van het om welk type pand dat het is het gaat.

Als de bandbreedte verandert dan verandert het gemiddelde misschien ook direct. Er zijn aannames gedaan in de methodiek die getoetst moeten worden. Gemiddeld genomen klopt het dus wel, maar als je van een specifieke pand wilt weten hoe het zit dan kun je daarmee niet uit de voeten, dan is de mean niet juist moet je ook naar de specifieke pandkenmerken kijken.

Met opmaak: Inspiring: Links: 0 cm

Actie 1: Prioriteitslijst toetsen op aannames. (door wie??)

c) Vraag NCG: voor hoeveel panden is die bandbreedte klein / te groot?

Antwoord NAM: In de exposure database geven we aan hoe zeker we zijn over de typologie aanduiding middels categorisering 1 t/m5. Waarbij 5 volledige inspectie data is. Dit kan per pand aangegeven worden.

d) Vraag NCG: Hoe is typologie aanduiding tot stand gekomen?

Antwoord NAM: De typologie is bepaald op basis van waarschijnlijkheid (inference rules). Daarna wordt gekeken zijn er tekeningen van. Per typologie wordt aangegeven wat de kans is dat het die typologie is.

~~De Fen omissie-verbeterpunt~~ van deze database is dat er nog een link gemaakt moet worden tussen de exposure database en de CVW database. De gegevens van ARUP hebben (die 14.000) we wel. Het streven is om ~~die omissie-erudit~~ voor einde van dit jaar of te heffen.

NAM heeft ARUP opdracht gegeven om tekeningen op te vragen en inspectierapporten. ARUP is de typologieën aan het verifiëren. Echter, er ontbreken ~~heel veel, vooral bij oude panden,~~ bouwtekeningen, daar ontkom je ~~er~~ niet aan om te inspecteren. Dat is belangrijk om het zeker te weten.

NAM geeft aan vrij zeker te zijn over de geometrische vormen (structural layout, rijtjes huis etc). ~~Hoe zijn bij~~ Rijtjes huizen ~~uit de~~ jaren 70, ~~hoe is die~~ typologie verdeeld?

NAM geeft aan dat de typologie aanduiding van NAM niet hetzelfde als die van CVW. ~~Dat moeten op elkaar aangesloten worden.~~ In het verleden bepaalde het gebruik van het pand de typologie, nu wordt de typologie bepaald op basis van ~~het~~ structural system(~~bouwkundige constructie~~). Dat is een hele omslag.

e) Vraag NCG: zitten alle panden in de database?

Antwoord NAM: We hebben niet alle 250.000 panden ~~op~~ gerankt, maar dat zou wel kunnen.

f) Vraag NCG: klopt het dat HRA geen rekening houdt met gevolgklasse (NPR)?

Antwoord NAM: Dat klopt. De HRA is gebaseerd op de Meijdam norm, gemiddelde lokaal risico van Meijdam. HRA doet nu niks met die gevolgklasse. NPR hanteert gevolgklasse (CC1, 2/3), daar waar meer mensen verblijven wordt anders getoetst.

NAM geeft aan dat voor scholen en ziekenhuizen de pure toepassing van Meijdam niet ~~juist in lijn is met de NPR~~is. Er moet wat extra voor gedaan worden. NAM geeft aan dat dit de norm kant is, daar gaat NAM niet over.

~~Gezamenlijk conclusie:~~ Het model hoeft niet aangepast te worden vanwege ontbreken gevolgklasse, de CC2/3 panden moet ~~en~~ met gezond verstand bekeken worden.

g) Veranderde versterkingsopgave

Voorheen werd uitgegaan van de worst case. Toen was het logisch om voor het managen van het versterkingsprogramma een gebiedsgericht aanpakken te hanteren. Immers, de verwachting destijds was dat veel panden versterkt moesten worden. Echter, de dreiging (hazard) gaat veranderen. De 0,2 contour is ingekrompen, de typologie ~~in combinatie met de locatie~~ is nu veel meer bepalend. Er zijn nog maar 1500 panden onveilige. Dan heeft het geen zin meer om een hele wijk te pakken. NAM geeft aan dat reductie van de dreiging *cherry picken* mogelijk maakt.

Voor verdere informatie mbt de typologie toekenning aan panden, inclusief het gevolgde proces en gebruikte datasets, verwijzen we graag naar:

<https://nam-feitenencijfers.data-app.nl/download/rapport/59b475df-e7ce-49dc-87cc-dc8a632b986d?open=false>

Plan van Aanpak Versterken en Versnellen Advies NCG naar aanleiding van advies Mijnraad		Versie: 0. 23
		Bestandsnaam:
		Datum opgesteld: 16 8-07-2018
Naam intern opdrachtgever NCG	5.1.2.e	Voor akkoord:
Contactgegevens		Datum:
Naam projectleider	5.1.2 e	
Contactgegevens		
Projectcode		

1. Inleiding

In dit plan van aanpak wordt geschetst op welke wijze het advies van de Mijnraad kan worden geïmplementeerd.

2. Vraagstelling en achtergrond

Op 2 juli heeft de Mijnraad een advies uitgebracht aan de Minister van EZK. In het advies wordt geconcludeerd dat het kabinetsbesluit om de gaswinning volledig af te bouwen een grote positieve impact heeft op de veiligheid – vanaf 2020 neemt het aardbevingsrisico gestaag af. En dat hierdoor een heroverweging van de huidige versterkingsoperatie noodzakelijk is. [Het advies is besproken door de bestuurders van Rijk en regio](#). De minister heeft in debat met de Kamer aangegeven het rapport van de Mijnraad als blauwdruk te beschouwen voor de toekomst, met een andere aanpak tot gevolg.

De NCG is verzocht om daarvoor [in overleg met alle betrokken partijen](#) in september een actieplan op te leveren op basis waarvan bestuurlijke partijen besluiten kunnen nemen over het vervolg van de versterkingsoperatie.

Als kaders worden hierbij gehanteerd:

1. Kamerbrief n.a.v. advies Mijnraad d.d. 3 juli 2018 (kenmerk DGBI-DR/18159662)
- ~~2.1. Aangenomen moties n.a.v. het Kamerdebat d.d. 5 juli 2018~~
- ~~3.2. Advies Mijnraad en onderliggende rapporten d.d. 2 juli 2018 (kenmerk MIJR/18154796)~~
- ~~3. Aangenomen moties n.a.v. het Kamerdebat d.d. 5 juli 2018~~
4. Afspraken bestuurlijke tafel 19/23 april en 22 mei 2018
5. Meerjarenbrief 7 december 2017 (voor zover niet strijdig met bovengenoemde kaders)

3. Doelstelling

De doelstelling van de NCG is een uitvoerbaar versterkingsprogramma dat maatschappelijk en juridisch aanvaardbaar is, waarbij veiligheid voorop staat en de bewoner centraal.

~~Twee belangrijke~~ belangrijke vraagstukken daarbij zijn:

1. De spanning tussen snelheid / veiligheid enerzijds en de [tot op heden gehanteerde gewenste](#) gebiedsgerichte aanpak en de mogelijkheid tot koppelen ~~-(de gewenste 'Groninger standaard') anderzijds, bijvoorbeeld in het kader van herstructureringswensen.~~
- ~~1. waarbij herstructurering een zwaanwegend element is~~
2. Uitvoering geven aan de modelmatige aanpak van de Mijnraad en de rol van inspecties in enigerlei vorm.
- ~~2-3. Hoe om te gaan met het verschil in benadering tussen de HRA en de NPR.~~

4. Op te leveren resultaat

Op 15 september 2018 zal NCG de volgende resultaten opleveren, mits voorzien wordt in de gestelde randvoorwaarden onder punt 5:

1. Producten

- a. Compleet overzicht van alle gebouwen op adresniveau, zodat er geen onduidelijkheid bestaat in welke categorie, c.q. fase van inspectie, engineering, versterking dan wel risicoanalyse, de gebouwen zich bevinden.
- b. [Plan van aanpak versterking meest risicovolle woningen](#)
 - i. [Onderverdeling adressen in projecten](#)
 - ii. [Per project globale planning incl. risico's](#)
 - iii. [Inschatting haalbaarheid](#)
- ~~b-c.~~ c. De 1.581 gespiegelde VA's aan NPR 2017 (NB: Mijnraad stelt voor om te toetsen aan NPR 2018, dit is operationeel pas mogelijk in [november 2018](#)). [Mogelijke alternatieven worden uiteengezet in de notitie 'spiegelen 1581 en zorggebouwen'](#).
- ~~c-d.~~ d. Plan van aanpak uitvoering 1.723 op hoofdlijnen:
 - i. Onderverdeling adressen in projecten
 - ii. Per project verwachte globale planning incl. risico's
 - iii. Inschatting haalbaarheid
- ~~d-e.~~ e. Plan van aanpak uitvoering 1.588 op hoofdlijnen:
 - i. Onderverdeling adressen in projecten
 - ii. Per project verwachte globale planning incl. risico's

Opmerking 5.12 e: Belangrijkste kader is het advies van de Mijnraad en de naar aanleiding daarvan gemaakte afspraken tussen Rijk en regio. Waar deze afspraken nog nadere uitwerking behoeven om tot een aanpak te komen, zal dat door de opdrachtgevers moeten worden besproken.

Opmerking 5.12 e: Verzoek om de (deel)resultaten te weergeven per hoofdzaak:

Algemeen
Onderdelen aanpak meest risicovolle woningen/veiligheid voorop
Onderdelen aanpak 1467
Onderdelen aanpak 1588
Aanpak op hoofdlijnen P90-groep
...

Met opmaak: Engels
(Groot-Brittannië)

Opmerking 5.12 e: Klopt het dat hier sprake is van vertraging ten opzichte van de oorspronkelijke planning (en zo ja, waar komt dat door)?

Opmerking 5.12 e: Incl. mogelijkheden prioritering

Opmerking 5.12 e: Incl. mogelijkheden prioritering

Opmerking 5.12 e: V.w.b. aanpak 1.588 ligt hier ook in belangrijke mate een taak voor woningcorporaties i.s.m. gemeenten. Plan van aanpak versterking in deze batch ziet dan in de eerste plaats toe op onveilige woningen.

iii. Inschatting haalbaarheid

- e-f. Aangepaste vraagspecificatie CVW op basis van de opgeleverde producten en voorstellen van het actieplan (uiterlijk 1 oktober 2018).

NB. Adreslijsten kunnen wegens WBP niet worden gedeeld. NCG zal zorgdragen voor het rapporteren van aantallen en een kwalitatieve duiding.

2. Voorstel

- a. ~~Voorstel voor versnelde inspectiemethode voor meest risicovolle panden incl. advisering over segmentatie, differentiatie en (on)mogelijkheden zelfinspectie, en bredere toepassing hiervan.~~
- b. ~~Voorstel herprioritering inspectieprogramma op basis van risico en logische eenheden (conform Mijnsraadadvies), inclusief voorstel voor aanpak voor andere gebouwen dan woningen.~~
- c. ~~Voorstel voor versnelde inspectiemethode voor meest risicovolle panden incl. advisering over segmentatie, differentiatie en (on)mogelijkheden zelfinspectie.~~
- d. ~~Voorstel versterkingsaanpak 'Groninger Standaard' (1.500 meest onveilige gebouwen minus de woningen uit batches 1.723 en 1.588) conform documenten KAW, Zwarte Hond en Draaijer en Partners. Hierbij wordt de notitie over de 'plus' (levensloop, verduurzamen, openbare ruimte) op versterken (KAW) betrokken.~~
- e. ~~Voorstel herberekening voor bewoners 1.723/1.588 die niet onveilig zijn (alleen indien gewenst door eigenaar)~~
- f. ~~Voorstel voor 'vangnet' voor de 15.000 veilige woningen (advies SodM).~~
- g. ~~Voorstel jaarlijkse risicoberekening: hoe kunnen we vormgeven aan de jaarlijkse herijking en welke impact heeft dit op de operatie?~~
- h. ~~Voorstel arbitrage: hoe kan dit er uit zien?~~
- i. ~~Voorstel werkwijze 'Dialogwoningen'~~

Opmerking 5.1.2 e: Wens is om uiteindelijk te komen tot een gemeenschappelijke database. Daar zullen ongetwijfeld juridische hordes voor moeten worden genomen (wellicht is anonimiseren mogelijk?), dan graag deze en evt. mogelijkheden in beeld brengen.

Opmerking 5.1.2 e: Prioriteit

Opmerking [5.1.2 e]: Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt.

Opmerking 5.1.2 e: Wat wordt hier precies mee bedoeld? Is dit te interpreteren als overgangsaanpak voor veilige woningen in huidige batches?

Opmerking 5.1.2 e: Onderdeel van traject governance, dat nader uitgewerkt wordt door EZK. Heeft in deze fase nog geen prioriteit.

Opmerking [5.1.2 e]: Toevoeging provincie.

3. Analyses

- a. Analyse op de data die als onderlegger dient van de toedeling in veiligheidsrisico's;
- b. Analyse mogelijkheden inzet GSAT of andere versnelde beoordelingsmethoden
- c. Analyse lichte en/of gestandaardiseerde versterkingsmaatregelen: kan dit en hoe zouden die er uit kunnen zien?
- d. ~~Uitvoerbaarheidstoets-Uitwerking realistische bouwcapaciteitsplanning marktcapaciteit~~, inclusief advies hoe werk in de markt te zetten om versnelling mogelijk te maken
- e. Analyse koppelmogelijkheden: wanneer kan gekoppeld worden en wanneer niet? Welke middelen zijn beschikbaar?
- f. Inzicht in consequenties en voor uitvoeringsorganisatie en randvoorwaarden uitvoering (contractmanagement, projectbeheersing, administratieve ondersteuning, bewonersbegeleiding, projectleiders, etc.)
- g. Herijking van marktconsultatie inzake beschikbare capaciteit inspectie, engineering, uitvoering

Opmerking 5.1.2 e: In deze vorm is dit onderdeel meer iets voor een besprekingsnotitie dan voor een plan van aanpak. Goed dat risico's benoemd worden, maar hoe met deze risico's/dilemma's wordt omgegaan, hangt af van de randvoorwaarden/kaders die de bestuurders met elkaar bepalen. Voorstellen lopen daar al op vooruit, dus die hier weggelaten. Kan uiteraard in de bespreking wel aan de orde komen.

Opmerking 5.1.2 e: Als dit wel zo wordt opgenomen, dan zou het goed zijn om twee kolommen toevoegen:

Randvoorwaarde – risico – mogelijke beheersmaatregelen – voorstel

Opmerking 5.1.2 e: Wat wordt hier nu verstaan onder spiegelen? Ten aanzien van 1.581 is afgesproken het advies van de Mijnsraad te volgen, v.w.b. de veilige woningen (85%) moet hier dus nog verder over gesproken worden. Spiegelen geldt in dat geval alleen voor de 15% van deze batch die bij P90 niet aan de norm voldoet. Advies Mijnsraad stelt NPR 2018 voor – welke mogelijkheden zijn er om dit te realiseren of zoveel mogelijk te benaderen?

5. Randvoorwaarden en risico's

Bovenstaande producten, voorstellen en analyses kunnen enkel geleverd worden indien aan onderstaande randvoorwaarden wordt voldaan. Indien aan deze randvoorwaarden niet kan worden voldaan, kan NCG de benodigde producten niet (tijdig) leveren.

Randvoorwaarde	Risico
Tijdige beschikbaarheid van NAM-data op basis van de HRA-analyse	Bij niet tijdig leveren, schuift de volledige planning op. De dataset is het basismateriaal benodigd voor alle vervolgacties.
Tijdig besluit inzake tegen welke norm gespiegeld wordt (batch 1581 en zorgpanden uit sectoraal zorgprogramma). In dit plan van aanpak wordt voorgesteld uit te gaan van NPR 2017 om vertraging te voorkomen	Besluit is uiterlijk 20 juli nodig, om engineeringbureaus de opdracht te kunnen verstrekken om te spiegelen. Indien dit besluit niet voor 20 juli genomen wordt, is er in september geen duidelijkheid over de 1.581 en de zorggebouwen.

Bepalen beslissingsbevoegdheid te maken keuzes in het traject tot aan september. Voorgesteld wordt om de ambtelijke vertegenwoordiging van de overheidslagen hiervoor te benutten (deelnemers: 5.1.2.e)	Zonder tussentijdse besluitvorming loopt de uitvoering van het actieplan vertraging op.
Besluit over opdrachtgeverschap en financiering CVW en engineeringbureaus. NAM is formeel opdrachtgever en moet CVW en engineeringbureaus betalen voor de benodigde inzet voor de acties uit het plan van aanpak. Voorgesteld wordt om NCG mandaat te verlenen om als gedelegeerd opdrachtgever te functioneren richting CVW. NAM betaalt. EZK geeft instructie aan NAM.	CVW moet uiterlijk 20 juli het mandaat en de financiering van NAM of van EZK krijgen om ingezet te worden voor het actieplan. Indien dit niet gebeurt, loopt de uitvoering per direct vertraging op en wordt de uitvoering van het actieplan niet opgestart.
NCG dient inzicht hebben in ontwikkelde dan wel toegepaste systemen zonder tussenkomst van NAM. Bureaus moeten toestemming hebben om dit te delen met NCG. Voorstel: EZK geeft instructie aan NAM. De onafhankelijke validatiecommissie beoordeelt indien nodig.	Bij niet tijdig leveren, schuift de volledige planning op. De dataset is het basismateriaal benodigd voor alle vervolgacties.
Voldoende beschikbare capaciteit bij CVW, engineeringbureaus, woningcorporaties, NCG en andere betrokken overheden tijdens en na de zomervakantie.	Indien er geen beschikbaarheid is bij de woningcorporaties en gemeentes in de maand augustus om de uitvoeringstoets te doen op het opgeleverde materiaal, schuift de planning minimaal één maand naar achteren.
Toekennen benodigd budget voor de uitvoering 1467+ en 1588 (inclusief aardgasloos bouwen). Alles m.b.t. Batch 1467+ en 1588 gebeurt onder het voorbehoud van financiële dekking door NAM (voorzover onveilig) of anderszins.	Het niet toekennen van budget voor de uitvoering van het lopende versterkingsprogramma, is een onmiddellijke showstopper voor de uitvoering. Dit geldt ook voor de benodigde extra financiering voor aardgasloos bouwen.
Opstart inspectieprogramma najaar 2018: om na besluitvorming in september het hernieuwde inspectieprogramma op te kunnen starten door CVW, moet medio augustus al de opdracht gegeven worden aan CVW om dit in te regelen met de inspectiebureaus.	Indien deze opdracht later gegeven wordt, loopt de opstart van het inspectieprogramma vertraging op. CVW heeft circa 5-6 weken nodig om de inspecties op te starten.
NCG en CVW zijn ingericht om de 1467plus uit te voeren. Elk project dat wordt toegevoegd uit latere batches en/of vanuit veiligheidsprioritering n.a.v. de uitwerking van de Mijraad leidt onmiddellijk tot een capaciteitsvraag voor beide organisaties. Om snelheid te houden is het van belang die werving al dan niet met aannames z.s.m. te starten.	Aanvullende capaciteit voor NCG en/of CVW werven kost circa 4 maanden. Daarna kost het circa 2 maanden voordat de extra capaciteit is ingeregeld en ingewerkt. De besluitvorming over de benodigde versterking van beide organisaties is bepalend voor de uitvoeringssnelheid.

Opmerking 5.1.2.e : Waarom kan de uitvoering van huidige werkzaamheden niet onder bestaande afspraken worden doorgezet?

Opmerking 5.1.2.e : Wat is deze planning en waar knelt het?

Opmerking 5.1.2.e : In hoeverre wordt nu niet voorzien in benodigd budget voor 1467?

Opmerking 5.1.2.e : Daarvoor moet eerst worden bepaald wat de uitgangspunten en aanpak voor inspecties zijn. Dit moet in de eerste plaats onderdeel zijn van de aanpak van de meest onveilige woningen.

6. Projectstructuur

1. Opdrachtgeversoverleg overheden

Ambtelijke tafel 3 bestuurslagen: 5.1.2.e (EZK), 5.1.2.e (BZK), 5.1.2.e (provincie), 5.1.2.e (gemeenten), ondersteund door 5.1.2.e,

5.1.2.e (NCG).

2. Interne stuurgroep NCG

Stuurgroep: 5.1.2.e

Als intern opdrachtgever: 5.1.2.e. De stuurgroep komt wekelijks bij elkaar.

3. Kernteam

Het kernteam bestaat uit deelnemers van de drie overheidslagen, CVW en NCG en is bedoeld voor afstemming over voortgang en knelpunten. Elke organisatie wordt maximaal door 1 persoon vertegenwoordigd aangevuld met de projectleider NCG. De deelnemers zorgen zelf voor vertegenwoordiging bij afwezigheid door vakantie. Het kernteam komt tweewekelijks bij elkaar.

5.1.2.e

(CVW)

Vertegenwoordiger BZK

Vertegenwoordiger EZK

5.1.2.e

Vertegenwoordiger provincie Groningen

Vertegenwoordiger gemeente

3. Projectteam NCG/CVW

4. NCG voert het project uit met op onderdelen ondersteuning van CVW (uitvoering). Daarom wordt een gemeenschappelijk projectteam voorgesteld voor de dagelijkse aansturing. Het projectteam komt wekelijks bij elkaar:

NCG

Projectleiding NCG: 5.1.2.e

CVW:

5.1.2.e

7. Rollen en verantwoordelijkheden bij de uitvoering van het project

NCG

NCG is verantwoordelijkheden voor:

- Projectaansturing
- Inventariseren mogelijkheden
- Betrekken/opdrachtgeven aan CVW
- Organiseren en voorzitten werkgroepenstructuren
- Verslaglegging
- Beschikbaar maken van de resultaten en eindconclusies

CVW

CVW is verantwoordelijk voor:

- Afstemming met de technische bureaus
- Ondersteunen NCG bij het formuleren van de (onderzoeks)vragen
- Verstrekken van opdrachten aan de technische bureaus voor het uitvoeren van berekeningen/spiegelen
- Aanleveren van informatie voor beoordeling door validatiecommissie
- Het (laten) opstellen van bewonersvriendelijke versterkingsadviezen n.a.v. de uitkomsten

NAM

NAM is verantwoordelijk voor:

- Leveren van data HRA-analyse
- Financiering van CVW

Opmerking 5.1.2.e: Zowel EZK, BZK als provincie willen graag ambtelijk deelnemen in de projectstructuur. Om de voortgang te behouden wordt voorgesteld om te werken met een kernteam voor afstemming en een projectteam voor dagelijkse aansturing.

Opmerking 5.1.2.e: Hier ook rol en verantwoordelijkheden Rijk (EZK, BZK), regio en woningcorporaties benoemen

- Financiering van de uitvoering van de pilot GSAT (conform afgesproken in OOV)
 - Financiering begeleiding en beoordeling door externen (bureaus en evt. NEN, validatiecommissie, begeleidingscommissie)
 - Financiering doorontwikkeling andere versnellingsmogelijkheden op aangeven van Technische Commissie

Afbakening van het project

Na besluitvorming medio september 2018 kan een uitvoeringsplan door NCG worden opgesteld.

8. Projectbeheersing

Tijd

NCG levert de diverse producten, voorstellen en analyses uiterlijk 15 september 2018. Om tijdig te kunnen leveren zijn naast de gestelde randvoorwaarden, twee besluiten cruciaal:

- De opdracht t.b.v. het spiegelen moet voordat de zomervakanties van start gaan op 21 juli gegeven zijn aan engineeringbureaus. Dat betekent dat het besluit inzake het spiegelen uiterlijk 20 juli genomen moet worden. Daarvoor moet duidelijk zijn wie besluiten neemt over de definitieve adressenlijsten en indeling in verschillende categorieën.
- De data van NAM inzake HRA moet in de week van 9-13 juli ter beschikking zijn. Om op te kunnen leveren op 15 september moet instemming zijn verkregen op de definitieve adressenlijsten en indeling in verschillende categorieën.

Vanaf 15 augustus worden de concept producten ambtelijk gedeeld met en getoetst door de betrokken gemeentes, woningcorporaties, provincie, EZK en BZK. Parallel wordt de voorgestelde aanpak gedeeld met de Mijnsraad. De eerste twee weken van september kunnen benut worden voor bestuurlijke afstemming met de betrokken partijen.

Kwaliteit

- De op te leveren resultaten n.a.v. het spiegelen wordt door NCG ter onafhankelijke beoordeling voorgelegd aan de Validatiecommissie van NCG.
- De toedeling van de adressen in de verschillende categorieën wordt ter beoordeling voorgelegd aan de Mijnsraad door EZK.

Opmerking [5.12 e]: Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt. Bij nieuwe aanpak moet ook aanpak bredere borging/validatie opnieuw bezien worden.

Communicatie

Overheden

Ter verificatie en verkrijging van draagvlak wordt het voorstel voorbereid in samenspraak met de verschillende overheidslagen.

1. Daartoe zullen in de periode van 15 augustus tot 1 september ambtelijke sessies worden georganiseerd.
2. In de periode van 1 september tot oplevering op 15 september worden bestuurlijke sessies georganiseerd.
3. Daarnaast is toegezegd dat de bestuurlijke- en maatschappelijke stuurgroep betrokken worden. Hiervoor organiseren we een extra bijeenkomst eind augustus / begin september. Aanvullend kan de reguliere vergadering op 13 september hiervoor benut worden.

Bewoners / eigenaren

De op te stellen werkwijze moet ook vertaald worden naar begrijpelijk communicatiemateriaal voor bewoners / eigenaren.

9. Budget

- Opvulling vacature risico en veiligheid: bestaande vacature wordt tijdelijk opgevuld binnen budget.
- Ondersteuning data-analyses/GIS: getoetst wordt of dit binnen afspraken met RVO vormgegeven kan worden.
- ~~Validatiecommissie: NAM betaalt.~~
- Benodigde inzet CVW en engineeringbureaus: NAM betaalt.

Nationaal Coördinator
Groningen

Behandeld door

5.12 e

@nationaalcoordinator
groningen.nl

Datum

Kenmerk

Kopie aan

Bijlage(n)

memo

Benodigde besluitvorming uitvoering

Deze memo bevat de achtergrondinformatie voor het nemen van de hieronder gevraagde besluiten die benodigd zijn om de uitvoering van het lopende versterkingsprogramma en in het verlengde daarvan het actieplan voort te kunnen zetten. Zonder deze besluitvorming komt de uitvoering tot stilstand of loopt deze minimaal vertraging op.

- A. Notitie 'Spiegelen 1581 en zorgpanden'
- B. Notitie 'Zorgprogramma'
- C. Notitie 'consequenties pauzeren versterkingsoperatie'
- D. Q&A n.a.v. advies van de Mijraad - juli 2018
- E. Voorstel uitvoering Eigen Initiatief
- F. Notitie 'aardgasloos bouwen en versterken'

Gevraagde besluiten:

Spiegelen

1. Besluiten tegen welke NPR en onderliggende kaart de volledige dan wel gedeeltelijke batch 1.581 en de zorgpanden worden gespiegeld, waarbij rekening wordt gehouden met de genoemde randvoorwaarden in de notitie 'spiegelen 1.581 en zorgpanden':
 - a. Of NPR 2017 (start uitvoering zsm) op basis van een representatieve steekproef
 - b. Of NPR 2018 (start uitvoering naar verwachting begin 2019)
 - c. Of NPR 2017 met hazardkaart 2018 (start uitvoering naar verwachting september)
 - d. Of NPR 2017 met voorspellende hazardkaart KNMI (start uitvoering naar verwachting oktober/november)
 - e. Of NPR 2017 met voorspellende hazardkaart NAM (start uitvoering naar verwachting september)

Zorgprogramma

2. Instemmen met het verlenen van een opdracht aan NAM door EZK om het zorgprogramma onverminderd voort te zetten conform de kaders versterken zoals overeengekomen voor deze panden in november 2017.
3. Helderheid te bieden wie beslist over de benodigde budgetten en deze ook ter beschikking stellen om de opvolging en uitvoering voor te bereiden.

Communicatie

4. Kennisnemen van de notitie 'consequenties pauzeren versterkingsoperatie'
5. Instemmen met de Q&A's n.a.v. het Mijraadadvies

Uitvoering

6. Instemmen met het verlenen van het mandaat aan NCG om als gedelegeerd opdrachtgever te functioneren richting CVW ten behoeve van de uitvoering van batch 1.588, waarbij EZK waarborgt dat de benodigde middelen tijdig beschikbaar zijn.
7. Instemmen met het uitbreiden van de organisatie van NCG t.b.v. de uitvoering van batches 1.467 en 1.588 conform eerder ingediend verzoek tot uitbreiding en daarvoor benodigd budget ter beschikking te stellen.
8. NAM laten instemmen met het uitbreiden van de organisatie van CVW t.b.v. de uitvoering van batches 1.467 en 1.588 en daarvoor benodigd budget ter beschikking stellen.

Eigen Initiatief

9. Instemmen met het beschikbaar stellen van ten minste € 9.010.000 voor uitvoering en realisatie voor de circa 34 EI-projecten waarvan doorgang is toegezegd omdat ze binnen de '1.467' batch vallen.
10. Instemmen met de voortgang van circa 166 woningen binnen EI door ze toe te delen aan de '1.588' en daarmee de uitgangspunten die voor deze batch gelden van toepassing te verklaren op de overige 166 deelnemers van EI.
11. Instemmen met het beschikbaar stellen van ten minste € 43.990.000 voor uitvoering en realisatie voor de 166 projecten binnen EI waarvan voorgesteld wordt om deze toe te voegen aan batch '1.588'.

Aardgasloos bouwen

12. Kennis nemen van de gewijzigde regelgeving en de gevolgen van de gewijzigde regelgeving op de versterkingsoperatie.
13. Waarborgen dat de benodigde financiering voor de aanvullende kosten voor het bouwen van een aardgasloze woning geregeld wordt of – indien deze waarborg niet gegeven kan worden – besluiten tot het on hold zetten van de uitvoering van de projecten waar dit aan de orde is totdat een oplossing voor de financiering van gasloze bouw is gevonden.

A. Notitie 'Spiegelen 1581 en zorgpanden'

Opdracht:

Voor 15 augustus opleveren van het spiegelen gehele batch 1581 en zorg aan zo 'up to date' mogelijke versie van NPR 2018.

Meest up to date NPR

Afgesproken is dat voor het spiegelen de meest up to date NPR wordt gebruikt. Afgesproken moet worden welke gebruikt wordt voor het spiegelen.

Overwegingen

- De NPR 2017 is op dit moment de NPR die beleidsmatig van toepassing is verklaard (groene versie van de NPR 2018). Spiegelen kan afhankelijk van beschikbaarheid van capaciteit van bureaus op korte termijn.
- De NPR 2018 wordt volgens de meest recente planning van NEN gepubliceerd in week 43 (oktober) en kan vervolgens beleidsmatig van toepassing worden verklaard.
- De experts van de NEN voeren op dit moment nog inhoudelijke discussies over de berekeningsmethoden (o.a. damping, drift limits, bi-linearisatie, rocking equation, etc).
- De NPR 2018 is mogelijk iets minder conservatief dan de NPR 2017 met als gevolg mogelijk minder maatregelen en dus kosten. Het verschil tussen NPR 2015 en 2017 is groter.
- Na besluitvorming over gebruik NPR 2018 hebben marktpartijen circa 1-3 mnd nodig aan voorbereiding NPR 2018, dan 1 maand voor het omzetten van systemen. Vervolgens kan gestart worden met het spiegelen. Naar inschatting zou spiegelen met de NPR 2018 begin 2019 mogelijk zijn.
- Indien snelheid van belang is, is het verstandig dat de partijen die de oorspronkelijke engineering hebben gedaan ook de opdracht voor het spiegelen uitvoeren. Het modelleren van de panden in het computermodel hoeft dan grotendeels niet opnieuw te gebeuren.
- Bureaus zijn aansprakelijk voor hetgeen zij adviseren. Zij zullen deze aansprakelijkheid niet kunnen dragen wanneer een norm niet is vastgesteld, tenzij het risico elders wordt gedragen.
- Voor het uitvoeren van een NLTH berekening (meest nauwkeurige rekenmethode) zijn tijdsignalen nodig. Voor de NPR 2017 zijn deze beschikbaar maar moeten deze door NEN van toepassing worden verklaard. Deze worden momenteel ontwikkeld voor de NPR2018. Dit kost een aantal weken tot maanden.
- De versterkingsadviezen van het merendeel van de zorgpanden zijn gebaseerd op de NPR 2017.
- Er zijn betrokkenen vanuit NEN en SodM die adviseren de NPR 2017 te gebruiken in combinatie met de hazardkaart van 2018.
- In de NPR 2017 wordt gekoppeld aan de NPR een kaart gebruikt van KNMI, waarbij NEN dan de kaart zodanig aanpast dat deze zowel model KNMI als model NAM omvat (omhullend). De reden hier van is dat de wetenschap het er nog niet over eens welk model het beste is. Het statistische model van KNMI, waarbij naar de seismiteit van de afgelopen drie jaar wordt gekeken en het meer fysische model van NAM, waarmee ook de verschillende productieniveaus kunnen worden

doorgerekend. Met deze omhullende wordt de veilige kant gekozen. Deze keuze is voorgelegd aan zowel de bestuurlijke als ook maatschappelijke stuurgroep in het voorjaar van 2017. Vervolgens is in het addendum op het Meerjarenprogramma van de NCG geadviseerd om deze vanaf 1 juli 2017 te gebruiken in de versterkingsoperatie.

- De hazardkaart van 2018 van KNMI is beschikbaar. Verwerking in de tool door NEN kost enkele weken.
- Een alternatief is het gebruiken van een hazardkaart die 'vooruitkijkt' (afbouw gasscenario conform advies van de minister van EZK in zijn brief van 29 maart jl. aan de Tweede Kamer). Deze is nog niet beschikbaar. Dat duurt volgens KNMI nog enkele weken, waarna verwerking door NEN en in de webtool plaats kan vinden.
- Tenslotte is het mogelijk om alleen de voorspellende NAM data te gebruiken. Dit is beschikbaar maar vraagt nog verwerking in de tool van NEN. Dit kost enkele weken.

Aanpak bij spiegelen voor 15 augustus

Voor 15 augustus moet het spiegelen zijn uitgevoerd. Spiegelen houdt dan in: met een representatieve steekproef voor typologieën een indruk krijgen van het verschil dat doorrekenen met de NPR 2017 en het baseren van een versterkingsadvies daarop zou betekenen. Het is niet mogelijk om alle typologieën door te rekenen in de tijd die er voor staat, het is dus ook niet mogelijk om nieuwe versterkingsadviezen te maken. Daarvoor is doorvertaling van maatregelen naar woningniveau nodig, en ook zodanig dat het ook bewonersvriendelijk is.

Er kan wel een extrapolatie worden gemaakt die een indruk geeft voor de gehele batch, inclusief een bandbreedte die gepaard gaat met de conclusies.

Wat levert dit op:

- Inzicht in of er typologieën zijn die geen versterking meer nodig hebben
- Inzicht in de eventuele reductie van de benodigde versterkingsmaatregelen ten opzichte van het huidige beeld
- Een inschatting van de eventuele reductie van kosten

Hiermee kan over vervolgstappen worden besloten. De vragen die zich dan zullen voordoen zijn bijvoorbeeld of indien blijkt dat panden nog steeds onveilig zijn de beschikbare versterkingsadviezen worden gebruikt en op welk moment en hoe aangepaste versterkingsadviezen moeten worden opgesteld. En een onderbouwing van voor welke gebouwtypes herberekening met de NPR waarmee gespiegeld is zin heeft en voor welke types de bestaande versterkingsadviezen gehandhaafd kunnen worden. Het doel is dat met bewoners helder kan worden gecommuniceerd over hun situatie en de vervolgstappen die daarbij horen. Daarover zal een overzicht volgen wanneer de resultaten beschikbaar zijn.

Scope 1581

Batch 1581 kent 494 unieke typologieën (verdeeld over 8 bureaus en verdeeld naar een 3-tal E-methodieken NLTH, MRS en NLPO), Zorg kent 52 unieke typologieën, grotendeels al uitgevoerd met NPR 2017.

Gevraagd besluit

Partijen worden gevraagd te besluiten over de te hanteren NPR voor het spiegelen van de gehele dan wel gedeeltelijke batch 1.581 en de zorgpanden:

1. NPR 2017 (start uitvoering zsm) op basis van een representatieve steekproef
2. NPR 2018 (start uitvoering naar verwachting begin 2019)
3. NPR 2017 met hazardkaart 2018 (start uitvoering naar verwachting september)
4. NPR 2017 met voorspellende hazardkaart KNMI (start uitvoering naar verwachting oktober/november)
5. NPR 2017 met voorspellende hazardkaart NAM (start uitvoering naar verwachting september)

Randvoorwaarden

- CVW doet een check op beschikbare capaciteit (tijdens de zomer) bij engineeringbureaus. Op basis daarvan kan de omvang van de steekproef definitief worden gemaakt. Wenselijk zou zijn dat ieder bureau ca 15- 20 % van de uitgevoerde scope per bureau kan spiegelen.
- Het is een voorwaarde dat met behulp van verschillende berekeningsmethoden (NLPO, NLTH, MRS) gespiegeld kan worden, dus dat ook de bureaus die daarmee rekenen beschikbaar zijn.
- Daarnaast zal NAM CVW z.s.m. opdracht moeten verlenen om deze opdracht met prioriteit uit te (laten) voeren.
- Mogelijk is een extra opdracht naar NEN nodig voor het (versneld) invoeren van een kaart en/of grondmodel in de webtool. Bovendien moeten tijdsignalen voor de NLTH worden vastgesteld (indien NPR 2017 wordt gekozen) of voor 2018 opnieuw ontwikkeld en vastgesteld. Hiervoor moet dan budget beschikbaar worden gesteld.

B. Notitie 'Zorgprogramma'

Gevraagde besluiten

1. Een uitspraak op welke wijze de zorgpanden moeten worden gespiegeld. NPR2017 of anders.
2. Een opdracht aan NAM door EZK om het programma onverminderd voort te zetten conform de kaders versterken zoals overeengekomen voor deze panden in november 2017.
3. Helderheid te bieden wie beslist over de benodigde budgetten en deze ook ter beschikking stellen om de opvolging en uitvoering voor te bereiden.

Inleiding

Zorg heeft, net zoals scholen, vanaf de start een speciale plek binnen de versterkingsopgave. Immers er verblijven kwetsbare mensen, het zijn gebouwen waar veel mensen samenkomen en de voorzieningen hebben een belangrijke rol in de samenleving. Leefbaarheid en werkgelegenheid zijn verbonden met zorgvoorzieningen. Demografische (vergijsing, ontgroening) en zorginhoudelijke ontwikkelingen maken het nodig eventuele versterking sectoraal aan te pakken onder meer om te bundelen met toekomstperspectief. Vele partijen zijn betrokken bij zorg(voorzieningen). Dat maakt dat er een stuurgroep van vertegenwoordigers van zorgaanbieders, corporaties, gemeenten, provincie, zorgkantoor, zorgverzekeraar en VWS is ingesteld. De stuurgroep zorg stelt een visie op zorg op en adviseert de NCG over de versterkingsoperatie van zorggebouwen. Multidisciplinaire en intersectorale aanpak van zorg in de toekomst en het bundelen krachten is nodig. Duidelijkheid over versterking, versterkingsmiddelen en de kaders waarbinnen versterking uitgevoerd moet worden zijn randvoorwaarden om tot een realistisch, toekomstgerichte uitvoering van het zorgprogramma te komen. Dit memo geeft een overzicht van de ondernomen acties en de stand van zaken rond het zorgprogramma tbv het besluitvormend overleg van de drie bestuurslagen gemeenten, provincie en rijk. Daarnaast zijn de aandachtspunten n.a.v. het advies van de mijnraad voor dit onderwerp benoemd.

Stand van zaken inspectie en engineering

Binnen de kern van het gebied zijn in 2015, 2016 en 2017 zorgpanden geïnspecteerd op veiligheidsrisico's zoals schoorstenen en ornamenten. Onveilige elementen zijn direct weggenomen. Om in te schatten of de panden ook op lange termijn aardbevingsbestendig zijn, zijn ze bouwkundig geïnspecteerd en doorgerekend. Om te versnellen heeft de NCG in de tweede helft van 2017 44 zorggebouwen opgenomen in het I&E programma. NCG inspecteert onder andere verpleeghuizen, verzorgingshuizen, woongemeenschappen en dagbestedingen op het gebied van verpleging en verzorging, gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg. De gebouwen staan in de kern van het aardbevingsgebied en in Bedum, Siddeburen en Delfzijl. In totaal gaat het om ongeveer 70 zorggebouwen in het zorgprogramma.

Alle versterkingsadviezen (VA's) van deze circa 70 zorggebouwen zijn opgeleverd door CVW aan NCG, zie tabel 1 voor een overzicht met toedeling per batch, rode vlakken geeft aan dat NAM niet instemt met de definitieve toedeling van de batches. Daarnaast is er ook een beeld van de omvang van de investeringskosten om deze gebouwen te versterken (tabel 2). De opgeleverde VA's zijn niet conform vraagspecificatie van NCG opgesteld. In combinatie met een risico-opslag percentage geeft het wel een indicatie van het benodigde budget om deze panden bouwkundig te versterken. Bij 25 zorggebouwen heeft de berekening aan de hand van NPR 2015 plaatsgevonden. Van 43 zorggebouwen zijn VA's opgesteld met de NPR 2017. Een deel van de versterkingsadviezen is vanaf 2016 gepresenteerd aan eigenaar/zorgaanbieder, daarmee zijn verwachtingen gewekt.

Spiegelen

Na het besluit van de minister op 29 maart om de gaswinning te stoppen, heeft de stuurgroep zorg blijf gegeven van waardering en per brief de 10 april jl. aandacht gevraagd voor de zorggebouwen. De stuurgroep riep op om de zorggebouwen als sectorale programma te blijven beschouwen, de versterkingsadviezen uiterlijk 1 juli 2018 op te leveren. Aangezien de minister op hetzelfde moment de adviezen over veranderende seismische risico's zou ontvangen heeft de stuurgroep zorg de wens geuit de resultaten van de VA's te spiegelen aan de nieuwe veiligheidsinzichten, mits dit binnen zeer afzienbare tijd kan plaatsvinden. Het betreft in dit geval dus 25 VA's die gespiegeld moeten worden aan de NPR 2017. Echter moet hier wel hoge prioriteit aan worden gegeven om de VA's zo spoedig mogelijk te laten spiegelen met NPR 2017. Als aan de orde is dat met de NPR 2018 moet worden gespiegeld heeft dit consequenties in tijd. De opties en consequenties daarvan staan beschreven in de notitie over het spiegelen en zijn onverkort van toepassing op deze panden.

Urgentie

In de tweede kamer tijdens het kamerdebat over het aardbevingsdossier op 5 juli 2017 is er met algemene stemmen een motie aangenomen; een motie van het lid Dik-Faber: *Constaterende dat ongeveer 70 zorginstellingen wel geïnspecteerd zijn, maar dat er nog geen concrete afspraken zijn over de versterking van de gebouwen; verzoekt de regering op korte termijn afspraken te maken over de versterking van zorginstellingen en de Kamer hierover te informeren.* Hieruit blijkt dat de spoed en het belang van het programma om als geheel en integraal op te pakken bij iedereen hoog op de agenda staat. Zoals gememoreerd is het momentum nu: dat vraagt actie van alle voor versterken verantwoordelijke partijen.

Kaders voor versterken

Er zijn financiële afspraken gemaakt met NAM die voor de versterkingsaanpak gelden, dit zijn de kaders versterken gepubliceerd in de MJP-brief op 7 december 2017 als bijlage II. Dit kader is van toepassing op het versterkingsprogramma

onder regie van NCG¹. De afspraak was in principe dat ook het zorgprogramma met behulp van deze kaders zou worden uitgevoerd. Echter, direct na het formaliseren van de afspraken heeft NAM aangegeven niet conform deze kaders te willen werken voor het zorgprogramma. Op 17 juli heeft NAM aangegeven geen reden te zien om uitvoering te geven aan het gehele zorgprogramma, omdat in haar visie slechts een beperkt aantal panden onveilig zou zijn. Er wordt doorverwezen naar EZK voor besluitvorming. Daarmee kunnen er dus geen stappen worden gezet om uitvoering te geven aan het programma en de motie in de Kamer, zolang EZK hiervoor geen heldere koers meegeeft.

Investeringsbudget en overzicht

De investeringskosten (zie tabel 2) van de zorgpanden zijn inmiddels bekend en in een tabel per gemeente onder elkaar gezet om hiermee een indicatie van het budget voor versterken te krijgen. Dit is alleen hetgeen nodig is om de panden bouwkundig te versterken, dit is geen afweging voor alternatieven. Een aantal uitgangspunten die tabel 2 zijn opgenomen zijn:

- 40% risico-opslag, VA's voldoen niet aan vraagspecificatie van NCG.
- 10% onvoorzien, percentage binnen alle kaders voor versterken
- Exclusief btw
- Exclusief stelpost voor tijdelijke huisvesting, hiervoor moeten separate afspraken worden gemaakt en aanvraag van budget,

¹ Daaronder zijn begrepen het inspectieprogramma 2016 en de daaruit volgende versterkingsadviezen; zolang de evaluatie nog niet is afgerond, in elke geval het inspectieprogramma 2017 tot en met 2019 en de daaruit volgende versterkingsadviezen; de projecten Eigen Initiatief en Versterken op Bestelling, tenzij in het kader van die projecten eerdere afspraken gemaakt zijn die moeten worden nagekomen.

C. Notitie 'consequenties pauzeren versterkingsoperatie'

Aanleiding

In het zogenoemde escalatieoverleg – in het kader van de samenwerkingsovereenkomst – tussen EZK, NCG en NAM op 28 mei 2018 is door de secretaris-generaal van EZK aangegeven dat met onmiddellijke ingang de engineering van de woningen en gebouwen behorende tot het onderdeel '1.581' stopgezet moest worden. Evenals de engineering van de '3.260' o.b.v. NPR17. Dit in afwachting van het advies van de Mijnraad en de aan de hand daarvan te nemen besluiten over de versterkingsaanpak. Betrokken engineeringbureaus zijn op 30 mei 2018 door CVW geïnformeerd en geïnstrueerd de engineeringwerkzaamheden te stoppen.

Tijdens het escalatiegesprek is ook gesproken over het inspectieprogramma. Op 14 maart 2018 is het voorgestelde inspectieprogramma door NCG verstuurd aan de stuurgroepen, zodat op 4 april in het NBO besluitvorming over het derde kwartaal kon plaatsvinden. Dit NBO is uitgesteld en heeft vervolgens nooit plaatsgevonden, waardoor het inspectieprogramma ook niet kon worden vastgesteld. Pas tijdens het escalatiegesprek op 28 mei is de opdracht gegeven om het geplande inspectieprogramma voort te zetten in het derde kwartaal, waarbij de afspraak geldt dat de beoordelingsmethode (NPR) niet vooraf wordt 'vastgeklikt'.

Dit is in een mail van 13 juni jl. door 5.1.2.e nogmaals bevestigd. In deze e-mail is ook opgenomen dat de engineering van batch 1.581 toch ongewijzigd doorgaat, dus o.b.v. NPR15. Deze opdracht is op 13 juni 2018 eveneens per mail aan CVW bevestigd door NAM. NAM heeft CVW daarbij gevraagd de werkorders te actualiseren, zodat de werkzaamheden 1.581 zo spoedig mogelijk kunnen worden hervat.

Consequenties doorlooptijden

De impact van het stilleggen en nu weer opstarten van de engineering is fors.

- De engineeringwerkzaamheden scope 1.581 zijn volledig stopgezet. Dit is op 30 mei 2018 door CVW met de bureaus gecommuniceerd. NAM/NCG hebben gevraagd aan CVW om de engineeringcapaciteit vast te houden tot het moment dat de consequenties van het besluit van de minister bekend zijn. Bij de engineeringwerkzaamheden zijn op dit moment ca. 537 fte betrokken. Teneinde de engineeringcapaciteit vast te houden heeft NAM gesteld dat partijen worden doorbetaald (max. tot september 2018). Dit kost € 350.000 per dag.
- Circa 20-30% van deze engineeringcapaciteit is inzetbaar voor kennisontwikkeling, proces- en kwaliteitsverbetering en circa 70-80% van deze engineeringcapaciteit is beschikbaar voor 'engineeringproductie'. Voor onderstaande is nadrukkelijk het commitment van NAM als opdrachtgever van CVW benodigd om de marktpartijen te behouden:
 - Met het stilleggen van de engineering van de 1.581 en het niet kunnen starten met de engineering van de 3.260 o.b.v. NPR17 is

de capaciteit engineeringproductie stil komen te liggen. De engineering heeft 4 weken stilgelegen (geen productie) en er wordt een implementatietijd van circa 3 weken verwacht voor het hervatten van de werkzaamheden naar het oude niveau voor de 1.581.

- NAM heeft nog geen groen licht gegeven voor de herstart van de engineering van de 3.260 conform NPR17. Enkel de engineering o.b.v. NPR17 voor het zorgprogramma en meerlaagse bouw loopt momenteel door.
- Aan CVW is gevraagd om een aanvullend voorstel voor proces- en kwaliteitsverbetering uit te werken voor alternatieve werkzaamheden voor de bureaus in de periode tot september 2018. Het opstellen, het verkrijgen van goedkeuring van NAM en het daadwerkelijk implementeren (o.a. wijziging opdracht en instructies aan bureaus) vergt een maand implementatietijd.
- De impact op de start van de inspecties Q3 is minimaal een vertraging van zes weken (begin augustus was de planning versus start half september 2018). Inspectieteams komen nu tot stilstand omdat Q2 gereed is en er een maand leegloop ontstaat. Teams hebben daardoor straks te maken met opstarttijd en we lopen in de tussentijd het risico dat medewerkers vertrekken. Dit zorgt dan opnieuw voor vertraging.

Consequenties stakeholders

De versterkingsopgave is onvoorspelbaar en aan vele wijzigingen onderhevig. Dit maakt de samenwerking met bewoners en stakeholders zeer kwetsbaar en in toenemende mate onhoudbaar:

- N.a.v. de recente besluiten van EZK hebben alle inspectie- en engineeringbureaus aangegeven bij CVW dat zij hun toekomstplannen per direct heroverwegen. Het gaat beter met de economie en de bureaus geven de voorkeur aan andere opdrachten. Opdrachten die hen meer duidelijkheid en continuïteit bieden. Zorgwekkend, zeker gezien het feit dat de specifieke engineeringcapaciteit zeer schaars is en er geen/nauwelijks alternatieve partijen beschikbaar zijn om de (toekomstige) opgave, groot of kleiner, uit te voeren. Zolang versnellingsmethodieken nog niet grootschalig toegepast kunnen worden blijft de schaarse capaciteit maximaal benodigd. Deze heroverweging is niet langer dan een maand uit te stellen voor partijen i.v.m. hun bestaansrecht, positionering en bedrijfsstrategie. Dit betekent dat er begin juli 2018 duidelijkheid moet zijn. Anders zullen de marktpartijen kiezen voor andere opdrachten en/of hun organisatie afbouwen.
- De medewerkers van CVW zien hun geloofwaardigheid afnemen door de continu wisselende opdrachten. Sturing op gewenst resultaat wordt onmogelijk gemaakt. Ook leidt het ontbreken van een helder toekomstperspectief intern tot motivatieproblemen. Dit leidt op termijn tot afname van kwaliteit, leveranciers-, medewerkers- en bewonerstevredenheid. Zo wacht het team van bewonersbegeleiders (het

team wat de dagelijkse contacten heeft met bewoners) al maanden op duidelijkheid over hun contract en aansturing.

Consequenties resultaten

Werkstroom	Doel MJP 2018	Prognose CVW voor 28 mei jl.	Prognose CVW 15 juni	Vooruitblik mogelijke impact 1 september besluit
Inspecties	5.000 + 10%	4.500 + 10%	4.000 + 10%	Indien Q3 en Q4 niet op tijd starten, zal dit aantal verder terugvallen. Ca. 1 maand vertraging op inspectieprogramma veroorzaakt door nieuwe VS 3.0 en vertraagde start 2018. Vervolgens is additionele vertraging ontstaan door uitblijven WO en uitblijven definitieve adressenlijst.
Engineering	Geen expliciete E-doelstellingen vermeld in MJP brief 7-12-2017	89 (uit 1.588) - reeds geleverd in Q1 2018 1.426 (uit 1.581) 294 (Zorg/Agro - resterend CC2/3) 1.024 (uit 3.264)	89 (geleverd) 1.050 (uit 1.581) 294 (Zorg/Agro - resterend CC2/3) 1.024 (grotendeel levering zorgobjecten voor 1 juli 2018)	Afhankelijk van risicoherziening begin september zal het E-resultaat/de E-doelstelling wijzigen. <i>NB: door uitblijven besluitvorming omtrent scenario's Engineering (notities CVW - hoe E te prioriteren) is initiële werkwijze voortgezet (tot nader besluit).</i>
Bouwrealisatie	1.467 + 1.588 opstarten	886 (incl. 145 woco) opstarten	886 (incl. 145 woco) opstarten	Impact besluitvorming zal vooral impact hebben op resultaat 2019 (doorlooptijden)

Samenvatting

- Het signaal 'voortzetten' of ieder andere wijziging van opdracht betekent niet dat de productie per direct (gewijzigd) kan worden hervat. Daarbij is het van belang dat alle partijen, waaronder NAM als betalende partij, zich confirmeert aan genomen besluiten.
- CVW doet op dit moment alles binnen haar mogelijkheden om de relatie met de marktpartijen goed te houden. Dagelijks is contact met de bureaus. Zonder toekomstperspectief op korte termijn is dit onhoudbaar.
- Medewerkers zien een afname van draagvlak voor de aanpak en samenwerking. Dit leidt tot een afname van motivatie.
- De besluitvorming heeft impact op de te realiseren resultaten.

D. Q&A n.a.v. advies van de Mijnraad - juli 2018

Versie 16 juli 2018 – definitieve versie

Vragen over de versterkingsopgave

- **Waarom hoeven er minder woningen te worden versterkt dan eerder werd aangenomen?**

Op 29 maart 2018 heeft minister Wiebes namens het kabinet besloten om de gaswinning in Groningen versneld af te bouwen en te stoppen in 2030. Vervolgens heeft de minister de Mijnraad gevraagd om hem advies te geven over wat het zo snel mogelijk stoppen van de gaswinning betekent voor de veiligheid en de versterkingsoperatie. Op 2 juli heeft de Mijnraad dit advies uitgebracht. Uit het advies blijkt dat de veiligheid in het aardbevingsgebied door het afbouwen van de gaswinning sneller verbetert dan eerder gedacht. Daardoor is het versterken van woningen niet altijd meer nodig. Hierdoor is een heroverweging van de huidige versterkingsoperatie noodzakelijk. De Mijnraad concludeert in haar advies dat minimaal 1.500 woningen en maximaal 7.200 versterkt moeten worden.

- **Van welke woningen is nu al duidelijk dat de versterking doorgaat?**

Het versterkingsprogramma van de eerste twee 'batches' gaat door: de 1.467 en de 1.588. Ook de transitieprojecten die al waren gestart voor de batch 1.467 gaan door, als de eigenaar hiermee instemt.

- **Wanneer wordt voor alle andere woningen duidelijk of versterking wel of niet noodzakelijk is?**

Dat is op dit moment nog niet bekend. Deze zomer brengt NCG samen met de provincie, gemeenten en het Rijk zorgvuldig in kaart welke woningen ook volgens de nieuwste inzichten zo snel mogelijk moeten worden versterkt. Voor de 1.500 meest risicovolle panden wordt in de zomer een actieplan opgesteld. Aansluitend wordt de rest in beeld gebracht.

- **Hoe weet ik bij welke 'batch' mijn woning hoort?**

Als op dit moment de versterking van uw woning doorgaat, heeft NCG u hierover geïnformeerd. Heeft u nog geen bericht gehad? Dan is nog niet bekend of versterking van uw woning nodig is. In september informeert NCG alle bewoners die in het inspectie- en versterkingsprogramma zitten over de stand van zaken.

- **Hoe weet ik of mijn woning een van de 1500 onveilige woningen is waar de Mijnraad over spreekt?**

Dat is op dit moment niet bekend. Het veiligheidsniveau van een huis is afhankelijk van de sterkte van de constructie, de te verwachten grondversnelling en de samenstelling van de grond. Deze zomer brengt NCG samen met de provincie, gemeenten en het Rijk zorgvuldig in kaart welke woningen ook volgens de nieuwste inzichten zo snel mogelijk

moeten worden versterkt. Er wordt verwacht dat dit najaar de gebouwen in de hoogste risicocategorie bekend zijn.

- **Ik voel me niet meer veilig in mijn huis, wat moet ik doen? En waar kan ik heen?**

Als u zich zorgen maakt over uw veiligheid, dan kunt u terecht bij de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade (TCMG). Samen met u bepalen zij de veiligheid van uw woonsituatie. Kijk op:

<https://www.schadedoormijnbouw.nl/is-er-een-acuut-onveilige-situatie> voor de contactgegevens.

- **Waar kan ik terecht met vragen over de versterking van mijn woning?**

U kunt in onze versterkingspunten terecht met vragen over de versterking, voor informatie of voor contact met bewonersbegeleiders van Nationaal Coördinator Groningen. De contactgegevens per Versterkingspunt vindt u op

<https://www.nationaalcoördinatorgroningen.nl/themas/v/versterkingspunt>

[en](#)

- **Wat betekent dit voor het zorgprogramma?**

Dat is op dit moment nog niet bekend.

- **Wat betekent dit voor Heft in Eigen Hand en Eigen initiatief?**

De versterking van de woningen uit Heft in Eigen Hand gaat door. Deze deelnemers vallen onder de batch 1.467. De versterking van de woningen binnen Eigen Initiatief gaat gedeeltelijk door. De circa dertig adressen die voor 23 april jl. hun versterkingsadvies kenden, gaan door. Voor de overige woningen is het vervolg nog onbekend. Neemt u contact op met uw bouwbegeleider voor informatie over uw eigen situatie.

- **Wat betekent dit voor het scholenprogramma?**

De versterking van het scholenprogramma gaat door. Het scholenprogramma is een transitieproject.

- **Wat betekent dit voor de industrie?**

Dat is op dit moment nog onbekend.

Vragen vanuit groep batch 1467

- **Gaat de versterking van mijn woning door?**

Ja.

- **Behoort mijn woning tot de groep onveilige woningen uit het advies van de Mijnraad?**

Dat is op dit moment niet bekend. Deze zomer brengt NCG samen met de provincie, gemeenten en het Rijk zorgvuldig in kaart welke woningen ook

volgens de nieuwste inzichten zo snel mogelijk moeten worden versterkt. Er wordt verwacht dat dit najaar de gebouwen in de hoogste risicocategorie bekend zijn.

- **Ik wil eerst weten of mijn woning onveilig is voor ik verder ga met de versterking. Is dat mogelijk?**

Dat is mogelijk. Het uitgangspunt is dat de versterking van uw woning doorgaat. Wilt u dit niet? Neemt u dan contact op met uw bewonersbegeleider, zodat u de consequenties hiervan kunt bespreken.

Vragen vanuit groep batch 1588

- **Ik heb een brief gekregen dat de versterking van mijn woning doorgaat. Wanneer wordt mijn woning nu versterkt?**

In september ontvangt u van de NCG uw versterkingsadvies. Dit versterkingsadvies zal met u worden besproken door de bewonersbegeleider van NCG. Afhankelijk van de inhoud van het advies en de keuzes die u vervolgens maakt, wordt het vervolgproces opgestart. Dit bepaalt de doorlooptijd van de versterking van uw huis.

- **De versterking van mijn woning gaat door. Krijg ik nu ook mijn versterkingsadvies?**

Ja, in september ontvangt u uw versterkingsadvies. Wilt u uw versterkingsadvies eerder ontvangen? Dan kunt u dit opvragen bij het versterkingspunt van NCG bij u in de buurt. De contactgegevens per Versterkingspunt vindt u op

<https://www.nationaalcoördinatorgroningen.nl/themas/v/versterkingspunt>

[en](#)

- **Behoort mijn woning tot de groep onveilige woningen uit het advies van de Mijnraad?**

Dat is op dit moment niet bekend. Deze zomer brengt NCG samen met de provincie, gemeenten en het Rijk zorgvuldig in kaart welke woningen ook volgens de nieuwste inzichten zo snel mogelijk moeten worden versterkt. Er wordt verwacht dat dit najaar de gebouwen in de hoogste risicocategorie bekend zijn.

- **Ik wil eerst weten of mijn woning onveilig is voor ik een beslissing neem over de versterking. Is dat mogelijk?**

Dat is mogelijk. Het uitgangspunt is dat de versterking van uw woning doorgaat. Wilt u dit niet? Neemt u dan contact op met uw bewonersbegeleider, zodat u de consequenties hiervan kunt bespreken.

- **Ik heb mijn versterkingsadvies nog niet gehad? Kan ik deze ontvangen?**

Ja, in september ontvangt u uw versterkingsadvies. Wilt u uw versterkingsadvies eerder ontvangen? Dan kunt u dit opvragen bij het Versterkingspunt van NCG.

Vragen vanuit groep batch 1581

- **Gaat het versterkingsprogramma van mijn woning door?**
Dit is nog onbekend. In september informeert NCG u over de stand van zaken.
- **De minister schrijft dat ik de veiligheid van mijn woning opnieuw mag laten toetsen. Hoe kom ik hiervoor in aanmerking en wanneer kan dit?**
Dit is nog onbekend.
- **Behoort mijn woning tot de groep onveilige woningen uit het advies van de Mijnraad?**
- Dit is nog onbekend. Deze zomer brengt NCG samen met de provincie, gemeenten en het Rijk zorgvuldig in kaart welke woningen ook volgens de nieuwste inzichten zo snel mogelijk moeten worden versterkt. Er wordt verwacht dat dit najaar de gebouwen in de hoogste risicocategorie bekend zijn.
- **Is mijn versterkingsadvies al gereed? Zo ja, mag ik deze ontvangen?**
Nee, het versterkingsadvies van uw woning is nog niet klaar.

Vragen over inspecties

- **Gaan de inspecties van woningen in het gebied op dit moment door?**
Ja, de inspecties van het gebied gaan op dit moment door.
- **Wat is het nut van de inspecties als er niet meer wordt gerekend?**
Het advies van de Mijnraad is gebaseerd op aannames over een gebouw: op basis van onder andere typologie, bouwjaar en ligging. Aan de hand van een inspectie kunnen we controleren of die aannames kloppen.
- **Ben ik verplicht om aan de inspectie mee te werken?**
Nee, u bent niet verplicht om aan de inspectie mee te werken.
- **Mijn woning is al geïnspecteerd. Wanneer weet ik of versterking van mijn woning noodzakelijk is?**
Dit is nog onbekend. In september informeert NCG u over de stand van zaken.
- **Ik wil graag dat mijn woning alsnog wordt geïnspecteerd. Is dat mogelijk?**
Dit is nog onbekend.

**Nationaal Coördinator
Groningen**

Kenmerk
NCG / 18135554

- **Op verschillende plekken worden wisselwoningen gebouwd. Gaat de bouw van wisselwoningen door?**

Ja. Het versterkingsprogramma wordt voortgezet. Daarvoor zijn wisselwoningen nodig.

E. Voorstel uitvoering Eigen Initiatief

Gevraagde besluiten

4. Voor de circa 34 EI-projecten waarvan doorgang is toegezegd omdat ze binnen de '1467' batch vallen een budget beschikbaar stellen van € 9.010.000,- voor uitvoering en realisatie,
5. Instemmen met de voortgang van circa 166 woningen binnen EI door ze toe te delen aan de '1588' en daarmee de uitgangspunten die voor deze batch gelden van toepassing te verklaren op de overige 166 deelnemers van EI,
6. Instemmen met het beschikbaar stellen van ten minste € 43.990.000,- voor uitvoering en realisatie voor de 166 projecten binnen EI waarvan voorgesteld wordt om deze toe te voegen aan batch 1588.

Inleiding

Voor eigenaren die zélf versterkingsmaatregelen aan hun huis of gebouw willen laten uitvoeren, bestaat het programma Eigen Initiatief (EI), voorheen Heft in eigen Hand (HiEH). Hiermee stelt NCG eigenaren in de gelegenheid om als particulier opdrachtgever de versterkingsmaatregelen en eventuele andere verbouwingen aan hun woning zelf uit te laten voeren. Het programma is populair, omdat er niet binnen het reguliere traject wordt gehandeld maar er ruimte is van eigenaren om zelf bij te dragen aan het proces. Wat betreft voortgang zijn er binnen dit programma veel verwachtingen gewekt over snelheid en zelfregie bij de versterking van de eigen woning.

Jaarlijks kunnen 200 deelnemers zich aanmelden voor EI. Voor 2017 zijn alle plekje's vergeven. Een team met bouwbegeleiders zetten zich in om de deelnemers zo goed mogelijk te begeleiden daar waar nodig en bij het opstellen van een versterkingsplan.

EI is een vervolg op het programma HiEH. In 2016 is de proef HiEH gestart. Vijftig particuliere woningeigenaren konden toen meedoen. De ervaringen waren positief en daarom geeft NCG een vervolg aan de proef in afstemming en goedkeuring van alle betrokken partijen. Om onderscheid te maken tussen de proef HiEH en het vervolgprogramma heeft NCG besloten de naam te veranderen in Eigen Initiatief (EI). De deelnemers onder EI vallen onder de kaders versterken² zoals overeengekomen tussen alle betrokken partijen en gepubliceerd als bijlage bij de MJP-brief van 7 december 2017.

Stand van zaken inspectie en engineering en vervolg proces

Van alle 200 deelnemers aan EI zijn de woningen geïnspecteerd en geëngineerd in 2017. Op een enkeling na zijn alle VA's opgeleverd aan de NCG en zijn vervolgens de VA's gedeeld met de eigenaren en zijn deze besproken. Het proces en werkwijze binnen EI is daarmee veel intensiever en heeft meer snelheid en

² Daaronder zijn begrepen het inspectieprogramma 2016 en de daaruit volgende versterkingsadviezen; zolang de evaluatie nog niet is afgerond, in elke geval het inspectieprogramma 2017 tot en met 2019 en de daaruit volgende versterkingsadviezen; de projecten Eigen Initiatief en Versterken op Bestelling, tenzij in het kader van die projecten eerdere afspraken gemaakt zijn die moeten worden nagekomen.

contactmomenten tussen eigenaren en bouwbegeleiders. Dat betekent concreet dat de bouwbegeleiders meerdere gesprekken hebben gehad met de eigenaren, diverse opnames van de woningen zijn gedaan o.a. voor inspectie, sonderingen, asbestinventarisatie, taxaties en al het andere benodigde is gedaan om complete dossiers voor het maken van een versterkingsplan, dan wel sloop-nieuwbouwplan, op te leveren. Het VA's is hier een essentieel onderdeel van. Na oplevering van het VA combineert de bouwbegeleider met de bewoner alle input tot een versterkingsplan waarin de aannemer het voorstel begroot en waarin de bouwbegeleider alle kosten voor versterken, uitverhuizen, wisselwoning, inkomstenderving etc. samenvoegt tot een budgetvoorstel.

Na toekenning van het versterkingsbudget (of nieuwbouw budget dan wel uitkoopovereenkomst) wordt er een bouwdepotovereenkomst opgesteld door de notaris waarin NAM en particulier vastleggen welk bedrag er beschikbaar is voor de werkzaamheden en op welk moment er facturen uit dit budget betaald kunnen worden. Pas na het inrichten van het bouwdepot en het verkrijgen van de benodigde

vergunningen kan de particulier een aanneemovereenkomst met de aannemer tekenen, omdat hij op

dat moment aan de voorwaarden die aan hem als opdrachtgever worden gesteld kan voldoen.

Spiegelen

Als aan de orde is dat met de NPR 2018 moet worden gespiegeld heeft dit consequenties voor alle deelnemers binnen EI. De opties en consequenties daarvan staan beschreven in de notitie over het spiegelen en zijn onverkort van toepassing op deze panden. Als er wordt gespiegeld aan NPR 2017 is er binnen EI geen vertraging in tijd aan de orde, want de opgeleverde VA's binnen EI zijn conform NPR 2017, waardoor de uitkomsten minder conservatief zijn ten opzichte van NPR 2015.

Budget afstemmen binnen de '1467'

Binnen het programma van Eigen Initiatief vallen circa 34 eigenaren in de eerste batch van de '1467' omdat ze net een week eerder geïnformeerd zijn over het versterkingsadvies en deze met hen is doorgesproken dan de overige EI deelnemers. Voor de '1467' is doorgang toegezegd, voor de 34 EI projecten moet het budget nog worden toegezegd, dit is binnen deze eerste batch nog een open eind.

Toebedelen aan '1588'

De overige 166 deelnemers vissen dus achter het net, zij hebben hun versterkingsadvies ook ontvangen en deze is met hen besproken, echter duidelijkheid ontbreekt over het vervolg traject. Zij zijn onder dezelfde voorwaarden gestart als de 34 die onder de eerste batch vallen, daarbinnen is geen onderscheid te maken. Omdat het programma van EI een heel ander karakter heeft dan de gebiedsgerichte versterkingsaanpak zijn de eigenaren steeds meegenomen in alle stappen, zij zijn op de hoogte van de maatregelen die noodzakelijk zijn, de voorwaarden voor dit programma, hun eigen actieve rol

daarin. Het is daarom niet wenselijk en niet uitlegbaar dat binnen de groep van 200 deelnemers dit onderscheid gemaakt wordt. Voor de 166 deelnemers zou toedeling aan de tweede batch, die van de '1588', redelijk zijn. Waarbij de eigenaren van de gebouwen die niet voldoen aan de veiligheidsnorm door gaat op basis van de voorbereide versterkingsadviezen. Voor de gebouwen uit deze groep EI projecten die wel voldoen aan de veiligheidsnorm krijgen de eigenaren van deze woningen de keuze om hun gebouw te versterken. Hiervoor is besluitvorming nodig, toedeling aan de '1588' en beschikbaar stellen van een budget.

Budget / raming investeringskosten voor versterken

Om de projecten binnen EI te kunnen versterken blijkt dat voor deze vrijstaande woningen (meeste deelnemers in EI zijn particuliere eigenaren van vrijstaande woningen) gemiddeld een bedrag van € 265.000,- per woning nodig is. Dit bedrag is tot stand gekomen door kengetallen³ die reeds beschikbaar zijn. Onderstaande tabel geeft inzicht in de benodigde investeringskosten om alle 200 projecten binnen EI tot uitvoering te brengen:

Eigen Initiatief	Batch	Investeringskosten voor bouwkundig versterken
34	1467 / 1725	€ 9.010.000,-
166	1588	€ 43.990.000,-
Totaal		€ 53.000.000,-

Voor de resterende 166 Eigen Initiatief woningen waar versterkingsadviezen zijn en welke ook besproken zijn met de bewoners/deelnemers van Eigen Initiatief stemt NAM niet in om die – zoals inhoudelijk logisch is – toe te delen aan de 1588 en stelt daarvoor geen budget beschikbaar.

³ 265 k per woning sluit aan bij de gehanteerde aannames door BZK i.s.m. woningcorporaties en gemeentes voor de 1.588

F. Notitie 'aardgasloos bouwen en versterken'

Besluitpunten:

- Kennis nemen van de gewijzigde regelgeving en de gevolgen van de gewijzigde regelgeving op de versterkingsoperatie
- Waarborgen dat de benodigde financiering voor de aanvullende kosten voor het bouwen van een aardgasloze woning geregeld wordt of – indien deze waarborg niet gegeven kan worden – besluiten tot het on hold zetten van de uitvoering van de projecten waar dit aan de orde is totdat een oplossing voor de financiering van gasloze bouw is gevonden

Inleiding

Op 31 mei heeft BZK een toelichting gegeven op de Wet VET (Wet Voortgang Energietransitie). Dit betreft een wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet). Deze wet is ingegaan per 1 juli 2018 en regelt feitelijk het verbod op het aansluiten van bouwwerken op het gasnet. In dit memo zal eerst worden ingegaan op de aanpassing van de regelgeving. Daarnaast zal geschetst worden welke gevolgen deze aanpassing van de regelgeving op de versterkingsoperatie heeft.

Aanpassing regelgeving

Op 8 mei 2018 is in de Staatscourant het besluit van 26 april 2018 gepubliceerd dat dat de gasaansluitplicht per 1 juli 2018 vervalt. Dit is (naast andere energietransitiemaatregelen) geregeld in de Wet voortgang energietransitie (Wet Vet). Hierdoor moeten nieuwbouwwoningen waarvoor op 1 juli 2018 nog geen aanvraag om een omgevingsvergunning is ingediend, aardgasloos worden gebouwd. Dit volgt uit het nieuwe lid 7 van artikel 10 van de Gaswet waarin is bepaald dat de aansluitaak van de netbeheerders niet van toepassing is op het aansluiten van nieuwbouwwoningen. Het artikel regelt dat de netbeheerder geen verplichting meer heeft om woningen op het gas aan te sluiten. Doordat de netbeheerders alleen wettelijke taken uit mogen voeren, is het de facto een verbod voor de netbeheerders om nieuwbouwwoningen aan te sluiten op het gasnet.

Tegelijkertijd is het bouwbesluit ook aangepast zodat ook aannemers geen woningen meer op het gas mogen aansluiten.

De volgende passage uit het bouwbesluit "Een gebouweigenaar heeft verplichting aan te sluiten als hij een voorziening voor gasgebruik in de woning heeft en deze binnen 40 meter van het gasnet zit" wordt aangepast. In het aangepaste bouwbesluit staat dat de aansluitplicht voor de gebouweigenaar vervalt in de gevallen dat de netbeheerder geen aansluitplicht heeft. Enexis heeft aan NCG aangegeven dat zij geen woningen aansluiten op het gas waarvoor de vergunning na 1 juli 2018 wordt aangevraagd.

Mogelijkheid om af te wijken door gemeentes

Gemeentes hebben de mogelijkheid om door een besluit van college van B&W op basis van zwaarwegende redenen in algemeen belang af te wijken van het aansluitverbod op aardgas. De gemeentes waar de versterkingsoperatie aan de orde is, hebben aangegeven dat zij het aansluitverbod op aardgas ondersteunen en derhalve geen gebruik te maken van deze uitzonderingsbepaling in de regelgeving.

Financiële gevolgen van de gewijzigde regelgeving op de versterkingsoperatie

De gewijzigde regelgeving heeft als belangrijkste consequentie dat voor alle woningen waar sloop-nieuwbouw aan de orde is deze niet meer door de netbeheerder Enexis aangesloten mogen worden op het gasnet. Door de aanpassing van het bouwbesluit zal er met ingang van 1 juli 2018 geen vergunning worden afgegeven voor een nieuwbouwwoning met een gasaansluiting. Dat betekent dat het ontwerp van de woning aardgasloos moet zijn. De kosten van de bouw van een aardgasloze woning zijn hoger dan die van een woning met gasaansluiting. De voorlopige budgetten van de woningen uit de 1467-batch zijn niet toereikend om aardgasloos te kunnen bouwen. Deze gewijzigde regelgeving was ten tijde van het opstellen van de budgetten nog niet voorzien. Aangezien aardgasloos bouwen voor aanvragen die na 1 juli 2018 worden ingediend de norm is volgens het bouwbesluit, zijn de kosten voor rekening van NAM.

In het Operationele Overleg Versterken van 10 juli heeft NAM aangegeven alleen de kosten voor de versterking te dragen. In het Operationele Overleg Versterken van 17 juli heeft aangegeven dat NAM niet bereid is de meerkosten voor aardgasloos te betalen. Dat heeft gevolg voor alle projecten en zeker ook voor de 1467 die nu moet worden uitgevoerd. Immers daardoor ontstaat er een budgettekort. Als dat niet wordt weggenomen dan komen deze projecten stil te liggen.

Intern NCG is het aangepaste Bouwbesluit juridisch getoetst. De uitkomst hiervan is dat het vaststaat dat voor NAM het vervallen van de aansluitplicht tot extra kosten zal leiden. Kosten als gevolg van vertragingen, wetswijzigingen en andere ontwikkelingen door verloop van tijd zijn te zien als normale risico's. De aansprakelijke partij kan zich daar niet aan onttrekken.

Het eerste beeld ten aanzien van de verschillende projecten en categorieën is als volgt.

Opwierde-Zuid

In Opwierde-Zuid betreft het 233 (SN) + 162 vliesgevelwoningen. Proces voor 162 vliesgevelwoningen is ook SN, met aanvullende financiering binnen een vast budget. Uitgangspunt voor de nieuwbouw van alle 398 woningen in de wijk is conform wet- en regelgeving gasloos.

BZK en EZK hebben budget beschikbaar gesteld van totaal ca. 20.500 euro per woning (13.500 euro gasloos + inzet 7000 euro SNN) voor 398 woningen in de wijk Opwierde-Zuid. De subsidieaanvraag is door de gemeente Appingedam bij BZK ingediend. Op basis van het VA was de uitkomst bouwkundig versterken. Met inzet aanvullende financiering wordt onderzocht of nieuwbouw mogelijk is.

Aanbod sloop-nieuwbouw uit de 1467+

Het beeld is dat dit circa 450 woningen betreft (inclusief 50 uit transitieprojecten). Daarnaast is er nog sprake van enkele specials (bijvoorbeeld zorg). Het uitgangspunt is hier ook voldoen aan de aardgasloze nieuwbouw conform de wet- en regelgeving. In de herbouwwaarde moet hiermee rekening mee worden gehouden voor alle woningen.

In de voorlopige herbouwkosten is geen rekening met gasloos bouwen gehouden. Uitgaande van minimaal 11.000 per woning is het circa 5 mln. Dit opnemen in taxatie herbouwwaarde. Bij overschrijding van budget, aanvullende financiering van NAM nodig op basis van gewijzigde wet en regelgeving. Hier is snelle duidelijkheid nodig over financiering met NAM, van belang voor de SN projecten die nu in ontwerpfase zitten in verband met risico's (onduidelijkheid en mogelijke weerstand bewoners, discussie politiek etc.). Hier kan nog worden nagedacht over de wijze waarop de individuele subsidie (7000 euro) wordt ingezet.

Bouwkundig versterken

Voor bouwkundig versterken is er geen verplichting gasloos, wat ook betekent dat de kosten niet voor NAM zijn. Echter ook bestaande woningen dienen voor 2050 van het gas af te zijn. Omdat er toch al bouwkundig wordt versterkt ligt hier een koppelkans:

- werk met werk maken: minder overlast, goedkoper, etc.
- Dekkingsmogelijkheden
 - inzet 7000 euro SNN
 - eigen bijdrage bewoners
 - aanvullende lening, bijvoorbeeld gebouwgebonden financiering waarbij maandkosten niet stijgen omdat energielasten afnemen
 - subsidie aardgasvrije wijken
 - overige mogelijkheden, bijvoorbeeld een revolving fund

Categorie keuze bewoner (deel 1588)

Voor deze gevallen lijkt het erop dat NAM hier niet voor gaat betalen, laat staan dat de NAM bereid zal zijn om te betalen voor het aardgasloos maken.

Bovenstaande zal per project nader geduid moeten worden, zodat het beeld ontstaat hoe per project de financiële dekking is opgebouwd en waar de eventuele gaten in de dekking zitten.

Vergunningen

Alle vergunningaanvragen ingediend na 1 juli 2018 bij gemeenten dienen afgehandeld te worden volgens de nieuwe wet. Dat betekent dat CVW bij de

aanvraag van de vergunning alleen vergunningen zonder gasaansluitingen moet aanvragen.

Beschikbaarheid infrastructuur

Door de verplichting om sloop-nieuwbouw aardgasloos te realiseren, zal er behoefte ontstaan aan een ander elektriciteitsnet. Het elektriciteitsnet moet er op berekend zijn dat er meer gevraagd wordt, vanwege een groter aantal apparaten dat (tegelijkertijd) gebruik maakt van het elektriciteitsnet. De nieuwe woningen gaan ook elektriciteit leveren. Het bestaande elektriciteitsnet zal daar niet op berekend zijn, zeker niet in gevallen waar er in een project meerdere woningen gerealiseerd worden. De realisatie van de nieuwe elektriciteitsinfrastructuur zal plaats moeten vinden voordat de bewoners de woningen weer betrekken. Uit de eerste verkennende gesprekken die NCG heeft gevoerd met Enexis is aangegeven dat in het meest scenario dat het systeem all-electric wordt er rekening moet worden gehouden met 6 a12 maanden voor het plaatsen van nieuwe trafo's. Dit traject is onder andere afhankelijk van eventuele vergunningverlening, beschikbare ruimte en medewerking van de gemeente.

Beschikbaarheid van resources

Door de verplichting om aardgasloos te bouwen, zal er ook meer vraag komen naar zowel resources om de woning aardgasloos te kunnen bouwen, zoals elektrisch koken, warmtepompen, maar ook naar installateurs die deze resources kunnen installeren. De vraag is met name of er voldoende gekwalificeerde installateurs in de regio zijn, die ook door CVW erkend zijn in het kader van bouwkundig versterken.

Bewoners en voorlichting

Voorlichting over wat een aardgasloze woning betekent is belangrijk. De bewoner moet goed geïnformeerd worden wat het wonen in een aardgasloze woning betekent voor het wooncomfort. De bewoner moet goed geïnformeerd worden over de verschillende mogelijkheden die er zijn om een aardgasloze woning te bouwen. De bewoner zou onder meer na moeten denken over de voor- en nadelen van de verschillende opties, zoals bijvoorbeeld geluidshinder van warmtepompen of overlast door biomassaverbranding (pelletkachels).

Daarbij moet ook rekening worden gehouden of de bewoner zelf bereid én in staat is om te investeren in de verdere verduurzaming van de woning. Aardgasloos bouwen en een verregaande duurzaamheidsambitie zijn namelijk niet hetzelfde. Aandachtspunt hierbij is om de bewoner goed voor te lichten op welke wijze de €7.000,- voor verduurzaming zo efficiënt mogelijk kan worden ingezet om wel invulling te geven aan de duurzaamheidsambitie.